

శ్రీ తిరుపతి వేంకట కవులొనర్చిన తెనుఁగు గ్రంథములు

నాటకములు	రు. అ.	చాటువులు	రు. అ.
1 పాండవజననము	1 4	23 దానరాజ సంవత్సరము	4 0
2 పాండవ వ్యవహారము	1 8	24 కలగూరగంప	2 0
3 పాండవోద్యోగము	1 12	25 శతావధాన సారము	2 0
4 పాండవవిజయము	1 12		
5 పాండవాశ్వమేధము	1 8	వచనములు	
6 పాండవరాజనూయము	0 8	26 కథలు - గాథలు	
7 చంద్రవామనము	0 10	(1 నుండి 6 సంపుటములు)	7 8
8 శివనారదము	0 10	27 హర్షచరిత్రము	1 0
9			8
10			8
11			8
12			8
13			12
14			12
15			8
16			12
17			12

LIBRARY
DEPARTMENT OF INFORMATION & PUBLIC
RELATIONS, HYDERABAD.

ACC. No.	
CLASS No.	
BOOK No.	
DATE OF PURCHASE	

వేంకటేశ్వర పబ్లికేషన్సు
కడియం - P. O.
తూర్పుగోదావరి జిల్లా.

శ్రీ మత్పరబ్రహ్మయోగము

శ్రీ

* మర్త్యర విజ్ఞప్తి *

(శతకమకుటకావ్యము)

రచయిత:

చిల్లపిళ్ళనాథకాశీరామకవి

ప్రకాశకులు:

బుద్ధవిద్వత్ బెంగళుశాస్త్రి సర్వ

బెంగళుశాస్త్రి పత్రికాపత్రిక

కడియం - P. O.

హైదరాబాద్ -

* హెచ్చరిక *

1920 సం॥రం ప్రారంభంతో ప్రారంభింపబడి 1930 సం॥రం లోగా ముగింపబడినట్లు అనుమానింప బడుతున్న యీ గ్రంథ రచనకు కారకు లెవరై నదిన్నీ సప్రమాణంగా తెలియనప్పటికిన్నీ “శాపాదపి - శరాదపి” అనే న్యాయానికి ఉదాహరణ ప్రాయంగావుండే యీ గ్రంథంలోని స్వరూప స్వభావాదులననుసరించి, గుమ్మడి కాయల దొంగలవలె యెవరున్ను బుజాలు తడుముకో కూడదని న్నీ, అముద్రితములైన గ్రంథకర్తగారి గ్రంథాలన్నీ ముద్రించ దమే ప్రకాశకుల ముఖ్యతాత్పర్యంగాని వేటేమీకాదనిన్నీ పాఠక లోకానికి మా విన్నపము.

అన్ని
హక్కులున్ను
ప్రకాశకులది.

వెల
1.4.0

మొదటిరూపు :
వెయ్యిప్రతులు
1955

ముద్రణము :
వేంకటేశ్వర ప్రింటింగు ప్రెస్, అలమూరు.

* కథాసంగ్రహము *

—//—

అనగా అనగా ఓహూ. ఆహ్లాదో దేవుడిపేరు మల్లేశ్వరస్వామి. ఆయన్ని పూజిస్తూవుండే పూజారి వంశములో వొక ప్రబుద్ధుడు పుట్టెడు. ఆప్రబుద్ధుడికే పూజారి అనీ లెంక అనీ, పేళ్లు ఇతనికి లొక్కంలో మంచి ప్రజ్ఞావుంది. అందుకే ఒక బ్రాహ్మణమాన్యాన్ని ఒకగొల్ల రహితుడవ్వారా వాడేసి అందులో వకవాటాకూడా అక్కరపంకా సంపాదించాడు.

యితగాడికి కుంకలతో చాలాన్నేహంవుంది. యీకుంకలు సంఖ్యకు అయిదుగురు అందులో పెద్దవాడు లెంకకు అన్యాయకార్యాలుచేసే ప్రసక్తితో కుడిబుజువలె ఉంటుండేవాడు. యీకుంకల కావూళ్ళో వకచోట ఊడుపు (మాగాణి) పొలం వుండేది. ఆవక్కనే యీగ్రంథకర్తకున్ను వుండేది. యింకోపైపున మతోమంగలికిన్నీ వుండేది. యీచోలకు నీరువచ్చే నిమిత్తం అక్కవొక బోదికాల్వ ఉండేది. అసలు తగాదా దానిదగ్గరే గ్రంథకర్తకున్ను కుంకలకున్ను ఉంప్రభవంగా ప్రారంభమైంది. స్వతహాగా కుంకలు తుంటల్లే అయినా అంతకుముందు గ్రంథకర్తకు విధేయులుగానే వుంటుండేవారు. కుంకల్లో వొకడు గ్రంథకర్త వద్ద చుట్టూపకూడా చేసేవాడట బోది తగాయిదా- రాజీకిన్నీ అతీతమై అప్పట్లో గ్రంథకర్త ఆభూషిని అన్యాయాంతం చేయడంతో ముగిసి పోయింది.

అప్పుడా : యిదిల్లాపుండగా ఆహ్లాదోనే బ్రాహ్మణ రులంలోనే వ్యభిచారంలో ఆరిందగా సంపాదించే వొక యేబ్రాసి వుండేది. ఆవిడితో కుంకల తండ్రికిన్నీ కుంకలలో కొందఱికిన్నీ గూడా సంబంధం వుండేది. ఆసందర్భములో కొంచెం గ్రంథకర్తచే మందలింపబడ్డ కుంకలు ఆ గ్రామములో యేకాంతమో ఆనాటి సంఘకట్టుచాల్లద్వారా న్యూనతగా చూడబడుతో వుండిన్నీ వెలిమాత్రం వేయబడకుండా సంఘంలోనే

కలిసి మెలిసి వుంటూవచ్చారు కాని గ్రంథకర్త మీద లోలోపల వీళ్ళకు అక్కసు మాత్రం వుండేది. గ్రంథకర్త అనాటికి బందరులో ఉపాధ్యాయవృత్తి విరమించుకొని విశ్రాంతిగా కాలంగడిపేవిమిత్తం స్వగ్రామం చేరుకొని వున్నాడు యాయన చేరుకొనేనాటికే గ్రంథంలోని గ్రామపాఠకుడున్నా ఆగ్రామంలోనివసిస్తో అన్నంలేని కారణంగానో, అనాటికి కుటుంబములేని కారణంగానో ఆగ్రామంలోని “వైవిరిణ్యగ్రదే” గారింట్లోనే ఉంటుండేవాడు. పూరికే, ఉండడమేకాక ఆవిడతో సంబంధంతోనే ఉండేవాడు. ఇతను క్రమశః, లెంకకుంకలకు తుంటరితనంలో ప్రదానహంగుదాచుగా ప్రవర్తిస్తుండేవాడనేది సారాంశం — ఈగాథ యిలావుండగా ఉద్యోగరీత్యా ఆపూళ్ళోకాపురం చేస్తూవున్న బ్రహ్మబంధు వాకాయన స్వగృహములో పెళ్ళిచేస్తో గ్రామంలో వుండేయావన్నందినీ ఆశీర్వచనానికీ భోజనానికీ పిల్చాడు బ్రహ్మబంధువంటే ? బ్రహ్మ సమాజమతిస్థుడన్నమాట యీలాటి సంస్కారాలకింకా అనాటికాలం అనుకూలం కలది కాకపోవడంవల్ల ఆ గ్రామంలోని బ్రాహ్మణ్యమంతా ఆ పెళ్ళిలో యేవిధంగానూ పాల్గొనకూడదనీ నిశ్చయించుకుంది. కానిఆనిశ్చయానికి అంతిమ ఘట్టంలో వాక విఘాతం వచ్చివడింది. యెల్లానంటే గ్రంథకర్తకు గురుపీఠంలో వుండే పరమపూజ్యులు కొండలు ఆనం స్మరణ వివాహానికి ఆహూతులై వచ్చివున్నారు - వారితోపాటుగా గ్రంథకర్తయున్న కలిసివెళ్ళకతప్పదు - అందుకని - తానుచెప్పితేవినే గ్రామంలోని బ్రాహ్మణ్యానికంతకీ వర్తమానించి - తానుగూడా అవివాహంలో పాల్గొని యీదిగువ ఆశీర్వచన పద్యాలకూడా చెప్పడం జరిగింది ఆ యీ పద్యాల భావాన్ని పరిశోధిస్తే అనాటి గ్రంథకర్త హృదయ మథనమనమే గ్రహించవచ్చు —

శా. ఘోరంబైన తపంచొసర్చి, అనలాక్షన్ మెచ్చగఁజేసే. త
ద్ధీరత్వమ్ము నడల్చి - నాయజనకున్ దేహాంతరప్రాప్తి చే
కూజన్ జేసి - రతిన్ గలంచిన కువృత్కుబుట్టలావాని -సీ
తామాఖ్యవధూమణిన్ మనుచుఁగతన్ రామకృష్ణాబ్ధునిన్.

శా, సారాచారుని - చాందసుక - దనపతిన్ సంసారసాహిత్యపున్
 గారాబంబున మగ్గు మానసునిగాఁ గావించి సంసార సం
 సారం బిట్టిదటంచుఁ దెల్పిన సరస్వత్యంబ పేర్మించి - సీ
 తారామాభ్యవధూమజేన్ మసుచుఁగాకన్ రామకృష్ణాభ్యునిన్.

యీపద్యాలలో యిమిడ్చిన కల్పనవల్ల గ్రంథకర్త హృదయం సుగ
 మమే కనక విస్తరించేది లేదు ఆ యీ హృదయాన్ని తెలుసుకోవడం
 చేత కాని లెంకయున్న కుంకలున్న గామిపాచకుడున్న గ్రంథ
 కర్తను దూషించడానికి వుపకరిమించడంతో అంతక్రితం బోదెకాల్వ
 తో ముగిసిపోయిన వైరం మళ్ళీ తలెత్తించింది. అదే మల్లేశ్వర శతకమ
 కుటానికి అంకురార్పణయై రకరకాలైన తరహాలలో గ్రంథకర్తను
 బాధించిన తుంటుల దుష్టకృత్తాల స్వరూప స్వభావాల వర్ణనలలో అటు
 వందల పద్యాలవఱకున్న పెరిగి, దారాశుద్ధితోపాటు వాక్కుబ్ధిన్నీ గల
 గ్రంథకర్త కోరికలను అనఁగా, శత్రువులు అనుభవించదగిన శిక్షలను
 గ్రంథకర్త కోరినప్రకారంగా ఆమల్లేశ్వరుడు పూర్తిచేయవలయువల్ల అలా
 పూర్తిచేసినట్లు విశ్వాసంగల గ్రంథకర్తచేత ఆ యీ గ్రంథం ముగింప
 బడింది.

.... వి ష యా ను క్ర మ జి క ....

1 వ పద్యం మొదలు - 54 వ పద్యం వరకున్న పూజారి విషయ
 మున్ను అనాటి మల్లేశ్వరుని స్థితిగతులున్ను చిత్రించబడినవి. 55 నుండి
 కుంకల్లో వాకని ప్రవేశముకల్గి. వాని సహాయం, లెంకకు ఏవిధంగా
 ఏర్పడుతుందో వివరింపబడుతో 113వ పద్యండాకాపెళ్ళి 118 నుండికుం
 కల వంశవర్ణన ప్రారంభమై 124 తో ముగుస్తుంది 126వ పద్యంలో కన
 బడే తిలఘాతకుడీ గ్రంథంలో పాత్రదారి వాకపోయినా గ్రామంలోని అబ్బి
 తేతిన అరిందా లాక్కుల్లో వాకడుగా పేర్కొన బడినాడు - అంతే -
 168వ పద్యంలగాయతు - 172 వఱకున్న గ్రామపాచకుని విషయం
 రచింపబడింది. పీరివిషయం గ్రంథాంతంలోను గ్రంథమధ్యలోను

రూఢా వస్త్రోనేషించుంది - 174వ పద్యం మొదలు వొకసత్రపుగుమస్తా కథ పుట్టుంది - ఇతడు కుంకలకు పెత్తంద్రీకొనును. వీని చరిత్ర 190 వ పద్యంవఱకున్ను వుంది. 193వ పద్యంలో - అసలు కలహకారణం చెప్పబడివుంది. 167 లో బ్రహ్మబంధువిషయం సూచించబడినది. 260 పద్యంలోని గాథ - ఏమిటంటే : ఒకబడిపంతులుద్వారా లెంక - గ్రంథకర్తకు సప్తం గలిగించడానికి యత్నించి, ఆపంతులు పెట్టిబాగుల వాడుకావడంవలన విఫలమై నాడనీ, ఆదాసీరంధకు కొంపకట్టడం కుదురలే దనీగ్రహించాలి 358వ పద్యంలోనిది వొక శూద్రస్త్రీ ఆజన్మబ్రహ్మ చారిణి ఉత్తమురాలు 362 లోని వైరం ఆగ్రామంలోనే వొక సంపన్నగృహస్థునితో కుంకలకేర్పాటై - స్థలభాంధవిసర్జన కెంతో తోడుపడి నటు జనశ్రుతి 455 లో అయివైర హేతువుగానే గ్రామంలో గ్రంథ కర్తసఖిమానించే వ్యక్తులు గ్రంథకర్తకు చేసిన గౌరవమని గ్రహించు కోవాలి. 470 లో గ్రంథానికి సంబంధించినంతవఱకు కథ అంతా క్రోడీకరింపబడివుంది. యింకా కొన్నివిషయాలు ప్రసన్నానుప్రసక్తంగా ఆక్కడక్కడ తగులుతూ వుంటాయి వాల్లకు సంబంధించిన సందేహాలన్నీ ఒకటి రెండు మాట్లు గ్రంథం పఠించినట్లయితే తీరిపోయేవేకన్నక అలా చేయవలసిందిగా పాఠకులకు హెచ్చరిక -

యీదిగువ పదాలు గ్రంథములో యెక్కడ వచ్చినా అవిఅన్నీ కుంకలకు పర్యాయ నామధేయాలని గ్రహింపగోరుచున్నాను.

1 కుంకలు 2 కుంకలు 3 కాబ్బలు 4 మూఢాత్ములు 5 కూళలు
6 మందాత్ములు 7 దుష్టులు 8 కంకోష్టులు 9 బంధులు 10 విమనులు
11 చందాలురు 12 దుష్టులు 13 దుర్జాతులు 14 అజ్ఞాత్ములు 15 హీనా
త్ములు 16 వ్రాత్ములు 17 దర్పాంధులు 18 భిక్షకములు 19 యోగ్యోత
కులు 20 కష్టాత్ములు 21 ముండాకొడ్కులు 22 దున్నలు 23 రండా
కొడుకులు 24 రాడీలు 25 మొప్పెలు 26 వదరుబోతులు 27 ప్రేతన్నలు
28 బులులు 29 నీచులు 30 బూతుంబుంగలు 31 ఎనుబోతులు 32 దరి

దుర్గాలు 33 జతులు 34 దద్దమ్మలు 35 ఉచ్చిష్టులు 36 కాటుదున్నలు
 37 చౌరాచారులు 38 సాహిత్రాయలు 39 అభిమారాతులు 40 అన్యాయపుంబీనుగులు
 41 క్రూరారంభణులు 42 బుంబూకులు 43 అనామతలు
 44 చండాలకాభామ్యుగాబోవులు 45 పెజ్జిపిట్టులు 46 ద్రావులు
 47 బకప్రకృతులు 48 బరియా కుక్కలు 49 భువరాపులు 50 వాఙ్మయలు
 51 శ్రేయోదారులు 52 పెండేల దేవయ్యలు 53 గర్వగర్వింధులు
 54 మాదర్శినులు 55 చెవలమ్మలు యిత్యాదులు —

పైనామదేయాలలో కొన్ని కేవలమూ కుంకలకు మాత్రమే కాక గ్రామపాచక లెంకలతో కూడిన కుంకలకున్నా వర్ణయపవాలుగానే అక్కడక్కడ వాడబడుతోవచ్చాయి అదిగూడా గమనించుకోవాలి - ఆ యీగ్రంథంలో వ్రాయబడిన కుంకలు వగైరాల దుష్టకృత్యాల జాపితాకూడా వ్రాసి మఱిదీన్ని ముగిస్తాను,

1 దైవానికి అపవిత్రాన్నం నైవేద్యం చేయుట 2 దేవాలయంలో సంద్యాదీపం పెట్టకుండుట 3 దేవుని ఆస్తి తాకట్లపాల్చేసి నంచరించుట
 4 మంచివారిమీదికి రోడీమూకను ఉసికొల్పుట 5 గ్రంథకర్తపై అబద్ధపు కేసుపెట్టుట 6 గ్రంథకర్త అధ్వర్యంలో నడిచే పాఠశాలలో అసహ్యపనులు చేస్తో ఉపాధ్యాయుణ్ణి నానాకూతలుకూసి బరిసాగకుండా అటంకాలు కల్పించుట 7 గురువైన గ్రంథకర్తను అడ్డమైన తిట్లు తిట్టుచుండుట 8 గ్రంథకర్త వద్ద విద్యాభ్యాసముచేసే శిష్యుల్ని తిట్టుటయున్ను తొట్టుటయున్ను 10 గ్రంథకర్త యింటిని కూల్చేనిమిత్తం ఎన్నో ప్రియత్నాలు చేయుట 11 గ్రంథకర్త తాలూకు యింటిలోని సామగ్రిని పగటి దొంగలై దొంగిలించుట 12 గ్రంథకర్త నివాసగృహంతోకి పంచుల్ని తోలుట 13 గ్రంథకర్త తాలూకు చూడుపకుపుర్ని బలవంతంగా కట్టి బాధించుట 14 గ్రంథకర్తను “పెట్టి వెంకయ్య” అనుట 15 “తరవాణి” అంటూ గురువైన గ్రంథకర్తను హేళనచేయుట 16 లగ్నామములోని ఒక పద్రంగి ఛార్మతో సంపర్కం కల్పించుకొని

వద్యంగి సోదరులకు అక్రమ విరోధం సృష్టించి చివరికి భార్యాభర్తలకు సంబంధములేకుండా చేయుట 17 శ్రీరామచంద్రునికి ఆలయనిర్మాణం చేసి అందు హరిజన ప్రవేశ సంస్కారంచేసి అంతతో తృప్తిచాలక ఆలయాన్ని చివరికి పగులులశాలగా మార్చుట 18 భిచ్చమెత్తుకొనే ముష్టిదానిపై మీసంతిప్పి చావగొట్టి శౌర్యప్రదర్శనానంతరం దానిచే శాపసర్థాలు తినుట - ఇల్లాంటి వెన్నో ఉన్నాయి ఎంతవ్రాసినా విషయమింతే — స్వస్తి :

జయ - మహాపరాత్రి

విద్వాన్

20 - 2 - 1955.

చెళ్ల పిళ్ల దుర్గేశ్వర శాస్త్రి

(షరా) ఈ దిగువవిధంగా కూడా ముద్రాప్రమాదములు - సవరించుకోవలెనని ప్రార్థింతును ....

పేజీ	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు
26	10	లనన్	లనన్
27	15	రిద్య	రిద్ర్య
41	11	యైవె	యైరె
45	21	ధ్యాన	ధ్యాన
61	21	కెడవన్ గోరంతయున్	కెడలోఁ గించితునుకొ
87	16	గీర్వా	గీర్వా
93	18	ర్య	ర్య

శ్రీమత్తురదేవరాయనమః

మల్లేశ్వర విజ్ఞప్తి

* బోదెకాల్వ *

- ఉ. బోదెవు నీవుకావు మరి బోధివదెట్లన నీదు శాఖలో
లేదువిసీతి, యోగ్యతయు లేదు, ముఱుద్రాతిపత్తి పూర్వమే
లేదు కృతజ్ఞతాగరిమ లేదు, గురుప్రసాదాంఘ్రిభక్తియుకా
లేదని బోధచేసితి బలే ? యిక వర్ధిలు బోదెకాల్వరో 1
- ఉ. జేనెదో ? జెత్తెదో ? కలవు చేసిన బోధ యపార, మింత వి
జ్ఞానముమున్నునేఁ జదువు శాస్త్రము లేనియుబోధనేయలే
దోనెఱుఁజాణ ? నీ కతన నొందితి నింతకు శాఖ తర్జ్వ మిం
తేను నినున్నుతించి కృతకృత్యుడ నయ్యెద బోదెకాల్వరో ? 2
- ఉ. నీగతి నీప్రవర్తనము నీదగు లోతును నీదుపాతు నీ
లోగడ నున్నియున్ సకలలోకులకున్ వికదంబులయ్యెని
న్నాంగఁ బ్రియత్నమున్ సలిపినట్టి ప్రబుద్ధుల తెల్వితేటలున్
జేగయు బ్రాజ్ఞులెల్లరు నివీ ? యని రోసిరి బోదెకాల్వరో 3
- ఉ. పంకము నీ యెడంగలుగు పద్ధతి యుక్తమ కాని నీకొగిన్
సంతెల వేయఁబూను సరిస్వాంతము పంక మొనర్చితెట్లు నీ
కొంకది నేనెఱుంగుదును గొంకకు సంధిని గోరినంత నీ
పంకపు దేరి చూడఁగల వాఁడొకఁడుండఁడు బోదెకాల్వరో 4

వ. పడుచును తెప్పిల్చి వెంటెలన నెన్నని కొంకఁబోలు మూ
రిడుము ప్రిథా యెరుల్ కలహఁరాగము చూపిన సంధి గోరుచుల్
కడుబుధి సమ్మెరంగ బగుట గాటుముగాఁ బ్రియమించి సుతనే
తడిసిన సుల్కమంచపు గెతల్ గననయ్యెడి బోదెకాల్వరో 5

మ. నిను సాధించుట న్యాయమంచెటిఁగియు నిక్కముఁ గ్రామములో
ఘనులెల్లన్ గనియుండుటల్ దెలిసియున్ గర్హరితిన్ జూపుచు
రినిలో కానకు మిక్కిలిన్ దెలిపి యుద్రేకము వారించుటల్
చనునంచున్ జూమి బోదెకాల్వరో? కడున్ సంధింప యత్నించుటల్

ఉ. అంతయకాని జ్ఞుమృల సహాయము నన్నిను గప్పనెంచు ము
స్వాంతుల బుల్పు దీర్చుటకు శక్తత చాలక కాదు నా మనం
తెంత విరక్త మయ్యుఁ బని యేర్పడి నప్పుడు రిత్తవోచునా
పంతమెఱుంగుఁ బండితసభల్ భయమందకు బోదెకాల్వరో? 7

ఉ. పంతము మీది పండిత సభాస్థులన్ బనిసేయుఁగాని ఫీ
మంతులుగాక కేవలము మత్సరులై తమ పట్టినట్టి యా
జుతువు మూఁడుకాళ్ళ దను జాడ్యపరీతులపట్ల వమ్మటం
చెంతువా? నిక్కమే యయిన నేమగుఁ జూడుము బోదెకాల్వరో 8

మ. సకలమ్మన్ మదిలో నెఱుంగుచును శిష్యత్వముఁ బంథుర్వమున్
వికలమ్మన్ బొనరింపఁగాఁదగమిఁ దచ్చిచ్చేషమున్ వైచిత్రిన్
మకమా సంధిని గోరితిన్ వినక గచ్చుల్ గొట్టుచున్నారు న
న్నిఁకఁ జూడన్ గమకింపు చింతిలకు వీకే లోటులేకుండెడున్ 9

మ. సుకుమారాంగి కొమార్త గల్గి నొకరాట్నానుండు తన్మంజుగా
త్రితి ధర్తన్ గడునేరి తెచ్చి యల రాత్రిన్ సూత్రమున్ గట్టిప
ట్టు కదానెట్టి పరాభవము గనెనట్టుల్ సుమ్మినిన్ తేనలో
నికఁ దేగన్ బ్రయతించు వాంఠయల్పినిన్నెల్ వన్నెలుం బోదెరో

ఉ. పన్నెడు లేని బోదె కొఱకెవ్వనినో యునికొల్పి దానిచే
బన్నము నాకొనబుటకుఁ బన్నెడి పన్నుగడల్ దక్షిణములో

మన్నయిపోకయున్ననను మానక వేటొక పేరఁ బిట్ట ము
న్నన్న? యథర్థ మెప్పటికి నాఁగదు ధర్మము ముందు బోదెరో 11

మ. కడుఁ జాతైన ప్రిదేశ మియ్యెడల జక్కన్నాకు విశాంతి యే
ర్పడు నంచున్ గడియమ్ము వచ్చితిని దుష్ప్రాగల్భుచారేయు ని
య్యెడఁ గూడఁ జని చెప్పుచుండిరని యెంతే లోన జింతిల్లుదున్
గడుసుం బోకలు మించినప్పు డెటు లోకాలాదుటల్ తప్పనే 12

మ. కలహం బియ్యది బంధుసర్గమునకుఁ గారాదుగా ! యంచునే
నలుకన్ లోఁగులుగంగ నీక యలవాం ధర్మన్యాయమార్గమ్ము రెం
తలుగాఁ దొక్కిన నైఁచితిక గడఁగిసంధానింప యత్నించితిన్
బలవద్దై వము కారణంబగుట నవ్వారొప్పురే తోరవకున్ 13

ఉ. ముప్పదితొమ్మిదేడులకు మున్నటి నుండియు నున్ననిమ్ము మా
యప్పరో? నేఁడు పూడ్చుటకు యత్న మొనరెద్ది వారి నైపుణున్
తప్పక వడ్డనీయములు తథ్యమెఱింగియు శిష్యులయ్యు వాం
డిరిప్పని పూను హేతువది యెట్టిచో? తెల్పుము బోదెకాల్వరో 14

మ. అకలంకమ్మగునట్టి నెమ్మనముతో నన్నత్రయత్నమ్ము ని
త్య కలంకమ్మగు నూహతో నొరులు నేయంబును యత్నమ్ము దీ
నికి బాహ్యమ్మగు వారణమ్ము కటియున్నే నెర గుర్తించి యిం
తకు న ద్దేబెలకిట్టి దుష్కవటత్ నాపైన వేహేతువో 15

మ. కపటత్వమ్ము వహించు కారణమెదిన్ గన్పట్టు చింతేనియున్
విపులత్వమ్ము వహించి పర్థిలుము పృథ్విన్ జాలఁజేర్పాంచెఁ యా
చవల స్వాంత లొనర్చునట్టి పనిలేకంచేనియున్ లేదుని
కప్రకారం బొనరింప నేరికి నసాధ్యంబయ్యెడిన్ బోదెరో 16

ఉ. పారలుజానఁజెట్టికొని పాతెడు నీరుఁగలట్టి నీరు సొం
పాఱఁగఁ దూడ్చెనెవ్వఁ డతఁడప్పనిచేసినపై వృథాగ న
న్నోరికొలందులాడెఁజామి నోరటు జాతెడు నప్పుడెంతతో
యూరివివేకులుండి రినిరో? యని తప్పనిరోసి బోదెరో? 17

మ. మునుదుర్వాసుని యాచవార్భకులెటుల్ మోసమ్ముమైదీరి కూ
ర్పుని వంచింపఁగడంగిరో యటులె శిష్యుల్ “జానఁడే మూరె”
యని నిన్నున్ గురియించి హాస్యరచనా వ్యాహారమోహాంధు
పనినాకున్ గలిగించుచుండిరి పృథావ్యాపారమే పారఁగన్॥

శా. యావత్కాలము నీవృధాకలహ దుర్వ్యాపారపున్ బీజమున్
జావన్జేయమి గొప్పముప్పనుచు నే సందింపఁగానెంచి లా
భవిర్భావముఁ జూపినన్ వినరదేమన్యాయమోకాని యో
దేవీ ? వారలతత్త్వమీ వెఱుఁగుచోఁ దెల్పంగదే బోదెరో॥

శా. నీలోతెంతయొ వారెఱుంగదురుకానీ వారిలోతెంతయో
నీలోనై నను నీవెఱుంగవాకొ ? నీ నీచోపసర్పత్వ మె
ట్లోలిన్ వారికొసంగి డీల్పడితివో యొక్కింత వాక్కుచ్చుమో
స్థూలంభావుకతావదోన్ముఖపయస్తోమాధ్యమా బోదెరో॥ 2

ఉ. మంగలిదొక్కప్రక్క మనమాన్యులు వేటొకప్రక్క నొక్కనీ
కుంగలలోతుఁ బాతగలి కూలితి కూలుచునుంటి వేసు ని
న్నుంగనినాఁడ నీదగుమనోరథమున్ గనిపెట్టినాఁడ నీ
వెంగలిచర్చలో నడుగుపెట్టుట కిష్టములేదు బోదెరో॥ 2

అ. వె. కోర్టుకరుగ నొక్క కొనగోటిమాత్రాలోఁ
దీరుపనికినీపు దేబెవగుచు
నప్రతిష్ఠనాకు నంటగట్టెదవేల ?
యంచు నేటికేడ్చెదమ్మ ? బోదె ? 23

అ. వె. అప్రతిష్ఠ నీకనాదిగనున్నదే
యేనుదానిఁదెచ్చి యాయసేల ?
ఉన్నయప్రతిష్ఠ యూడ్చిపెట్టుటకునై
వారు పట్టుపట్టినారుకాని॥ 23

శా. నీ కేదారము నాదుజీవనముచే నేనెన్నియో వత్సరాలె
సాఁకన్ బండుట నీవెఱింగియును నాచావీపు నై రించుచో

సికుందాఁకదొర ? కృతఘ్నుత కడుస్నిచాతసిచంటు త
త్పాకంబెట్లు భరింతు వంచడుగుటల్ భవ్వంబగున్ బోదెరొ॥ 24

చ. ఒరులు కృతఘ్నులై న మదినూరకపోక్కెడి నిన్నువంటి ధీ
వరుసకుఁ గూడఁ గైకొనఁగవచ్చునె ? యిట్టికృతఘ్నుతా మహా
దురితమటంచు నీవడిగెవో ? యది యట్టివయొట నామనం
బెఱుఁగు, నెఱింగియేమిఫల ? మేనలవారికి లొంగిపోయితిన్॥ 25

మ. గురుభక్తిన్ జరజమ్ములన్ దుడిచి దుష్కోపాన నిన్ బూర్పు న
ద్దురుసుంఖాకమువారితోడఁ గడువృద్ధుండైన నేనెట్లు సం
గరమునజేయుదు? నీయెడనృదిఁ గృతఘ్నుత్వంబు కైకొంటయే
వర, మా భారము పూనుచో ఘనులునవ్వన్ బాలుగాకుందునే॥ 26

ఉ. కాలలవారు తిప్పవ్యుటయుఁ గాలువనేనును స్పృహ్యుచుంటయున్
బేలతనంబు వాయొకటిపెచ్చగుఁగాక మఱేమి ? తుల్యలే
యాలలిఁబోరు నిర్వరని యెల్లరునప్పుట కొప్పు నంకచం
దాలము లీకృతఘ్నుత గనంబడనియపు నాకుఁ గాల్వరో॥ 27

కా. అలనాడల్ల వసిష్ఠధేనువును విశ్వామిత్రుఁడన్ తేఁడు దు
ర్గలితుం డాత్మవశమ్ముజేసికొనఁ దాలక్షింప కహ్మని నీ
వరెనే యుండఁగ నేమియయ్యె నటులేవారిన్ విధారించి నే
నిలువన్నేర్తు నటందువో ? నిలుపు నీనేర్పేను వర్ణించెదన్॥ 28

ఆ. వె. సత్తరువులుచెఱుచు సన్మార్గలకఁబోదె

కాల్వగప్పుటెంత హనతరంబు

“తల్లిచెవులుత్రొంచు ధన్యాత్మలకునెందు”

బిన్నతల్లిచెవులు బీజపువులు॥”

29

క. బోదెలునూతులుఁ జెఱుపులుఁ

బా దగలన్ ద్రిష్వఁజేయుఁ బొట్టిఁడితరుఁడా

హ్లాదపడువాని నూడ్వఁగ

మీఁదెఱుగనివానిచె యిదిమేదివి నప్పున్॥

30

ఆ. వె. బోదెకాల్వలూడ్పుటాదినుండియు వెందుఁ

గలదుగాని బోదెగట్టులూడ్పు

కక్కురితిని జూడఁగాలేదు నేటికి

నదియుఁజూపెఁ గలిమహాత్ముచర్య॥

ఉ. మొరకుల వెంబడించి కొనిమోసపువృత్తిఁ బొచ్చియెట్లోను
ర్భరమగు పొట్టనింపితొనఁ బాల్పడువాండ్రకు దేవుడన్ననున్
గురువనినన్ మనమ్మునకు గొంకువయింపదు చోరులేనియున్
వరమనుకొమ్ము వీరల యపాత్రతలెంచిన సుంత బోదెరో॥ 32

మ. గురుసాహాయ్యము మంచిమార్గమునకుం గొంపోవువౌర్గత్యపుం
దరికీడ్చున్ శనిసాను, మిందుమనసు స్తంత్రక్షణలే సాయమున్
శరణంబుదిరో ? నీవెఱుంగవె ! భవిష్యచ్చర్య భూతమ్ముచే
నెఱిఁగింపంబడె నీకు నింకవగ పింతేలమ్ము ? యో బోదెరో॥ 33

మ. అకలంకుండు శపించె వీరి నన్యతవ్యాసంగులన్ బన్మనా
యక గోత్రప్రసరుండు సూర్యుడచి తానల్లంతనేపోదుదా
ని కధాభాగము లోనిదేయగుఁజుమీ నీతోడివైరమ్ము రి
త్తకళాసూచనకాక యేటివనికీ కాట్లాబలో బోదెరో॥ 34

చ. పలువురు నాకతాన వరి పండగఁజేసిరికాని యేరు దో
ర్బలమున నమ్ముఁ గప్పబుకుఁ బాల్పడినట్టిరులేరు వీండ్రకి
యయకకు నేదికారణమటందువో ? విద్వియచెప్పవొక్కటే
కలను మఱొండు కారణము గన్పడఁదెందును బోదెకాల్వరో? 35

మ. సరియౌకారణమొండు చూపుమనుచున్ శంకింతువే, నొందుచే
దరయన్ వత్సరపంచకమ్మయినఁ దానొనేరికిం గావ్యముల్
పరిశీలించి పఠింపునట్టివి శ్రమకా బాటింపకేయొక్క ప
త్సరమే చెప్పబ గొప్పతప్పగుచుఁ దోచుచుదోలు నో బోదెరో॥ 36

చ. చిలుకకుఁ జెప్పినట్టులుగఁ జెప్పిననున్ విసరేమిపాపమో ?
కలహపుబీజమున్ జనుపుకర్తమునొప్పిన నై జగౌరవ

స్వలనమటంచుఁ దలెచరతారఁ విగ్రహమందు నింక వా
రెలమివహించు తారణమదెట్టిదా ? చరస్యమెఱుంగు బోదెలో॥ 37

కా. నీ చై ర్భావమునీకు సాఱమిదియున్నీకుండనీమంచునా
నీచుల్ పూర్తిగఁ బట్టుపట్టిరికదా ? నేనడ్డగానెంతునో ?
నీ ? చందాలమటంచుఁ బోవిడుతునో ? చెప్పంగదే బోదెలో ?
రావమ్రేనియుఁ జేయనేరని వృథారాక్షాట నాకర్హమే॥ 38

మ. అరుదెండంచు సగౌరవమ్ముగ నుపన్యాసార్థమై పిల్వఁగా
నరుదేశక్రందఁగా, సుబంపనెడి నేనత్యల్పమూ దీని కే
సరమై లోర్చునకేగుచో ననుభునుల్ శంకించుచో వారి నె
క్కరణిన్ వృప్తులజేతునంచు మదిలోఁ గంపింతునో బోదెలో॥ 39

మ. పగవన్ దేనికెఁగాని యందొకఁడు విద్వత్తన్ గడింపంగఁదా
మొగమోటమ్ముగ నాకవన్ మొలఁగునీముగ్ధుల్ వృథా వాని థా
గ్యగతిన్ ద్రొంచిరి “దీనిచేఁ దమకగర్వ భ్రాత్రితల్ దప్పుటే
మిగులన్ లాభమటంచునెంచిరాకదే ? మేల్మేలగున్ బోదెలో॥ 40

ఉ. తిమ్మనకన్నలేగు దురితమ్మదివార్యముకాక పోయె రా
రమ్మనినేనుబిల్చినను భ్రాతలకున్ దలకందియో ? మొగ
మ్రొమ్మొయిఁజెల్లకో ? చదువనిచ్చపహింపఁడు వెట్టివాఁడు నా
నెమ్మదితానెఱుంగఁడె గణింతునె ? వైరమువిద్దె చెప్పబో॥ 41

క. అన్నయ్య లెంతచెప్పిన

విన్నయ్యలుకారు తనకు విశిలేదల వా

ర్చన్నట్లు చనకయనితాఁ

జిన్నమొగమ్మగుఁచుఁ జదువుచెడగొట్టికొనెన్॥ 42

చ. అదియటులందె రై లమునుపాదిన బట్టిన యస్త్ర పుట్టి య
భ్యుదయమునొందుచున్న సనుబోదెలో ? మావఁగళత్తి యేరికిన్
గురురదూని దీనికయికోర్కుఁ బోవుటకిచ్చలేదు నే
నొదిగితి నిన్ను హుద్రినకు నోమఁగనిచ్చితి వృద్ధి నొందుమా॥ 43

క. ఇరసీ పంకితునీడు

ర్వికలాత్ములరారు సచ్చిరేనియు నీతో

నీరీ దోసిపూడ్చు బెఱుగుదు

రెక సెక్కములుడిగి యుందురీపై వైరుల్॥

44

శా. నీకుకామంగళహృత, నీయెడల దుర్నితీన్ వృథాతాల్చుదు

ధీరుల్ గాంచెడిదుర్గతిన్ దెలుపనెంతేసాక్షివై హాయిగా

నేకాలమ్ము నొసంగుచుండెదవుగా, కీకైతనీతోడి పా

టాకల్పమ్మలరారుతన్ బుఱుల మెప్పత్యంతమున్ బొందుచున్॥ 45

సమాప్తము

శ్రీమత్పంచేపతామైనమః

శ్రీమల్లేశ్వర విజ్ఞప్తి

- శా. శ్రీమంతమ్ములు సకటాక్షములు, నిన్ నేపించువారల్ సవా
నేమమ్ముంగని వృద్ధినందుదురు, చున్నేష్టల్ వృథానేయును
శ్రీమంతుల్ తమ దుర్విదగ్ధతకు నెంతేదామె బాధ్యుల్ గదా :
స్వామీ ? సర్వమెఱుంగు నీతిదెనమహ్నారణ్య మల్లేశ్వరా ॥ 1
- శా. పిన్నర్ పెద్దలబన్న భేదము లవంబేనిన్ గనన్ రాదు సుం
పన్నుల్ నా స్తిఱుజాక్తి పూజ్యము మహాపాపాత్మ కుండిచ్చునా
యన్నమ్మున్ దినకుంట అంకదియ సీతాహార మీయారనో
యన్నా? యెందుల కుండెదో తెలుపు మయ్యా: లండ్రి మల్లేశ్వరా
- మ. అవివేకుల్ తినరాని యన్నములు నేయన్ రాని దుష్కృత్యముల్
భువిలోనాస్తి, వివేకులన్ గలిపి యీ జువ్వంపు బంతి వెనన్
దవుల జేయఁగడంగు చుండిరి కటా? తత్పాపపుంగదాడు నీ
తెవరో యెందుల కర్చకుండెయిదెనిస్సీ దేవమల్లేశ్వరా ॥ 2
- మ. విసము మెక్కిన మేటి వంచెఱుంగుదున్ విశ్వేశ యద్దాని కీ
కసుమాలమ్ము నకెంతయంతర మొగిన్ గర్భస్థముల్ పేర్చురీ
విసముం జూచిన మాత్రం దెల్పిపడు దుర్భిక్షంబు పొరిపించె బల్
వనతుల్ గల్గియు నీకుఁ గర్మగతి దుర్బారణ్య మల్లేశ్వరా ॥ 3
- శా. వేదాధ్యాస పవిత్రకుక్షియగు సుర్య దేవునిం గూడ ను
ర్వాదుల్ కొందఱు దీని నెట్లా కుడిపింపన్ జాలయత్నించి త
ల్పొందయ్యంగుడిపించి రి ప్పటికి నేడో రేపొ శేషమ్ము సుం
పాచింపంగల రిక్కలిపరకృతి తెవ్వారట్లు మల్లేశ్వరా ॥ 5

- శా. నీ కర్మమృది కాలియర్చుచుని దుర్మీతిస్థితిన్ జేసియీ
 తోచున్ తోకెడుచూడు భజ్య మగునట్టుల్ బ్రహ్మ నిర్మించెఁబో
 మా కేమీ చెడుచూడు మెక్కుటకు ? నేమంటాత మిహ్మటికి
 స్పీకున్ గూడ, సహింపఁగావలయు మా నేరమ్ము మల్లేశ్వరా 6
- శా. దాసీదాస నిరంతరార్చితులు భూదారుల్ భవత్సేవకుం
 డీ సంపత్తిని నీకెటో నెఱపె నా యేవంపుఁ గైంకర్య మే
 తానైరింపర నీవులో మిణుక నేతద్దెన్య మొండబ్బెనే
 సీ ? సీ ? దేవునకేనిఁదప్పదుగదా ? చీకాకు మల్లేశ్వరా 7
- మ. వసతుల్ తేండ్లిడినట్టి వుండియును నీ ప్రార్థకర్మాననీ
 సనిలే నన్నమెకాక దుర్మలినతా సాంకర్య కైంకర్య పుం
 గసయున్ బాల్చుడి “కాకమాంస”మనుశ్లోకం బెల్ల నీయందె తా
 చొసఁగెన్ జింతిలఁ బోకుమీ చెడుఁగెటో పోకున్నె మల్లేశ్వరా 8
- శా. హేయాన్నంబిపు డబ్బ నేమియగు ? నీ కెన్నేడు లాయెన్ హృదా
 ప్రియమ్మా రుచిరాన్నమబ్బి నిజమున్ వాక్రుచ్చు మోదేవఁ యే
 సాయాహ్నుమ్మున నీకు దీపమిడెనో ? చర్చింపు మింతేల ? నీ
 కీయావత్తెపుడేని దప్పనొకా ? మేమిక్షింప మల్లేశ్వరా 9
- శా. కూరల్ పప్పును నేయి యన్నమును రిక్తుల్ గూడ భక్షింపనే
 సారస్యమ్మును లేని యత్తినయ భక్ష్యమయ్యెనీ కౌర ? మ
 ర్వారంబీ దురవస్థ కాటవసియింపన్ మాని దేవాలయం
 బారన్ జేరినఁగాని మానదొకా ? నీచాచూడుమల్లేశ్వరా 10
- శా. దీపం బుంచమి కంత చింతిలమునూ ? దేవా ? భవర్థాలనే
 త్రాఁపారాగ్నియ చాచునప్పనికి నీకాహారపుంబట్ల నే
 రోపమ్మున్నది యన్నియుంగలవట ల్లుంగుఱ్ఱ జిహ్వస్థలిన్
 చాఁపై సర్వేశ నైశ్చరుండనుట సంప్రాప్తించె మల్లేశ్వరా 11
- శా. ఏసంబంధములేని గేస్తులెటలే నేకాటికే నగ్గమై
 దోస మ్మంజుగఁ గూర్చరర్చకుఁడు నీతో నిత్యసంబంధి యే

యీసోలోగొని హేయమున్ గుడిచి నీ తీయేపమున్ గుడ్చునే :
నీ సత్తన్ మచినమ్మఁడన్న నుడియే నిక్కమ్ము మల్లేశ్వరా 12

శా. గ్రామస్థుల్ నిను దైవమంచెటిగి జంకన్ జొచ్చిరేకాని నీ
సామర్థ్యమ్మచి యెంతయో యెఱుఁగుటన్ జంకండు పూజారి యో
సామీ : లింగము రాయి గాఁదలఁచెనో సత్తా విశేషమ్ము లిం
దేమేనిన్ గలవేని యింతతెగునే యిప్పట్ల మల్లేశ్వరా 13

మ. సుర బ్రాహ్మన్ దినునంజుఁడం చొరులకున్ జూపించు సత్యస్వరూ
ప రసమ్మున్ భవదర్శకుం డెఱిఁగియున్ దాపమ్ము పంచించి యి
ద్దురితంపుం జెడుకూడు నిన్ను గుడిపెన్ దుర్దర్శనర్పమ్ముచే
గణవంబుద్ధ కతానఁ దానొకరెఱుంగన్ లేమి మల్లేశ్వరా 14

శా. ఎన్నాళ్ళి చెడుకూటి తో మనెరవో యెన్నాళ్ళు పెంజీకటిన్
విన్నాణమ్ము దొరంగి వర్తిలెరవో : విశ్లేశ : పాపద్వయం
తెన్నం దున్నిను పిడుసో : సిరులనీ కెష్టఱ్ఱునో : తెల్పుమో
యన్నా రాయివి కాక దేవుఁడవె నీవైతేని మల్లేశ్వరా 15

శా. నీ సేత్రాగ్నియే నీకు దీపమనుచు స్నేహంతినే కాని య
శ్లేనిన్నీ గుడికెవ్వఁడేనిఁ జనుచో నిక్కట్టు వాటిల్లు మున్
సూనాస్త్రిం దరుదెంచి రూపఱఁదె : యోకూలీ : విచారించుచో
నీ సేత్రాగ్నిని మూయుటే హితమటుల్ నేమింపుమల్లేశ్వరా 16

మ. కనులన్ మాసుక కొంత కాలమెటులో గాఢాంధకారమ్మునన్
మునుకల్ వెట్టుచునుండు మెట్టుల నొయీ ముప్పంతటఁ దీఱునె
ట్లని ప్రిశ్నింపకు మర్చకాత్మజుని బాల్యంబంతలో చీదు వా
నిని వర్దిల్లఁగఁజేసి బాగుపడుటే నీతెల్వి మల్లేశ్వరా 17

మ. నమకమ్మున్ జమకమ్ము సూక్తములు నీనామమ్ములు న్నిదుపెం
ద్లము నామమ్ములు వానికి న్నొడువు మే“లా”బుక్కులున్ వానిచే
నెమ కంజేయకు కోర్టులన్ మఱుగుచో నీకొంప ముస్సఁజుమీ
నిముసంచేనియు వాని నేమఱుమియే నీబాగు మల్లేశ్వరా 18

మ. పదిగంటల్ గద ? కోర్టుపై మదియునీ పాదార్పనాఁడైయున్
గురురంబోవుటయెట్లు ? వండి, యదిసీకుంజూపి, రామెక్కి త
న్నెరుయంజూచెడి పారటీలగమితో నేనాఁటిరానాఁడె త
ప్పుదు కోర్టేగుట, యర్చకత్వమెటులో వాక్కుచ్చు మల్లేశ్వరా॥ 19

శా. వేటొండూర వివాసమయ్యెడ నెటోవేలేచెనేయస్మ, పైఁ
దీరంగవలెఁ గాల్యముల్ పయిబయల్ దేరన్ వలెన్ రావలె
సారాంశమ్ములు పారటీలకెఱుకన్ సల్పన్ వలెన్ స్నానమీ
పై రాజన్ వలెఁబొయ్యి కోర్తిచటికిన్ బల్చవ్వు మల్లేశ్వరా॥ 20

శా. ఏతంబెక్కినవాని ఫక్కిగద ? యాయీసీదుపూజాధరం
బీతంటాలును సంధ్యలోనయన సత్త్వత్యమ్ములున్ పంటయుం
బ్రీతిన్నీదు సమర్చనమ్ము నెటుప్రాప్తించున్ మనుష్యుండె కా
దోతండ్రి ? యిది దేవుఁడేనెటులు సేయుందెల్పు మల్లేశ్వరా॥ 21

మ. అన్యతమ్ముల్ మునుసంత చెప్పినవి తానానాఁడు రువ్విచ్చి సా
క్షిని నిర్చీకు నొనర్పఁగావలయుఁటైఁ "గేనెట్టుల" గెల్తు మం
చును బార్దీనుసికొల్పఁగావలయుఁ బై సొమ్మెంతయో కొంత క
ర్చున కంచున్ గొనఁగావలెన్ జనవలెన్ జూఁకోర్డు మల్లేశ్వరా॥ 22

శా. ఎన్నో నృప్తులు సేయఁగావలయు నెన్నేఁగల్పనల్ సత్యమే
యన్నట్టుల్ లగియింపఁ గావలయు నీయాచారసృంగోలలో
నిన్నున్ నన్నునుజూచువారెవరు ? మన్నింపన్ భజింపన్ యజిః
పన్నైవేద్యమొసంగ వీరెటుఘటంప న్వచ్చు మల్లేశ్వరా॥ 23

మ. అన్యతంబాడని గొల్లజోయలకసత్వి ప్రీతిగల్పించి వి
ప్రునియానాముకుఁ గొక్కువెట్టు నుళవుల్ దోధించియాభూమిలో
దసకున్ భాగమునేర్పరించికొని యీతండిప్తు వర్తించు ప
ర్తనకు న్నిదగునర్చనక్రియకు నే తంపెట్టు మల్లేశ్వరా॥ 24

మ. తపపూర్వుల్ నినుఁ బూజసేసిరికదా ? తచ్చుద్ధవారిప్రముల్
కనివిన్నట్టేఁడె యీతఁడిప్రులు నిన్ గాఢించు చున్నాఁడె టో

ధనమార్జించునకాని యుక్తముగఁబెద్దరివ్యము మెచ్చింపఁబున్
మనుకాలమునరాదు నీవయిన యమ్యాన్యము మల్లేశ్వరా॥ 25

మ. కొడుకున్ దాసునురెండుపొట్ట, లిఁకఁదక్కుం గల్గువారెప్పుడున్
గుడువన్ గూటికిలేరుగేహమున, నీకుం బెట్టితానెంత ని
ల్కడగావర్తిలవచ్చు ? నప్పులవృథాగా బెంచఁగానేల ని
మడిమాన్యములమీద నీతనికిస్వామ్యమున్నె మల్లేశ్వరా॥ 26

శా. పందల్ పూర్వపుతెక్క, నేఁడనిన వేల్పుచ్చున్జుమి ? భూమిపైఁ
జందాలున్నవికొన్ని, నీవెఱుంగవే ? శశ్వత్సమారాధనల్
నందాదీపములేమి కేకతము ? మానాఁడిట్లు పాదయ్యె నీ
చందమియ్యది మాదులోపమెయగున్ సర్వము మల్లేశ్వరా 27

శా. మాలోపమ్మనుకోకు శక్తికొలఁదిం బట్టారుయత్నించియే
పీలుంగానకమిన్నకుంటి, మతఁడు ద్వేలుండు గ్రామములో
మాలోమాకనుకూలభావమది సామాన్యంబు, నీవితయున్
నీలోఁజాలనెఱింగి నైఁపగదె మానేరమ్ము మల్లేశ్వరా॥ 28

శా. దేవస్థానపు రూలునున్నదటయోదేవా ? తదాధారపున్
జేవన్నివగునర్చకుండు వినయశ్రీవాల్చునేమో ? మహీ
దేవులోనగు గ్రామపుంబ్రజలునీ తిండిన్విచారించరే
జావోపాపము ? మెక్కుచుంటివదియున్ స్వల్పంబుమల్లేశ్వరా॥ 29

మ. పరమేశ్వరియిహమైకొన్నియుభయస్రాప్తిన్ బ్రసాదించుని
చరణారాధన మట్టిదీనికొఱకే జన్మించు పాపిణి మహా
త్తర సౌధాగ్యనిధుల్ గదా ? నుభముగాఁదవత్సేవకాపించి స్వ
ర్గరమన్బొందక యర్చకుల్చెడుట ఘోరంబయ్యమల్లేశ్వరా॥ 30

మ. ఒకచోనేగఁబనేమి ? యర్చకునకేయూరేమి యైసన్ భవ
త్రుకటాంఘ్రివ్యయపూజకున్ వలయు తత్తత్ప్రకృతిపుష్పాది ప
స్తుకదంబమ్మును నేకరించు కొనుచున్ శుద్ధాత్మఁడై నిన్నుఁ బా
యక పర్తించుట భుక్తిముక్తు లిడుఁగాదా? రండి? మల్లేశ్వరా॥ 31

- మ. తన యంతన్నినుఁ గొల్వకున్న నితరుల్ తన్నందురం చేనినిన్
 దినమున్ గొల్పెడి యర్చకాన్వయమునందే పుట్టి పెంపొంది గాం
 చిన ప్రాణిన్ సుకృతాత్మఁగాఁ దలఁచు మత్సిద్ధాంతముంగూడ నో
 యనఘా నీదగు నర్చకుండు మననీఁడయ్యెయ్యో మల్లేశ్వరా॥ 32
- మ. ప్రతిబంధమ్ముననేని నీ దగు సమర్చన్నిత్యమున్ సల్పువాఁ
 డతిధన్యాత్ముఁడటన్న నానుడికిదేవా ? వ్యాసముఖ్యుల్ మహా
 యతులాధారము దేవదేవునెటులే నర్చించుటే పుణ్యసం
 గతి యట్లబ్ధియుఁ జేయకుండుటది దుఃఖప్రాప్తి మల్లేశ్వరా॥ 33
- మ. “ధనముంగొంచుఁ బార్థమర్చనమునింద్య”మ్మంచు శాస్త్రమ్ము లా
 డును గాకందులకొప్పురా దొరులనెట్లో పొట్టకైకొల్పు చె
 వ్వనికోతక్కినఁ దప్పరాదుకద ? యప్పాటున్ భవత్సేవయం
 దొనరింపందగువాఁడు ధన్యుఁడననొప్పో? తప్పో? మల్లేశ్వరా॥ 34
- మ. క్షమనేపృత్తియుఁ జేయనెవ్వనికి సంసారంబు దుస్సాధమా
 శ్రమ మన్యత్కొనొనర్చుకన్న భవదర్పన్ సల్పఁజేకూరఁ దీ
 ర్థముస్వార్థమ్మునుగూడి వచ్చుటగదా ? తద్బాగ్యమబ్బంగన
 క్రిమమార్గమ్ములు ద్రొక్కుఁచెంతయును దౌర్మార్గ్యంబుమల్లేశ్వరా॥
- మ. ఫలముల్లోనగు సర్వవస్తువులు దేవప్రీతికై యు త్తమం
 బులుగాఁ గైకొని యాత్మనన్నిధికి భూపుల్ బీదలుంగూడ న
 గ్గలపున్ భక్తినిదెచ్చియిచ్చెదరు భాగ్యంబింతకన్నన్ మను
 ఘ్యులలో నెవ్వనికున్న ? దర్చకుండు ధన్యుండోయి మల్లేశ్వరా॥ 35
- మ. ధరదాణిజ్యము లాభకారియనుచున్ దజ్ఞుల్ ప్రశంసించురం
 దరయన్నిత్యము సత్యహాని పృథివాక్యమ్మందుఁ గన్పట్టుటన్
 బరమేకాక యిహమ్ముఁగూడఁ జెడుదేవా ? నీదు పాదార్చనా
 భరమేయుక్తమో ? వర్తకంబె వరమో? వాక్రిచ్చు మల్లేశ్వరా॥ 36
- మ. హలవృత్తిన్ గయికొందమన్నను బకుప్రాయుల్ పశుల్ నేవృతా
 స్థలముల్ గాఁదగుటబ్బు నిపులకుఁ దద్వ్యాపారమాపత్సమా

కలనీయమ్మని చెప్పడే మనువు త్వత్కైంకర్యముం బోలసి
యిలలో నొందొకవృత్తి యెయ్యెడల లేనేలేదు మల్లేశ్వరా. 38

మ. సృపనేవాపరులొందు కష్టములు వేజే చెప్పఁగానేల ? బల్
త్రిపవృట్టున్ స్మరియించుమాత్రః “నసిధారాలేహన” మృంచుమున్
వ్యపదేశింపరె ? వండితుల్, సుఖము త్వత్పాదార్చకత్వంబె ? యే
యపారమ్మునులేదు దీనఁ, బరమో ? ప్రాప్తించు మల్లేశ్వరా॥ 39

మ. ఇక భిక్షునవృత్తి ; దోషమొకడే నీ వృత్తిలో లేద పా
ట్టుకునష్టప్పటి కంతో యంతో నమకూడన్ గల్గు నిద్దాన ; ని
ల్చుకు సంపాదన గావుబబ్బిదిదియున్ భావత్కపాద ద్వయా
ర్చకు వృత్తిన్ గడవంగ నేర దతినిస్వంబొబ మల్లేశ్వరా॥ 40

మ. కలవింకన్ బలువృత్తులెయ్యవియు నీ కైంకర్యముం బోల వీ
ఫలవంతమ్మగు వృత్తి పాల్పడియుఁ బాపవ్యాపృతింబోవు ని
ష్ఫలలం జూచి విచారమందవలెనో ? సంకోషముం బొందఁగా
వలెనో ? యిందెది యుక్తమో ? నుడువుమప్పా ? మాకు మల్లేశ్వరా॥

మ. సుకృతమ్మున్ దురితమ్మునల్పెడి మనుష్యున్ జూచి యామోదమున్
బ్రకటింపన్ బ్రకటించువాని కచటన్ భాగమ్ము చేకూఱు, న
ర్చకు నుత్తేకము మాకటుండ నది దుస్సాహమ్ము నీకేని, యం
దుకు నామోదములేమి తెల్పుటకె యీ దుఃఖమ్ము మల్లేశ్వరా॥ 42

శా. గ్రాహర్థమ్మయికాదె : నీకిట గుడిన్ గట్టించినాహ్వాద్యులో
స్వామీ : పీరినిమిత్తమర్చకుఁడు నేర్పొటయ్యెఁదల్లోపమి
గ్రామమ్మున్ ఘటియించుఁ, గావున నుపేక్షన్ జూపఁగారాదని
కో ? మా యారననేల ? గుళ్లె కఱవా ? కోట్లుండు మల్లేశ్వరా॥ 43

శా. మా కోసమ్మిట నీవు కట్టువడి గ్రామస్థుల్ విచారింపమిన్
“నాకల్లోక” పు టర్థమున్ గుడుచుచుఁ గట్టించుచున్నావు నీ
కో ? కాశీముఖదివ్యతీర్థ ములు పెక్కుల్ మాకు నీవేగుచో
నీ కుగ్రామనివాసమో ? భరము గాదే దేవ మల్లేశ్వరా॥ 44

శా. నీ కప్పల్ గడుఁ బీఠిపాత్రములగు స్నీయర్చకుం డెట్టు లో
నీ కవ్వానిని గట్టి పెట్టెఁగద ? వీనిం బట్టి యేనిన్ సవా
యా కుగ్రామ నివాసమర్హ మగునీ కిందెందు కేనుండిన్
చూ కామాత్రమచాలు నయ్యదియ కామ్యంబయ్య మల్లేశ్వరా॥ 45

మ. సకలంకుండగు చంద్రు నింకమును నిష్కాసించి తల్లేఖహే
లకునై శీర్షమునఁ ధరించెడి భవల్లాలిత్య మీ నీదున
ర్చకు నెట్లో లలితుం. బొనర్చి తగునర్చల్ పొందఁగాలేదె ? దు
శ్యకమే ? నీ, కిటులెందుకో గద ! యుపేక్షెట్లుద్ది మల్లేశ్వరా 46

శా. కాలన్ బోయెడి దాని నెత్తి నిడుకోఁ గానేల ? యద్దానిచేఁ
బాలంబోలుకులానకు న్నులు పనల్పం బూన్పఁగానేల ? యీ
గోలం జిక్కి పవిత్రులన్ జెఱుప దుష్కోపానమ శీల పుం
బారై బాగఁజేల ? నీవెఱుఁగుచో వాక్రుచ్చు మల్లేశ్వరా 47

మ. కలికాల మ్మిది దేవతా మహిమమే కాగన్య మేకాదుదు
ర్బల మిప్పట్టున నట్టిచో స్వకుల మర్యాదల్ చ్యుతిం దాల్చుదు
ర్మలినత్వప్రతిపాదకములగు కర్ణముల్ వృధాఽహంకృతిన్
జలవంతముగ సల్పి నిన్నచటఁ గల్పన్మేతె ? మల్లేశ్వరా॥ 48

మ. కుల ధేదములు లేని నీకుఁ గుల సంకోచము బ్రహ్మజ్ఞు ప
య్యరె కల్పించిరి సమ్మతించితివి దుర్దోషము నీకెప్పుడే
లలి సంకీర్తతమయ్యె ? నీవా కయెశన్ లక్షింపకున్నన్ విధి
జ్ఞులు విద్వాంసులు నిన్ను నొప్పెదరె పూజ్యాండంచు మల్లేశ్వరా॥ 49

శా. కొళాచార పురస్కరముగను సంస్కారుల్ నినున్ నిల్పిరే
నీ రోషమృది కొంత సహ్యమగుఁ గానీ యట్లు నీయున్ని పం
బాళింపంబక దాగమోక్ష విధి నీప్రాణ ప్రతిష్ఠావి కం
బోలింగ్రాటుట మాకు నీకు నొకటే యోగము మల్లేశ్వరా 50

శా. సారా చారులు గేస్తులెట్లొ ఆటలేసర్వము నీవెందునా
చారమున్ గంబుకోఁదగున్ మిగుల విస్తారముతో నేమి ? సం

సారం జేగతి విప్పుడిడునొ పక్కి వ్రమ్మైన నేమమ్మతో
చారీతినగయికోని నీకు నగుఁ జాయల్లేత్తి మల్లేశ్వరా॥ 51

మ. అదె సంప్రోక్షణ మండు పెద్ద లిపు డయ్యాచారమున్ నయ్యు క
ప్పినము స్పీదగు నర్చకుండు నీనుగుడ్పెన్ దానికె స్పీకు న
మ్మదిమో? కాదో? యొకింత తెల్లఁడగు నమ్మాలిన్యమున్ నైతువే
నెదియు స్పీయెనకత్తి లేమి విదితంబేయొను మల్లేశ్వరా॥ 52

మ. ఏదియుం దెల్పక మిన్నకున్నయెద నీవీ యర్చనన్ రోసి యీ
నదమున్ వీడి మతొక్కచోటి కిలమున్ బ్రిష్ఠానమున్ జేసిన
ల్లెద నూహించెద మట్టులీ వరుగు మాకేనిక్కమే యైననీ
తెనులై నీముణదాత లడ్డికొని పోవీరయ్య? మల్లేశ్వరా 53

కా. మాలిన్యమున కొప్పుఁజాలని యెదన్ మాజోలికిన్ రాక నీ
రీరాకత్వ మహత్త్వ మర్చకున కోలిన్ దెల్పి శుద్ధాత్ముఁగాఁ
జాలింపఁ బ్రయతింపు మూరక యెటో పాఠంగనుం కింపనిన్
జాలన్ రోయుదు రుత్తమథ్తులు దెనల్ చాటించిమల్లేశ్వరా 54

మ. భవదీ యార్చకునంద నొందొకఁడు పాప వ్యాప్యతుండుండిడు
ర్వ్యవసాయమ్మనకున్ గదంగు కతనన్ గ్రామస్థితుల్ సేయు న
ద్యవసాయమ్మ ఫలింపకున్నయది యొక్కా భావమేదేవ నీ ?
యవయోగమ్మనకు నిమిత్త మిదివీచాలింపు మల్లేశ్వరా 55

కా. ఈ దుష్టాత్మునకున్ గురుండనినఁ గానీ దేవుఁడందన్నఁగా
నీ చోషంబని కాని యన్యమని కానీలేదు దుష్పౌరుషం
బేదోలోఁగొని గ్రామమున్ జెఱుపఁ దానెల్లప్పుడున్ దుష్కృతుల్
రావన్నన్ వినకే యొనర్పఁ గడఁగున్ గట్టించి మల్లేశ్వరా 56

మ. గత మందిచ్చిన భూమి దానమునకున్ గల్పించు నభ్యంతర
స్థితి గ్రామమ్మున నున్న పంతులపయిన్ ద్వేషించుఁబై శున్యమున్
వికగాఁ గైకొని దమ్ములన్ బుధులపై ద్వేషింపఁగాఁ జేయుదు
ర్మతి యివ్వాడె త్వదర్చకున్ జెఱిచెఁ జేరఁదీసి మల్లేశ్వరా 57

శా. గ్రామమ్మందలి మాల మాదిగలునున్ గష్టాత్ముఁ దీతం దటం
చేమేనిన్ దనుఁ జెప్పకోదగిన దుష్కృత్యములన్ నిత్యమున్
ధీమందుం దలవాఁడొనర్చు గురువున్ దేవుండు లేఁడల్లను
శ్రీమూర్తస్యన కీతఁ చేయడఁచె నీశేషియమ్ము మల్లేశ్వరా 5

మ. ఉపకారుల్ నృపుతోడఁ జెప్పియొ మఱెట్లో నీకు దీపాదికం
బుపపన్నం బొనరింప నెంచునెడ నీయోగ్యే తరుం దెట్టులో
యపసాక్ష్యమును కాత్తభృత్య సహితుండై సిద్ధ మౌనంచు గ్రా
మపుఁ బెద్దల్ వెను దీయుచుండి రెటులో మన్నింపుమల్లేశ్వరా 6

మ. కుల విప్రీందఁగు నొజ్జకస్యలెవరో గోదాన మీయంగనీ
చలదిత్తుండల భూమి లాగి కొను నిచ్చల్ పుట్టఁగాఁ జేసెదీ
మలీనుం దిట్టిడు నేమిసచ్చికున కుంబట్టెలుచే నూరిపె
ద్దలు నీదుర్గతిఁ వాసలేరయిరి తథ్యంబింత మల్లేశ్వరా 50

మ. హలవృత్తి గ్రహణంబె విపులకుఁ దానాపత్తునన్ ధర్మమై
వెలయన్ దానిన కాక యిచ్చెనఁటి నిర్వీడాత్ముఁడైనాతిగు
ట్టలు కూలింగొని తోలఁగా దోడఁగెఁ గట్టా ? నీదు వాహమ్ములం
గలయంగట్టిన బండితో నెఱుఁగుదేతా ? నీవు మల్లేశ్వరా 61

మ. కుల మర్యాద నడంచు పాపమునకున్ గోపమ్ముమైఁబోయి బొం
కులు నోరాఱఁగఁ గూసి వంక గురు పెద్దల్ పత్తిమై నెన్ని యో
కలుషమ్మున్ పొనరించు కారణమ నంగకున్న నివానికిన్
వెలమొమై రళితప్ప నేమిటికయో ? విశ్వేశ ? మల్లేశ్వరా 62

శా. పేద్రేక్షము విప్రవైరము దయావిద్యేషమున్ నిత్యదు
ర్వాద పీఠితి దురుద్య మాదృతియు దుష్ప్రారంభ సంసక్తి దు
ర్ధి దోర్జన్యముల్లోను గాఁగలుగు నిర్వీడుండు నీలంకకున్
దా దైవమ్మయి నీకుఁ దెచ్చెనయయో దైన్యమ్ము మల్లేశ్వరా 63

శా. వాఁడున్ వీడును నిర్వురేకమగుటన్ వాయుగ్ని సంయోగమై
మూడెన్ ముప్పుత్వచాలయమ్మునకు, నిమ్మూర్థాగ్రణుల్ నిత్యమున్

గూడన్ గోష్ఠలయందె మగ్గెవరు నీకున్ వంట పూటంటనే
కూడీనై పుటియించు నేమొ యని నాకుందోచు మల్లేశ్వరా॥ 61

మ. గురువున్ దైవము లేని శుభ హతభాగ్యుండిచ్చుదో యింకనో
సరకంపుం దెరువంటి పోదగిన యున్నట్లుందు నీ పెంకకున్
జరమాపుం దలవాసి పిమ్మటను నీ పావార్చకత్వంబొగిన్
జరుగున్నెకెఱుంగంగఁ జెప్పితినిదే సత్యమ్ము మల్లేశ్వరా॥ 62

మ. అలవాడెప్పుడు వోయి నాకొదవుని య్యార్థిన్ దొలంగించునో?
యెలమిన్ జెప్పుమటందువేని వినుమో యీశాన ? సర్వజ్ఞతా
కలనంబుండియు నన్నుఁగోరితివిగా ? క్షాసిమ్ము పాపమ్ములన్
సలుపనినబాదేబె కుండునె ? భవిష్యత్సత్త మల్లేశ్వరా॥ 63

మ. ఎవఁడున్ దానొసరించు కర్మములచే నే పొందుటన్ సుగ్రస్తుటల్
భుగ్రవమేనిన్ మనశుంకనేయు పనులెందున్ దుండుటల్ నేయు స
ట్టివిగా నున్నవి వీనినెల్లరును దిట్టేతిట్టుచున్నారు స
ర్వ విధాలఁ జిడుకాలమే దరికొగిన్ రాఁబోలు మల్లేశ్వరా॥ 64

శా. వాచిన్ జూదని వర్తనంబు కులవిప్రద్యేషమున్ దేవున్
భూవందున్ దురితమ్ములాడుటయు దుర్బోధన్ దురాచారులన్
సావాసమ్మునఁ జేరఁదీయుట మొదల్ చండాల దుర్వృత్తియున్
దేవా ? నీకుపకారమున్ సలుపకున్నే? తెల్పు మల్లేశ్వరా॥ 65

మ. కులవిద్యల్ నశియించుచున్నవని పొగ్గెల్ వానితై నేయు స
ల్లలితంపుంగృషి నడ్డుపెట్టుటకు నిర్లజ్జుండు దుశ్శేలుడై
“కలికాల”మ్ముని యెల్లరుందెగడ దుష్కర్మమ్ముకందూనె ని
ప్పలుగాకిన్ జెడఁదీయు నీవుని యెసర్పందొచు మల్లేశ్వరా॥ 66

శా. నీయాంధర్యమెఱుంగునో ! యెఱుంగవో ! నీరెంకమాకుంకయున్
మాయావ్యాప్తుతిఁ దప్పు “తేను” నొకఁడున్ మామిదపృష్ఠించిర
త్పాయాసమ్మున సత్యమి వ్దధిక్పతి వ్యాపారికిం దెల్పి నీ
వీయుదిగిక్తులఁ గూలఁదోయవె చుడమైదంగ మల్లేశ్వరా 70

మ. అటుకావించవయేని యీచెనఁటు లన్యాయంపు దుష్కల్పనల్
మకుటనైనైపుణి నెట్టులోపొలిపి యేకర్తాసకున్బోక చూ
రటకుల్ గాక మెలంగు గేస్తులను మేరన్మీటి బాధింతు రె
ప్పటికిన్; దేవరచిత్తమాపయి విధింపన్జాల మల్లేశ్వరా॥

శా. దొంగల్ బాధకులో గృహస్థతతికిన్ దుష్కల్పనానల్ప వా
గ్బంగున్ బాధకులో గణించినయెడన్ స్పష్టమ్మగున్, మేక వ
న్నెంగన్నట్టు పులున్ కుకల్పకులు వీనేర్పెల్ల వీద్రోహులన్
గుంగం జేసెడి పట్టనే నెఱపి మొక్కున్గొన్తు మల్లేశ్వరా॥

శా. పూజాహ్నున్ వృథగా సురున్దెగడి తాఁబూజారి నర్పించుటన్
తేజహ్నాన్యకకాక యేమగునొ ? మాదేబన్నగుర్తింపఁబోఁ
డీజాడ్యమ్మడి వెంటనేయెదిరె నిందేమానొ ? మాజాల్కుడు
శ్రీజాత్యన్తక కాననీయదయయో ? శ్రీకంఠ మల్లేశ్వరా॥ 72

మ. పగటన్ దల్లియు రాత్రి భార్యయుగ నిప్పాపుండు వర్తించుచు
ర్బగుఁ డివ్వానికి భార్యయేమి కతమో ? ప్రాప్తించె సచ్చీల యా
సుగుణంపుం గని కార్తి గల్లుననినీచున్ వీని భక్షింపఁగాఁ
దెగఁ దక్కాటుడు గూడ సత్యమిదివో దేవేశ మల్లేశ్వరా 74

శా. భార్యాయోగ్యత గల్గియుఁ జెడిన దుప్రార్థంభులన్ మున్నుచు
శృర్యా దుర్యుల నెండఱఁ గనము దోస్సారమ్ము మైఁబాపపుం
గార్యమ్మున్ పొనరింప భార్య తెటులాఁ గన్నేర్తు రుదిక్తడు
ర్మర్యాదాకలనంబులేరినయినన్ మృందించు మల్లేశ్వరా 75

శా. కాఁ యిద్దెనయిఁ దినన్ మరిగి యీకష్ట ప్రచారండు దు
ర్లావుండెట్టులో పిల్లినెల్కపయినెల్కన్ విల్లిపైఁబెట్టి తా
నేపాల్లోఁ బడుచుండు వీని కుదరంబేసర్వమున్ భార్మికుల్
శాపాస్తుర్ గని వీనివైఁచ రెవరో శాసించు మల్లేశ్వరా॥ 76

శా. నేనే సత్కవినేని వాఁడు ఖలుఁడేనిఁ నేను దక్షతేమసం
ధానం బెంతునయేని వాఁడు ననుఁ దద్దన్ తిక్కులం బెట్టఁగా

లో నూహించునయేని నీ వధిల మాలోకింతువేనిన్ దద
జ్ఞాన మ్మెల్లగు బట్టబైటఁబడు నిక్క మ్మింత మల్లేశ్వరా॥ 77

శా. దేవాగారపుమేలు గోరి మది యత్నింతున్ ప్విజన్మాగ్ర్యవి
ద్యావిహృతికినై యతింతు నుభయ మ్మవ్వాఁడు ద్వేషించు నీ
ద్వైవిధ్యమున నేరికిన్ జయము సంపాదించునో? చూత మో
దేవా? ధర్మమేకా జయంపవలె నెందఁ గాని మల్లేశ్వరా॥ 78

మ. గురులన్ హేళననేత సత్కృతుల కెగుల్ పన్ను నారోత త
స్కరులన్ లాలననేత పిట్ట కతిరిక్తం బైన పెన్మోత యీ
కొఱకున్ మాలినప్రేతకున్ సహజ మై ఘోర్జిల్లు నీ శుభ దే
వరయ్యచ్చెర్గతి కంతరాయ మిది సంభాళింపు మల్లేశ్వరా॥ 79

మ. ఎఱిలోన్ మిడిగ్రుడ్లు పెల్లమొగ మై యే తెల్వియున్ లేక న
ల్పరలోనన్ నగుఁబాటుగా మెలఁగుచున్ లో నైన శంకింపకే
పరిభావమున కేని బాల్పడు పశుస్థాయుండు నీ లెంకకున్
బరమాప్తుండట? యేమి లోప మింక నప్పా? నీకు మల్లేశ్వరా॥ 80

శా. నీకున్ మిత్రుఁడు గుహ్యకేళుఁడు గదా? నీలెంకకున్ దత్తుద
ప్రాకట్యమున కర్హుఁడైన యతఁడే ప్రాప్తించె మిత్రుండు మీ
యేకత్వ మ్మిటువంటి చో కతన నీ కిట్లుండె నీ లెంక; వాఁ
డేకాల్పము వెట్టినన్ నయిచె దీ విట్లాట మల్లేశ్వరా॥ 81

శా. నా యత్నంబు త్వదర్థ మిక్కుటికి విఘ్న మ్మెట్టులో కూర్చు ని
మ్మాయాపుల్ ప్రియతింతు చోరజనులన్ మన్నింతు రెంటేని నీ
శ్రేయం బే గతి నిల్చునో? యెఱుగనీ చిత్తమ్ము దుర్జ్ఞేయ మా
మ్నాయద్దేయ? యుపేక్ష కూడదు సుమీ నాపల్ల మల్లేశ్వరా॥ 82

శా. దొంగల్ వంచకులన్ బృధిగ్విధగతిన్ ద్రోహమ్ము నూర్చొల్పు చో
భంగమ్మంతగ నుండ దొందారులు ప్రాపై ద్రోహమ్ములేసేయుచో
భంగ మ్మెట్టిదో నీ వెఱుంగ పె? పృథా పాల్కాలటల్ కూడునే?
పొంగాఱింపఁగదవయ్య? పీండదరహమ్ముఁడ్రుంచిమల్లేశ్వరా॥ 83

మ. కుజనున్ బొంగడఁ గించునట్టిపని నీకున్ గష్ట మేపాటి ద
య్య ? జడత్వమున వాడు ద్రవికొను గర్తానీక మం దొక్కటన్
వృజినాత్మున్ వెనబూడ్చిపెట్టువనియున్ వ్రేఁగొచ్చా సీమాన్యమూ
ర్యజనుల్ మెచ్చరు నిద్రమేల్తొనుముశీఘ్రమిత్తింక మల్లేశ్వరా॥ 84

మ. ఒకచోఁ జిక్కియె యుండె నింక నొకచో నున్నాఁడు చిక్కంగ నీ
ఏకరాత్ముం దధికారిచేత నిజమున్ వీక్షింపఁగా జేయు మీ
చకితుడంతటఁ గొంత చక్కఁబడు నీ చండాలుఁ బ్రేరేచుపా
తకునున్మత్తత నే నడంతు నటుమీదన్ దేవ మల్లేశ్వరా॥ 85

శా. నీ వం తీరురితాత్ముఁ డా హతకుఁడో నీ భార్య యార్యామహా
దేవీభాగము , దున్నరక్కసున కాదృపుండు దీ తొను నా
త్తై విశ్వేశ్వరి వానిగోత నిడు నే నాయమృహార్యక్షమం
చీ వే చక్క నెఱుంగు చింకఁ గొద వేమి : తండ్రి మల్లేశ్వరా॥ 86

మ. అధికారస్థులయందు నెంచు భవదీయాంశము వర్తిల్లు స
త్పథమారుల్ పొనరించుకల్పన లసత్యం బెల్ల నల్లంతఁ ద
దృఢసన్మాసపదర్పణములయెడన్ దోచున్ ధ్రువం బన్న య
వ్వీధ మిప్పట్టునఁ దేల్పఁగావలయు నో విశ్వేశ మల్లేశ్వరా॥ 87

శా॥ నీ యున్నిన్ మఱి పాఠశాలయునికి న్ని లెంక మాకుంకయున్
రోయంబూనుట తెల్లమయ్యె నయయో ? రుద్రుండవై దుర్మద
స్పాయదుష్కృతుల నివారణ మొనర్చన్ గొంతుచున్నాఁడ వి
స్లేయైనన్ గృహమేధివర్గమున కేదీ ? దారి మల్లేశ్వరా॥ 88

మ. జముఁ డున్నాఁడని యీ నృశంసకులు లేక మ్రోనియున్ గొంక ర
కృమహర్గములు పెల్లు ద్రొక్కెదరు సిగ్గా ? లేదు నిష్ఠివముల్
తమ మోరక బదిమందియున్ గురియ ఫేదం బన్నదా ? లేద యీ
కుమతుల్ పుట్టినపుట్టు వెట్టిదియో ? కన్గోవయ్య మల్లేశ్వరా॥ 89

మ. కొమరున్ రోగవిముక్తుఁ జేయుమని మ్రొక్తు ల్ మ్రొక్కితిన్నీదుపెం
డ్లము కామేశ్వరి కా జగజ్జననియున్ నాకోర్కి పూరించె గా

మహారోగము చాపు మం చివుడు నింజ్రాల్పించెద న్నిడు చి
త్తము నాధాగ్యము పిమ్మటన్ దగదు మాంద్య మ్మిందు మల్లేశ్వరా.

మ. కలరా గాని మహాచి గాని మతి రోగా లేవియే గాని యీ
ఖలచిత్తులెటె గ్రామమున్ తెలుప నీ కర్మశ్చపాకవ్యయిన్
బలమాటింపగదయ్య ? గేస్తులకు నాపత్కారు లె తుంటరులే
నిలు వెల్లన్ విషపుంజముల్ నెజవుమీ ? నీ చూపు మల్లేశ్వరా॥ 91

శా. గ్రామక్షేమముఁ గోరి తేని ఖలలన్ గావింపుమీ శక్త నీ
కేమాత్రమును దాన రత్తి యది లేనేలేనిచో రేళమున్
మా మొట్టల్ పనిసేయ వట్లని యెదో మాంద్యమ్ము మే మూనరా
దేమో నీ దయ గ్రామరక్షణము నీదే తండి మల్లేశ్వరా॥ 92

మ. ఎపుడు న్నాకునికొల్పె దేమి కతమో ? యీలాటినీచాత్మలన్
గపటస్వాంతులు వాండు స్వీయ మగుతక్కరమ్మలం బట్టి ని
ప్పుపయిన్ చూడెడిపుర్వులట్ల వృథగాఁ బొంగాటి నిష్కారణ
మృతకీర్తిన్ ఘటియింతు జాతకఫలంబా యిద్ది మల్లేశ్వరా॥ 93

మ. కలహంబే ఘటియింపఁజోకు మది శక్యం బొనె ? నా కన్న నీ
చులఁతోఁ గూర్చకు మయ్య ? మ్రొక్కెదను సంకుద్ధాత్మలొవారితోఁ
గలహం బట్టిన నబ్బుఁ గా కదియుఁ దాఁ గల్పింపఁగా నేర్పు ని
ర్మలకీర్తిన్ నిను వేఁడు టీయొకటి నుమ్మా ? దేవ ? మల్లేశ్వరా॥ 94

శా. నీచందో ఘనమో మజ్జెట్టి దయినన్ నీయూర జన్మించె నీ
కాచమ్మెల్లరు దీని వజ్రమని రేకర్మాననోలోకు, నీ
పేచీకోరు లసూయకున్ గడఁగుచుం బెంపాటుబల్ పూర్తిగాఁ
దోఁచెన్దీనికి మానసంబు మిగులన్ దుఃఖించు మల్లేశ్వరా॥ 95

శా. గవ్వన్ జేయని వాండ్రితోడ నంట ? వెంకన్నంట ? తానంట ? యీ
చివ్వన్ జేసెడి నంట ? పొజ్జులకు నీ చెయ్యుల్ దుచిం గొల్పునే ?
నవ్వున్ జల్పెడుఁ గాక వీండ్రినెటులో న్నాపైకి రప్పించి యీ
జవ్వన్ జుట్టును గూర్చుదేవరది నేరం బయ్య మల్లేశ్వరా॥ 96

- మ. అనిమిత్తమ్ముగ నాపయిన్ దెగి యనేకాన్యాయముల్ నేయునీ
యనయుండున్న సదస్సున న్నిలవ నే నన్నమ్ము వీఁ డున్నపం
క్తిని బోనేయను దీనిఁ దప్పనెడలన్ దిందున్ శ్వపాకాన్న మీ
జననంబంతకు నిద్రియే ప్రతిన సాక్షద్రష్ట మల్లేశ్వరా॥ 97
- మ. అరియై నా కభివృద్ధిఁ జెందిన నరుం డన్నన్ భువిన్ సున్న తెం
పరి వీఁడెట్టుచొ మదిపుత్వమును సంపాదించుకొన్నాఁడు తుం
టరి తానైకొఱివన్ దనంత శిరమబంటున్ గోఁకికొన్నట్టు లి
మ్మొఱివారములము సుక్రిన్ నా కపశయమ్మున్ దెచ్చు మల్లేశ్వరా. 98
- శా. ఏవాఁ డుండెడి గ్రామ ముం దునికియే యేవమ్ముగాఁదోచునో ?
ఆవాఁడుండెడి వీరిఁ గాక మఱినా కావై పునందే గృహం
ఓ వేర్పాటెటు చేసితో యెఱుఁగరా దీ కీలకం బిందు కో
దేవా : కారణ ముండితీరవరె నేదే నొండు మల్లేశ్వరా॥ 99
- శా. ఏ నెంతో వెనుదీయుచున్నకొలఁదిన్ దృష్టండు వీఁ డేటికో
తా నాపై వెనఁ గాలు ద్రొవ్వెడు పృథాదర్శానఁ గాలం బిటుల్
వీనిన్ ముందుకు ద్రొబ్బుచున్నదియొ యీవృత్తాంతత ద్వమ్ము నీ
వె నేఁడెల్లజగన్నకున్ దెలుపు మోయీ తుండీర్ మల్లేశ్వరా॥ 100
- శా. దేవాగరపు బాగు రోసి గురువిద్వేషమ్ము రెట్టించి గో
దావర్కంబువులందుఁ గోటిఫలిచోఁ దానమ్మునం బోవు పా
పావిచ్ఛాతికి మూలకంద మయి వీఁడత్యల్పకాలమ్ములోఁ
తావున్ బొందునో ? లేక యేమియ సునో? చర్చింపు మల్లేశ్వరా॥ 101
- శా. గోచీపార యబంచుఁ జే రిడి గురున్ గూరోత్తులన్ బ్రేలు నీ
నీచాత్ముం డతిశీఘ్రకాలముననే నేలం బడున్ గానిచో
గోచీపాతకుఁ గూడ చిక్కఱి కడున్ గో డందు వాచావతల్
జూచించున్ జుమి భావికాలపుగతిన్ శోధించి మల్లేశ్వరా॥ 102
- మ. అపవాదల్ గురుపై వృథా గిలికి ము న్నాలోకమున్ జేరె నీ
నివరోక్షమ్మునఁ గాక యెట్టుయెదుటన్ దృష్టం దొకం డిం తెఱిం

గి పశుపాత్రయత నేమియుఁ దెలియలేక వాని యుపదేశము మీ
చనలుం డూని చరించు నే ముగియకొ చర్చించు మల్లేశ్వరా॥ 103

శా. పూజారిన్ భజియించుకొరణమునన్ బూజారి భావమ్ము తా
నీ జాబ్బుండు వహించి పూజ కరి యై యిట్లే గురుద్రోహియై
బేజారై కృశియించి రూపతీ చెడు విజ్ఞుల్ దురంతమ్ములా
యా జాడన్ ఫలియించె నందు రపు డీవే విందు మల్లేశ్వరా॥ 104

మ. కళకున్ బాసెను విదైకున్ జెడియె దుఃఖపాపిప్తికిన్ సిద్ధమై
కలమర్యాద వతికృమించెఁ గడు బొంతుల్ అంకులున్ గూసె బం
ధులమోముల్ నగజేసెఁ దుల్యయయి యీ దుష్టండు వీడింక నెం
దుల కుండన్ వలె జీవలోకమున యందున్ దెల్పు మల్లేశ్వరా॥ 105

శా. పశ్చాత్తాప మటన్న మా పెఱుఁగఁ డీ పాపాత్ముఁ డీలాటి యీ
దుశ్చిత్తున్ క్షమియించె దేనియు మహాదోషమ్ము నీ కబ్బుఁ జే
తళ్ళుండాంతకల్మి పీ డఱచు వాతస్సుల్ గణింపం గదే :
వాళ్ళారేడ్చుజగ్గలాటనయన వ్యాపార ? మల్లేశ్వరా॥ 106

శా. ఈనిర్భాగ్యుని శిక్షచేసి రని కాదేతల్లి పెండ్లింటిలోఁ
దా నీమధ్యను గోఁగోలు మని సంతప్తాత్మయై యేడ్చెదే
వా ? నా నిశ్చయ మాలకింపు మొకచో వంధ్యత్వమే యిట్టిపం
తానం బబ్బుటకన్నఁ జాల మెఱుఁగఁ దధ్యమ్ము మల్లేశ్వరా॥ 107

మ. తెలవారన్ “రవిగుంతునే” యనియునుఁ దీవమ్మిడన్ బిమ్మట లె
“దెలవారన్ గలదే” యటం చనియు నీదృక్కుంతలన్ గన్న త
ల్లలకుం బెల్లుదిగుల్ గదా ? యిదియ మేలో? వంధ్యయైయుంటయే
యిల మేలో? వివరింపు మయ్యఃయుభయమ్మివెంచి మల్లేశ్వరా. 108

మ. కొమరుం దేదియొ తప్పు సేయనదియున్ గోర్జెక్క శిక్షింతురం
చమలుల్ నెప్పికొనంగ నయ్యదియుఁదానైన నై లోవార్త రా
భ్రమ ప్రేరేపఁగఁ పల్లి యేడ్చె నిది యాపత్పూచకం బొనొ ? పి
ద్రముగానుండిన శిక్షతప్పటకె యర్థం బొనొ ? మల్లేశ్వరా॥ 109

మ. మొదలన్ దొంగితెఁ దోటకూర యది పోవుల్ వెట్టి వడ్డించెఁ బల్లి
దనూజమ్మన కంతటన్ గొమరుఁ దోలిక దొంగయై వీపు నె
మ్మదరన్ దెబ్బల నొందునాఁడు గతవృత్తాంతజ్ఞయై మోది కొం
చెదవ్రయ్యంగను నేడ్చె నం తెలుఁగవే యీగాధ మల్లేశ్వరా॥ 119

శా. తల్లిన్ తండ్రిని చిట్టఁ జేయు కొమరుల్ తా మేల పుట్టన్వలెన్
ఁల్లిన్ బెంచినఁ దీరదే ? కునకమున్ బ్రేమించినన్ బోవదే ?
కల్లల్ కల్పనఁజేసి కోర్టులకడన్ గావుండ వీ కుక్కలుం
దిట్లల్; కొంపకుముప్పు దేవుగృహ మోర్మిన్ బ్రోచు మల్లేశ్వరా॥ 120

మ. తనపుత్రున్ జిననాటనుండియును వృద్ధం బైన రాట్లాటలన్
ఘనుఁగా దిద్ది యొకంట నిప్పు దొక తిక్షన్ దొంద గోర్గొనన్
జను లేమందురు మున్నెఱుంగదే ? యిసీ ? సాక్షుల్ తనూజమ్మలన్
మనుషంగవరె నీతికిన్నిలుచు సమ్మార్గాన మల్లేశ్వరా॥ 121

శా. ఈ నేమమ్మనఁ గాక యాత్మజుల నెంతేఁ గాట్లకుక్కల్ బలెన్
చానేయమ్మ యపోహమై బెనుచు నా తల్లిన్ వృథాదుఃఖముల్
పూనున్ తెప్పినయట్టు లెల్లయపుడున్ బోబో దొకపేదియో
కూనన్ గంతము నొక్కు నేడ్వ విడునొక్కో? కోర్టు మల్లేశ్వరా॥ 122

శా. ఈపై నేని స్వయంకృతాశుమునకై యీ యమ్మ లోఁగుంది యీ
కాఫీ యిచ్చెన ప్లేదరీకిఁ గొమరుం గానీక యున్నంతలో
నే పొట్టో తిని కూరుచుండు మనుచో నీయేడ్పు త న్నంటఁబో
దీ పాడిన్ మనకున్న నే డ్పుడుగఁబో. దీ తల్లి మల్లేశ్వరా॥ 123

మ. అదియుం గాక శ్వపాకులున్ దినని యా యన్నమ్ము నీకున్ ముచు
ర్మదుఁడై పెట్టిన యర్పకున్ ద్విజులు మారమ్మం దిడన్ వానితో
డ్డిగాసర్వము వీడు వ ర్తిలుట నీ డెంద మొఱుంగు శివా ?
మొదలఁ వీని నడంపు మీద నొదుగుం బూడారి మల్లేశ్వరా॥ 124

శా. అస్మాన్మగ్గురుచిగ్రహగ్రహణమం చ త్యంత మాసక్తితో
విస్మృతవ్యము గాని తప్పుడు కృతుల్ మీ డిట్లు రావించుటల్

భస్మం బొటా : లేక యేమగుటతో : వాక్రచ్చు మోదేవ ప్రా
తస్మారైకనిధిన్ గురున్ దెగడునే : తజ్ఞండు మల్లేశ్వరా॥ 116

మ. మనుజన్ జాలు పురోహితున్ దెగడి యీ మంచాత్మకుం చేటితో
తనకున్ మారకుఁ దౌ పురోహితు నెడన్ వాత్సర్యకర్యాప్తుడై
జననింద్యమ్ములు గూయఁబూనె నల మిశ్చిచ్చుండు ప్రేరేప పీఠ
దనయమ్మున్ తెడిపోక యేమియగు నస్సా : చెప్పు మల్లేశ్వరా॥ 117

కా. కూడున్ గుడ్డయు లేని వంశముననీ క్రూరుండు తాఁ బుట్టె ని
ర్వీడుండమ్ముమ కారణమ్మున నెటో రే పింత మా పింతయున్
గూ డేర్పాటయి యింతకున్ ముదిరె నీ కూకన్ యథాపూర్వపుం
గోరున్ గుడ్డినఁ గాని గ్రామము వృథా గూపెట్లు మల్లేశ్వరా॥ 118

మ. బడికిన్ బంతులు గాఁగ నేగియడబన్ బాపంబు కావించి య
క్కడిగేస్తుల్ శిరము తరింపఁగఁ గడంగన్ రాత్రికిన్ రాత్రి యి
క్కడి తెల్లో తనుమాత్రుడై డిగియె నీ కంకోష్ఠఁ గన్నయ్య పం
గడ మీలాటిది యోగ్యుఁ డిం చెటులు గల్గన్మేర్పు మల్లేశ్వరా॥ 119

కా. దాసీవాసులు దూతకృత్యనిపుణుల్ దారిద్యపుంజమ్ము లే
బ్రాసుల్ నిత్యపలాండుభక్షకులు విశ్వప్రాంగనాగర్భవి
ష్కానప్రకృమవికృమకృమలు దుష్కాపవ్యవృత్తుల్ దుర
భ్యాసుల్ పుట్టిన వంశ మం దనఘుఁ చేలా : పుట్టు మల్లేశ్వరా॥ 120

కా. ఆనన్ గాసిలి యార్చి చచ్చినను చా నన్నమ్ము పెల్లండియున్
వ్యాసుండంతటివానికే నతిధికిన్ బట్టెండు పెట్టెండు పైఁ
గా సకరిమ్మొరు లేయఁగాఁ జెఱిచె నీ కంకోష్ఠఁ గన్నయ్య యీ
దోసంపుంగని ఉచ్చవింతురె నుపుత్రుల్ : తండ్రి మల్లేశ్వరా॥ 121

మ. పదిగంటల్ చనకుండ భోజన మొనర్పంగల్గితే మేటి భా
గ్యవశానూపక మంఘఁ పండితిఘనఁ దారోగడన్ రావిభో
క్త దిగఁ ద్రావి స్వకుక్షిపూరణ మొగిఁగై నేని యవ్వాని త
ప్పిదమున్ చెప్పు నపాత్రుఁ డీ తులువకున్ చెం పెట్లు మల్లేశ్వరా॥ 122

మ. కులమం దెన్నఁడు గాని పాజ్ఞఁ డని యేకోశమ్మునన్ లేనికుం
కలకున్ సత్సహవాస మబ్బినను సౌఖ్యం బీను మత్స్యకృయ .
బలవైతై మను శాబరాంగనలు ము న్నాగర్భసౌరభ్యసం
కుల మౌ నింట వసింపఁగాఁ గలిగి రాక్కో? తండ్రీమల్లేశ్వరా. 123

శా. ఈ చండాలుని వంశ మిట్టిదిది తా నేనాఁడు దుర్వృత్తియు
స్నిచత్వమ్మును నేర్చికొన్నయదియో నేఁ జెప్పఁగాఁ జాల సం
కోచం బిండుక లేక చౌర్యము మొనల్ క్రూరత్వముల్ గాక దు
ర్వాచిత్యముగూడ దీసికెఁ టిరాభ్యస్తమ్ము మల్లేశ్వరా॥ 124

మ. కల రిక్కుకకు బండుగుల్ పలువు రిక్కఱుండు దుష్టుం డటం
చలవా రాత్మ నెఱింగియున్ వినఁడు వీఁ డంచున్ గతున్ రోసి యీ
ఐలిత్తున్ దగ మందలింపక యుపేక్షన్ జూపు చున్నారు దు
ర్బలు లవ్వా రని యెంచి వీఁడు జడుఁడై వర్తించు మల్లేశ్వరా॥ 125

శా. వీఁ డొంచున్ దిలఘాతకుండొకరుఁ డుద్వృత్తుండుపూజారియు న్
గూడన్ మూఁగురు తుంటరుల్ మఱియు నీ క్రూరాత్మకుల్ గాక ని
ర్వీరుం డింకొకఁ డిందుఁ జేరె నిపు డిప్పీరుండు గేహదులం
దోడం డగ్గి దగుల్చు, నీ వెఱుగవాక్కో మున్ను మల్లేశ్వరా॥ 126

మ. మునువీఁడున్ దిలఘాతకుండును వెనన్ బోరాడినప్తీఖలుం
డనుమానింపక వాని యింట నొకరేయగ్గిం దగిల్పించె న
ప్పనికిన్ గాగ్రమము రోయఁ దోయి మరలన్ వక్రించె నేఁడూరు దు
ర్జనమాన్యం బగు టాత్మలోనెఱిగి రైర్యఁబూని మల్లేశ్వరా॥ 127

మ. అనదన్ బాహ్మణిఁగొట్టు బింకనొక డీనాత్మున్ బడన్ మోఁడు తొ
య్యన దేవాలయమందు దూఱి హరినేత్రావ్యంకముల్ దుష్ప్రవ
ర్తనకై కైకొను టాదిగాఁగలుగు సత్కార్యమ్ములి ప్హారిలో
వినఁగానయ్యెడి వీనులన్ గొఱవలై విశ్వేశ మల్లేశ్వరా॥ 128

శా. ఆ యీ దుష్కృతు లందొకం దొకటి యన్యంబన్యఁడై క్రూరతన్
జేయఁ దుష్టచతుష్టయంబు నల దుక్చిత్తాశ్రయాలంబియా

హేయంపున్ జనమున్; యథార్థగతి నీ కే జెప్పఁగా నేల? దు
ర్జ్ఞేయంబే కనిపెట్టి పాపఁగదె యీ చీకాకు మల్లేశ్వరా॥ 129

మ. అయయో? దుష్టచతుష్టయమ్మునెక సీతావంతయున్ శృద లే
మీయె నిక్కమ్ముగు నేని గ్రామము చెడున్ మిన్నంటి దుర్మార్గు లే
న్నియొ మళ్లేష్టలు నేయఁగాఁగలదు దుర్మీతి నివారంపవే
నియొ నీ దైవతభావ మేమిటికిఁ చండిరీ తెల్పు మల్లేశ్వరా॥ 130

శా. ఆ నీ మెత్తఁచనమ్ము లో నెఱిగియే యర్చాకృతి న్నాని దు
ర్మానమ్మాని దురుద్యమప్రభముఁడై మాలిన్య మోలి నినునున్
దా నంటించెఁ ద్వదర్చకుం డదిమొదల్ ధర్మ మ్మధిర్మమ్ము లే
కీ నీ యూ రడుగంటఁగాఁ దొడఁగె నీదే తప్పు మల్లేశ్వరా॥ 131

శా. ఆ యీ దుష్టచతుష్టయాపశదదుర్వ్యాపారముల్ రోసి నీ
వేయూరేనియు నేగఁగాఁచలఁచుచో నీమాట యాలింపు నీ
సాయంబించుక యున్న మత్కవనపుంజండాసి యా యీ యపాం
క్షేయాపాయముఁ బాయఁ జేయును జామీ? దీక్షించి మల్లేశ్వరా 132

శా. ఈ వీ యూర్విడనాడి పోవునెకనాకే చేతగాదొక్కొ? నీ
కేవైపేగిన నర్చయున్నయెక నాకే యర్చ లేదొక్కొ యీ
తోవల్ తొక్కక దుర్మదాంధుల దురుద్యోగమ్ము మాయంత మో
దేవా? గ్రామము బాగు నేయుచు కీర్తిన్ గోరి మల్లేశ్వరా 133

మ. నినుఁ బీఁకం గల రంచు నీవు నను దుర్మీతిన్ బ్రయోగించి చి
క్కున దింపం గల రంచు నేనును మదిన్ గొంకూని యూ ర్విడిపో
యినచో సజ్జనులొప్పుకొందు రనుకొ మ్మెట్లైన యిచ్చోటి దు
ర్జనులన్ మాపి సుఖమ్ముగా మనుటయే సత్కీర్తి మల్లేశ్వరా 134

మ. మడిమాన్యమ్ములు మంచి యాలయమసామాన్యాపగాతీర మం
దెడలేనట్టి నివాస మిన్ని గల నీవే దుర్విదగ్ధాత్ములఁ
జుటలన్ మావఁగ లేక యేగు నెడ నీ చండాలుదుర్వాటిలో
నడు గెవ్వానికి నిల్పుఁ బోదముపదప్పా! వేగ మల్లేశ్వరా॥ 135

- మ. “చనఁగా నేటికి : దుష్టులన్ గెడపి సత్యంఘ్నమ్ము రక్షింత” మం
చనె దే నిష్టమ మాంద్యమున్ విడచి పాలాభీలపహ్నిచ్చుటల్
వినియోగింపుము దోషదూషితులపై విజ్ఞాసుకూల్యమ్ము నీ
వమమోచింపుము కీర్తిగైకొనుము నీ కామేలు మల్లేశ్వరా 136
- మ. కలిపాపమ్మున కాలవాల మయినం గానిమ్ము దేవాలయా
దులు తచ్చాంతికిఁ గొంత తోడ్పడుట యెందున్ విందుమోదేవఁ యీ
తులువల్ క్రిందును మీఁదును దెలియకే దోహమ్ములేనిన్ బొరిన్
జలువన్ సిద్ధ మశుద్ధబుద్ధుల నెటో శాసింపు మల్లేశ్వరా॥ 137
- శా. ఈ యూరన్ జనియించు వాఁడున్విజృంభె యేర్పాటు గారాదు తా
హీయుత్తుం దగునేని యిట్టి గతి మాన్యుత్తుండు లోనా నహం
త్త్రేయల్ తెచ్చిరి నెట్లపంటగ, భవ త్రీవ్యాక్షిపాతమ్ముగా
కీ యల్పాత్మల కేవినిష్కృతియులేనే లేదు మల్లేశ్వరా॥ 138
- శా. కూర్మిల్ రోసినకూడు బ్రాహ్మణుఁడు శోచుం దేని భక్షించునే ?
భద్రోచ్చుం దటుమీఁదఁ బాపము భవద్భవ్యాభిషేకమ్మునన్
నిద్రింపింప యతింప లోఁబడక దుర్నితన్ బ్రవేశించి గా
మదోహమ్మొడిగెట్టునే ? యదియునేమంచానె మల్లేశ్వరా 139
- మ. నిగమమ్ముల్ గలవేని సత్కవివచోనిర్హతముల్ తప్పవే
ని గురుత్వాగము చోహమేనిఁగడు దుర్నితన్ బ్రవర్తించువాం
దొగచాట్లం బడు టర్హమేని మన యీ యల్పాత్మకుండింతలోఁ
బొగులున్ వందురుఁగండుఁ గుండి నొగులున్ బొంగారుమల్లేశ్వరా॥
- మ. ధర నత్కుత్కుటపుణ్ణపాపములకున్ దాత్కాలికం బొ ఫల
స్ఫురణం బుండుట నిక్కమేని మన యి ఘ్నూర్ఘంతుకన్మిత్రులున్
ద్వారలోఁ దావకపాలనేత్రమున దుర్వైదగ్ధితోపాటు ము
ష్కరతన్ వీడి సహెంద్రితక్షకగతిన్ గైకొందు మల్లేశ్వరా॥ 141
- మ. గురు వన్నన్ భయభక్తిసంభ్రమము లేకోశమ్మునన్ లేని రుం
బరి కిచ్చానికి నెత్తి మొట్టఁగల గండం దన్న బల్ భక్తి ల

చ్చరణారాధన తండ్రితద్దినముగా సాగించు సాక్షాత్పత
స్ఫురణం బెల్లను పీని వర్తనమునన్ జావట్టు మల్లేశ్వరా॥ 142

శా. నాపై నీవయిఁ బాతకాలవయ నిన్నాగమ్మ “నల్లేరుపై
నే హిమనాజనుబండి చోరె” నడచున్ దేజాక్కుటన్ బోడు చా
నీపుకుండదగించె పీని పొగుటన్ తెప్పొందు చే బూని, పీఁ
బాపై వానికె చానుఁ జమ్మెఁ గను మిప్పా ? తెప్పి మల్లేశ్వరా॥ 143

మ. కలబ్బం దీయని చేనుదాతి, బలసంఘ మ్మున్న గ్రామమ్ము వ
ర్తిలఁగానేర దటంచు నీ వెఱిగి నీ తేజమ్ము మత్పాండితీ
బలమున్ గూడఁ దృణమ్ముగాఁగొనని యిప్పాపాత్ము నైరించు నీ
యలనత్పమ్మును దేవతల్ నగుదు రప్పా ? తప్పు మల్లేశ్వరా॥ 144

శా. తీనింపంగలఁదేని ద్వేష్యుడని నిష్ఠీనించునే : విప్రుడై
నేవాఁదేనియు బుద్ధిపూర్వకముగా నేవంవిభోత్వాహు దు
ర్భావం భీవు సహింతు గాక కడుఁ దీవ్రిం బొ భవత్పాలద్య
ద్భావాగ్నిస్ఫుట నైఁ య దే నెఱుఁగుదున్ తచ్చత్తి మల్లేశ్వరా॥ 145

మ. తన మాలన్ బనివట్టి బ్రాహ్మణ గృహద్వారావసీసార్వమం
దనయమ్ముఁ జననిచ్చు టార్యజనవిద్యన్నేర్చు కాలాఘట
మ్మున శంకావినివృత్తి యాజడిని నిరూఢించు యత్నమ్మరి
మ్మునుజన్మాపశదప్రయుక్తము లెటో మాన్వింపు మల్లేశ్వరా ॥ 146

ప. అనఘుల్ లే రని కాదు గ్రామమునఁ బా రంతంతగాఁ తెప్పి చూ
చిన నిమూల్యుడు లక్ష్మీపెట్టఁడు భవచ్చిక్షేపినోదమ్మునన్
గనులఁ గప్పిన కావి కొం తడిగి వక్రత్వమ్ము తగ్గింప వ
చ్చును లేదా : చన వచ్చు నొండుకడ కిచ్చోఁబాసి మల్లేశ్వరా॥ 147

అత్యాశ్చర్య మగున్ దురుద్యముఁడు పీఁ డప్పాతకాలాగురు
స్నిత్యమ్మున్ గుఱి నేసి కూనెడినుడుల్ నీ వెట్లు నైరించె చో?
మృత్యుపాశ్రయక మైన సుష్కృతులు పీఁ దేమించుఁ గావించునో?
పరిత్యక్తం బగు నట్లొనర్చుటకు నిన్ బార్థింతు మల్లేశ్వరా॥ 148

- శా. అన్యగ్రామమునుండి వచ్చి యిట విద్యావ్యాప్తిన్ జిక్కి సా
జన్య మ్మాతగఁ గలమున్ గడపుప్రాజ్ఞశ్రేణిపై వీని రీ
యన్యాయం బొడిగట్టఁగాఁ గత మదే మై యుండునో ? దైవచూ
ర్ధవ్యా ? తెల్పఁగదయ్య ? నీ వెఱుఁగుచోఁ దత్త్వమ్ము మల్లేశ్వరా॥ 149
- మ. ఇతరగ్రామమునుండి యియ్యెడకు నే రేతించినన్ గాని వా
రతిధుల్ గా ? మన కట్టివారియెడఁ జేయన్ గల్గుచోఁ గొంచె మే
నితికర్తవ్యము సాయ మట్టి పని కాదే నూరకే యుంట యీ
హతకుం డేదియు లేక వారిఁ జెనకన్ యత్నించు మల్లేశ్వరా॥ 150
- శా. రామున్ గొల్వఁగఁ జావడి న్నిలిపి నిర్లజ్జుండు గాఁడేని త
త్స్వామిప్రాంతమునందుఁ గట్టునె ? యనడ్వాహమ్ములన్ ; గట్టు గా
కేమీ ? ఘాలని కందుఁ దా వొసఁగునే ? యే బాగిసి నీ ; వీనిమో
మేమాలండును జూచెనే నఘము గాదే ? దేవ ! మల్లేశ్వరా॥ 151
- శా. శ్రీరామున్ భజియించువావడిని నిస్సీ ? శ్రేయమున్ గోరునే
క్రూరుండున్ దనమాలనిన్ విడిదిగాఁ గూర్చుండఁగాఁ బెట్టునే
ధారాశమ్ముగ బ్రహ్మజాతి గృహరథ్యామథ్యమం దిట్టిదు
ష్ప్వీరంభుల్ క్షమియింప గ్రామము వృథా పాడెను మల్లేశ్వరా॥ 152
- శా. రామా ? నీదగు పేరితో స్థల మెటో రాఁబట్టి నీ నెత్తిపై
రోమం బొక్కటి తెల్పి పెట్టి పయి నార్యుల్ రోయఁజండాలుఁద
ద్ధామమ్ముందునఁ గాపువెట్టె” నని తద్రాజేందుగ్రాతోఁ జెప్పికోఁ
గా మాకాజ్ఞ నొనంగు నీ కిది యశక్యమేని మల్లేశ్వరా॥ 153
- శా. దూరాలోచన లేక దుర్మదుల నెందుం బెంతు వీ వల్ల దు
ష్ప్రావరంభుల్ పృజి కాచరింతు రపచారంబుల్ పయిన్ విష్ణు వా
గోరంబున్ గవి వారి పొం గడఁచుఁ బ్రాజ్ఞుల్ మొట్టవెట్టంగ” నం
చారూఢిన్ వినవచ్చు గ్రంథములయం దందగుదు మల్లేశ్వరా॥ 154
- మ. వెలిలో నుండిన వాండ్రొ కూడు దిని రీ విస్ఫాధముల్, వీరితోఁ
గలయన్ రోసిన సత్కుటుంబులపయిన్ గారాలు మిర్యాలు ని

వృలు నూరంగఁ దొవంగి రే మదిగె చీనందర్ప మో దేవరా ?
శలకున్ మించిన క్రొవ్వు పీండ్రఁ జెఱిచెన్ దత్తంబు మల్లేశ్వరా॥ 157

మ. కొఱవి న్నెత్తిని గోకికొన్న యట పీఠాశల్ కళాధానత
త్తరుదో మామకశిష్యుఁ బట్టుక యిదే వ్యాజమునన్ దిట్టఁ బూ
సిరి పాశ్చాత్కుఁడు వాఁడు కొంతవర కెంతే నై చి పం ద్లిప్పుదే
పిఱుగన్ దన్నెద నంపుఁజై కురికె నావేశాన మల్లేశ్వరా॥ 158

కా. ఏమంచున్ వివరింతు వీందర్శిగతి నాఁ డే మోదురో ? నాకెటో
ఈమందాత్ములు శిష్యుఁడన్ బెనఁగు చొ ప్పేమాత్రమోకర్ణపీ
ఠీమాగ్ధాన ధ్వనించెవేగ చని యంతేవాసి వారింపితిన్
మా మూఢాత్ముల సీకునై నిలిపితిన్ మన్నింపు మల్లేశ్వరా॥ 159

కా. అనాఁ డాతని వైఖరిన్ గనిన నీ యావేశ మున్నట్టులే
నే నూహించితిఁ గానెచోఁ బరమశాంతిం బొల్పు విద్యాత్రియున్
దా నారీతిగ నుగ్రుఁ డౌట కలదేః తత్త్వం బిదే యమ్మునే
వాని న్నిల్పితి దండనాధిక్యతి నీవైఁ బెట్టి మల్లేశ్వరా॥ 160

కా. సీ వేరీతినో శత వాందర్శి కిడు మంతేకాని నే నేనియున్
నా విద్యాత్థులు నాదు బందుగులు నైనం గాని క్షీంచుచో
దై వోద్దిష్టమయమ్ము లోకులకు నీ తత్త్వమ్ము బోధింపదో
దేవా : ధర్మ మెఱింగి దుష్టులకు బుద్ధిన్ జెప్పు మల్లేశ్వరా॥ 161

కా. శ్రీరామాలయమందు మాలనిఁబ్రతిష్ఠింపంగఁ గొంకూనఁగా
నేరం దెవ్వఁడు వాఁడు చీప మిద కుండెన్ నీకుఁ బూజారి య
ప్రార్థనంబుం దని చింత నొందెడినె : తత్ప్రాగల్భ్యమూహించి మేల్
పూరత్వ మ్మని వాని దౌష్ట్యమును మెచ్చుం గాని మల్లేశ్వరా॥ 162

మ. చము రుండనవరె నంట ? యాపయి మహేశా ? దాని తావశ్యక
త్వము సుండనవరె నంట : యప్పు డౌట సంధ్యాకాలికం బైన దీ
పము వెల్గించెడి నంట : యర్చకుఁ డిటుల్ వాగంగ నీ పున్న ప్రా
మము నో ల్నొక్కమి కేను జింతికెడ సాంబా దేవ మల్లేశ్వరా॥ 163

- శా. వే లాదాయము వచ్చు నీకుఁ జమురే విశ్వేశ ? లేనంట ? దు
ష్కాల-మృట్టులు వాగఁ జేసెడి నొకఁ : కాకున్న నీలాటి వా
చాలత్వ మ్మది యర్చకుం డెవట నిచ్చల్ నేయుఁ ? గావించుఁబో ?
కాలన్ గేలను మట్టరే ? పృముఖ లాకంకొప్పు మల్లేశ్వరా॥ 162
- మ. పృతి సంధ్యాసమయమ్ము దీపకృతికిం బాత్రమ్ము గాదొక్కొ ? దు
ర్గతుఁ డారీతిగ వాగు నర్చకుఁడు తత్కాలుష్యమే పూర్తిగా
దో ? తఱిన్ పేచెదో ? శక్తి తక్కువయె ? నీ వొక్కొంత గల్పించుకో
వితికర్తవ్యము దోఁప నిందు గతి నీవే చూడు మల్లేశ్వరా॥ 163
- మ. మతి లే కుంటివా ? మాయలోఁ బడితివో ? మ్రాన్పాటు చేసారెనో ?
శృతికి న్మా మొఱు తెక్కవో ? యకట ? క్షుద్రుం డర్చకుం డట్లునిన్
సురరామున్ గణించుంపఁ డంట ? పయిగా సుశ్లోకుల సైన్యప్ర
స్తుతచర్చన్ బడఁదిట్లు నంట ? యిది నీ దోసమ్ము మల్లేశ్వరా॥ 164
- మ. పరమాపాత్రుఁడు గ్రామపాచకుఁడు మా బంధుండు పూర్వోక్తము
ష్కలంఁడుం దోవట ? నీమనర్చకున కీగ్రామ మ్ముపేక్షాప్రికిన్
శరణం బర్చకుఁడో ? దురుద్యముఁడుసంసారమ్ము లే దల్ల తుం
దిరి కే భీతియుఁ గాని వాని మువరంటన్ బోదు మల్లేశ్వరా॥ 165
- మ. కామరుం డున్నను వాని శ్రేయ మునునన్ గోరండు ఘోరుండు క
న్నములన్ వైచెడి చోరు లీ హరికు చెంతన్ తెంక లాఘవ మా
విమనుం దొక్కఁడుఁ బాదకాపకదుఁడు విశ్వేశ ? ప్రోత్సాహుల
చము రె ట్లెచ్చెడి నీమ దీపమునకున్ జల్పింపు మల్లేశ్వరా 166
- శా. పితాకర్షముకల్మి నీ యెడలఁ గానీ నా యెడం గాని యా
లోకమృండునఁ గాని పీడు భయ మారోకింపఁ డావంతయున్
కోకు ల్మాకులు గూయు నచ్చ బచటన్ సుశ్లోకులన్ ; దీని మ
ష్పాక మ్మేగతి నీవు నై చెదవదో ? సర్వేశ ? మల్లేశ్వరా॥ 167
- మ. పరపాత్రుఁడు పాచకుం డనుచు నే వాక్రుచ్చితిన్ దాని వి
ప్రసర మాలింపుము వీడు భూముల కొగిన్ ద్రాద్ధమ్ము చేయించుచున్

జౌరి నాలోననె చుట్టకాల్పుపనికిం బూనె న్నివారింపితిన్
బెరిగెన్ పీనికి నాటఁగోరె మదిలో ద్వేషము మల్లేశ్వరా॥ 168

శా॥ మా చందాలుఁడు నర్చకుండు నొకటై మాత్సర్యపర్యాప్తి దు
ర్వాచాలత్వ ముపకృమించు నెడ నీ వ్రాత్ముం డుపాంగముగా
లేచున్ బాపుఁడు వీఁడు సర్వగతుల॥ లేశమునీ కుంటరి॥
నైచున్ గూడదు వీని మారణ మవశ్యం బావి మల్లేశ్వరా॥ 169

మ. ఇపు డీ గ్రామము కక్కల మృగుల్ల కే యేబాగిసి తా హేతు వా
చపలస్వాంతకు వీఁడు మొట్టమొదల॥ జారుండు తచ్చర్తని
ష్కవటుండి యథము॥ స్వగేహమునెడ॥ గా లూఁదఁగా నిచ్చె ని
వ్విపరీతుం డల గేస్తు నిల్లు చెఱిచెన్ విశ్వేశ మల్లేశ్వరా॥ 170

మ. అటు లెన్నాకులొ వాని కొంపకు శకుం డగ్గన్ రగుల్కొల్పి పై
నెటులో గేస్తయి దాని పొత్తు విడిచెన్ హేయమ్మహేయమ్మ లే
కటుపై నా హతభాగ్యురాలి వృషలుపై నాసక్తిమై జాలఁ జె
న్నటియై గ్రామపుగౌరవమ్ము చెఱిచె న్నానాట మల్లేశ్వరా 171

మ. వచియింపం బని లేదు పాదకుని దుష్పాకమ్ము మా జాల్మడు
ర్వచనీయత్వము కన్న నెక్కుడు భవత్పాదార్చకాభుఁ మ్మని
ర్వచనీయ మ్మిటువంటి మూఁగురిను మా గ్రామమ్మునం గూర్పు నీ
దు చమత్కారము వర్ణనీయ మనుకొందున్ దేవ మల్లేశ్వరా॥ 172

మ. నినుఁబూడింపఁగ నర్చకుం డొకరుఁ డెందే నుండు నవ్వానిఁ దా
ననయుండై చెడి "తొత్తుక్కించ పడుకొత్తై" కొల్పు జాల్మన్ గనన్
జనదెచ్చో : నటువంటి తుచ్చుఁ డొకడన్నచ్చాభ జన్మించి నం
ధును నీ కుంచెడి దీప మాపఁగ నిమిత్తం బయ్యె మల్లేశ్వరా॥ 173

శా. ఈ దుర్జాతుని పెద్దతండిరి కొడు కెంతే వర్ణనీయుండు త
ద్వేషిష్య మ్మది చుట్టరాల్చికొని ఓద్వేషిగ్గిన్ మెచ్చికొం
చోడేవా : నడిపిది నేగు అతి నీ చాక్కింతి చూడనెవరె
మీద న్నిల్వఁడు త్రింద నిల్వఁ జచ్చి యేమి ? తీవి మల్లేశ్వరా॥ 174

రా. చుట్టల్ కాల్పెడి వారలున్ గలరు, బల్ షోకుల్ గనం జేయుమేల్
 ఓట్టుల్ గూడఁ గలారుగాని మన యీ దద్దమ్మ చందమ్మనన్
 మెట్టం బల్లము రెండునుంగనక మిర్రిట్టుల్ వెలారించు నీ
 కొట్టం బాపని మాత్ర మింకొకటఁ గన్గోఁ బోవు మల్లేశ్వరా॥ 175

మ. తనకుం బూటకు దిక్కు లేదు తన దుర్దర్పాంధృమో : పట్టుకోఁ
 గను బగ్గమ్ములు లేక యున్న యది యీ కంకోష్ఠ నీ వింతకున్
 మునుపే చంపితి రక్తబీజుని గతిన్ మోమెత్తిడిన్ వీని కిం
 కను గావించెడి శాస్త్రి వేటాకటి వక్కాణింపు మల్లేశ్వరా॥ 176

మ. పరిశీలించిన వీని వర్తన సురాభాండేశ్వరగ్రంథ మీ
 విరుగుండాటలపాడగట్టకు దురోవేశమ్ము బల్ మెండు రూ
 కరయం బూర్తిగఁ గల్గుచో నిలుచు వీఁ డాకాశమార్గాన నీ
 వెలుగన్ రానిది లేదు వీని నిటులే యింకింపు మల్లేశ్వరా॥ 177

రా. పొట్టక బట్టుక చింపి చూచినను నే పొంతేనియున్ ముక్క లే
 చెట్టో తప్పడు రెక్కలన్ గిలుకు వీఁ డీలాటి దుర్బుద్ధి యీ
 కట్టున్చొంగకు సిగ్గు లే దొరులపైఁ గాల్ ద్రొప్పుఁ గూడున్నచోఁ
 బట్టక బగ్గములున్నె ? వీని : కిపుడే బల్ మ్రోగు మల్లేశ్వరా॥ 178

మ. పరిశీలించియె వీని కిచ్చితివ్వి చొర్పాగ్యమ్ము వీఁ డంతతో
 సజమోమై బ్రతుకంగ నే రక వృథా యస్మాద్యగవ్యాజరాం
 తిరసోదిర్నిక్తుల సారెకున్ జెనకుచున్ ధిక్కారముల్ నేయు నీ
 పరిపంధిన్ మఱియున్ దరిమినిగ సంబాళింపు మల్లేశ్వరా॥ 179

మ. ఇప్పుడే వీడు పరిమ్రుఁ డింక నెటులే నివ్వని దారిద్ర్య దో
 షపరీతుం బొనరింప నేర్తు ననుచున్ శంకింతుచో : సత్యమే
 చపలుం డీ ఆరుఁ డింక మూత్రినిరి గాంవన్ గాఁడు పాత్రుండు ర
 ట్టివచన్ వైచినఁ గాని వీఁ డుడుగఁ తుడ్డినంటు మల్లేశ్వరా॥ 180

మ. అత సత్రమ్మున వీని కొక్కపది యన్యత్ర నివ్వచారింప నా
 జెలమిన్ మానము ముట్టు నిట్లు పదియూటిరీతి : నీ రెంటి లో

పల సరియ్యున వీని కెచ్చు భృతి యాపన్ మేలు వీఁ డా భృతిన్
గలయన్ మెక్కుచు వచ్చురయ్యతిసులన్ గారించు మల్లేశ్వరా॥ 181

మ. అతిధిన్ వచ్చినవానిఁ గాంచి పసరమ్మట్టుల్ బునల్గొట్టు వ
కృత చూపించుఁ బ్రభుత్వము నైఱపుఁ బైఁ గాతిన్యము న్నించు ని
ర్గుఁ గావించు నదేమి పాపమొకొ ? యీ కంకోఘఁ డా సొమ్మెతో
పితృవర్త మ్మని మెక్కు జీతపుమిషన్ బెంపేది మల్లేశ్వరా॥ 182

మ. తగునే : నీ కిటువంటి దుష్టుని గుమాస్తాగా నియోగించి యి
ప్పగిచిన్ సత్రము పొడుచేయువని ; పాపవ్యాపృతుం డైన యి
ప్పొగరుంబోతు వృధాగ మేపు అదియుం బున్నెంబె ? మేల్మేలు ? నీ
నగుబాటుంబని దేవతల్ నగరాకో ? నాకాన మల్లేశ్వరా ॥ 183

మ. కడఁ కీ యూరున సత్రముండుట కయో ? గర్భంబునం బడ్డ యా
గడెకుం బూర్వమె రిక్తుఁడై వృధగ దుర్గర్వాంఘఁడై కూటికిన్
మడిమాన్యమ్ములు లేని దద్దమకు నన్నప్రాశనం బబ్బుతే
కడు దొడ్డొ పురుషార్థమొక్కొ ? యిది దుష్కార్యమ్ము మల్లేశ్వరా॥

మ. గుడిఁ గట్టించుట యర్చకార్చమయి తక్కుంగల్గ సత్రాదు లి
క్కడ వర్తించెడి కూలివాండ్ర కగుచో గర్హ్యమ్ము లైపోవె ? యీ
గుడులున్ సత్రములుకా భవత్ప్రభుత యీకుగ్రామమం దెట్టులో
చెడి పాపమ్మును వృద్ధిచేయఁదొడఁగెన్ శ్రీకంఠ మల్లేశ్వరా॥ 184

మ. ఎఱుగు స్నేమది యర్చకుండు గుడి కీ యే బ్రాసి సత్రానకుం
గరముం ద్రోహ మొనర్చు దొంగ లని; యీ కష్టాత్ములకా నైఁచి యీ
దురితమ్ముందునఁ బాలు పంచికొను నీతోనెంతగా నే నిమిల్
మొఱపెట్టంగల? దొంగలకా గుఱిచియా? మోమోట మల్లేశ్వరా॥ 185

శా. సత్ర మ్మంచును బాప మే యతిధియో సాదమ్ము సాసించుచున్
గాత్ర మ్మెల్ల శ్రమాంబులన్ దొరఁగి రాఁ గష్టాత్ముఁ డీతుల్వ యే
మాత్రమ్మున్ దను లేక కాలు లఱచున్ సుర్యాదికున్ దక్కి; యీ
సత్రమ్మక్కట ? దీని యబ్బ ధనమే చర్చింపు మల్లేశ్వరా॥ 187

మ. కనరాఁ దొక్కటఁ గానవచ్చినను దుర్గర్వాంధ్యముం జూపు ని
స్వసముల్ వించును చిల్పు తీయఁ డదియున్ సంభూత మౌచోఁబదా
ర్థనికాయమ్మిడ కేడిపించు నిఁగ సత్రి మ్మొందుకీ యూర దు
ర్మనసుం డీ చెడు గాహరించు పని కేర్పాటొనె ? మల్లేశ్వరా॥ 188

శా. ఎస్టేటుల్ తలక్రించునేనెడి దివా స్లిమంతులిన్ దిద్దు ను
త్కృష్టుల్ మేటికిరీటము ల్గలరు గానీవారియం దెందు నీ
కష్టాత్ముం డొనరించు తె కొొకటియున్ గన్పట్టఁబో దీ కుల
భక్తింబుం దెందుల కింత మిట్టిపడునో ? వాక్రుచ్చు మల్లేశ్వరా॥ 189

మ. ఒకలేశమ్మును సక్రముంగుఱిచి వీఁ దొప్పండు కష్టింప వే
తొకచోఁ గుక్కయుఁబోరెఁ బాటుపడు నే యొక్కింతయో తెచ్చుచో
సకటాఁపినికి నిచ్చు జీత పుది యేలా జీర్ణమౌచున్నదో ?
సకలజ్ఞుండవు నీ వెఱుంగవలె విశ్వత్రాణ ? మల్లేశ్వరా॥ 190

శా. ఏతాదృక్కుజనాగ్రణుల్ గలరు మాయీ యూర నీ లెంకయా
యీ తుంబర్లకు నేత నిన్ గుఱిచి యేరే నింత మాటాడనీ
కోతుల్ బూతులకుం గడంగెదిరు కన్గోపీపు దుష్టాలపుం
జాతుర్య మ్మనుకోవలెన్ భవదుపేక్షిబుద్ధి మల్లేశ్వరా॥ 191

మ. తన దుస్తంత్రము సాగుపొంటె నొక బృందం బుంట యావశ్యకం
బని హేయాన్నము గుడ్చె నర్చకుఁడు మా యజ్ఞాత్ము డ్రేరేచి య
ప్పనిచే పీఁడు గళంకి యయ్యెనిపు డప్పాపమ్మునన్ వీని వ
ర్తన సర్వమ్మును బాడువారినది తత్త్వంబింప మల్లేశ్వరా॥ 192

సరిగా దేవునిఁ బూజినేయు మపసాక్ష్యప్రక్రియల్ మూసి పూ
జరిపై గౌరవపునమ్మతిం గొనుము దుశ్చారిత్రముల్ లోట తె
వ్వరికిం గూడవు నాఁగ నాపయి వృథావైరమ్ము పీఁ మానె దే
వరచిత్రమ్మున కంఠయున్ విశదమే వా దేలఁ మల్లేశ్వరా॥ 193

శా. స్త్రీపై నీ చవనంబు చెప్పుపనికి స్మరింప నైరంప కా
లాపంపక దొడఁగెన్ దురుక్తుల ననున్ లక్ష్యమ్ముగాఁ జేసి సం

తాపింపం బనిలేదు దీనికయి నీ తత్త్వం బెఱుంగున్ మహా
పాపాత్ముం డల వాఁడునే నెఱుంగమిన్ బాగ్గింతు మల్లేశ్వరా॥ 194

మ. పొలమండుండినయిట్టి నాపయి నెఱో పొల్పెం గదా ? కేసు, దు
ర్బలచిత్తుండు త్వదర్పకుం డది యథార్థం బొనొ కావో ? విని
ర్మలచిత్తుం డధికారి నేర్పె సరియే ప్రామాదికత్వముమైఁ
దెలియం జాలక యున్నఁ జి క్కుగునుగాదే! తండ్రి మల్లేశ్వరా॥ 195

మ. ఎవఁడో డ బ్బిడి తద్దినమ్ము గొనె., నం చే విందు నప్పొల్కి నీ
యవివేకుల్ చవి గాని వ్యాజ్యముల ద్రవ్యం బిచ్చి కైకొంచు దు
ర్వ్యవసాయమ్మునకున్ గడంగి దురుపాయవ్యాపృతిన్ జిక్కిని
న్నవమానింపఁగడంగినా రెఱుంగు మయ్యా ? దేవ మల్లేశ్వరా॥ 196

మ. తన గిన్నెం బరమాన్న మొక్కఁడు దినం దా నల్ల యవ్వాని పా
త్రును భక్షించె నఁ తెద్దియో యొకఁ డమేధ్యం బైన దుర్వస్తువా
ఘనునిన్ బోలిన బ్రహ్మబంధు వొకఁ డీ గ్రామానకున్ ముప్పు దె
చ్చెను దావృక్కృతి చేసి వీడడచె నీ శ్రేయమ్ము మల్లేశ్వరా॥ 197

శా. దీపం బేటికి రాత్రి రాత్రి కని వాదంపన్ మొదల్వెట్టు దు
ద్దీపర్యావుల యాజమాన్యములు నీ దీనస్థితిన్ వాడఁగా
నోపం జాలవ; యా స్థికనగ్రభుని వేటొం దొక్కరుం బట్టి యీ
లోపమ్మున్ నవరించుకోఁగ మది నాలోచింపు మల్లేశ్వరా॥ 198

మ. తనపైఁ గాళ్ళను సాచు సాహెబు నెఱుగ్ దాఁగొట్టఁగా లేక క
న్ననిశమ్మున్ గడు భక్తితోఁ గొలుచు నయ్యాసాదిఁగొట్టెన్, భవ
వ్యనితారత్నము నీవు నట్టులనె యిప్పట్లన్, ద్రివర్తించినీ
పనికై యా స్థికు నాశ్రయించుటె మహోపాయమ్ముమల్లేశ్వరా॥ 199

మ. ఉదరమ్మున్ మఱి యొంచు రెంటికొఱకే యుత్పత్తి, యీ రెంటికిన్
సదుపాయమ్ము ఘటించు బున్నదియెమోక్షం బంచు వాదించు శో
చ్యదశోపేతుల యాజమాన్యములు నీ యైశ్వర్యము నిల్పుఁగా
నెద నూహింపవ, యా స్థికున్ వెదకిదొ మీదపైని మల్లేశ్వరా॥ 200

మ. భగవంతున్ యజియించు చెల్లరకు సంపన్నంబి, యట్లాచరిం
చి గడింపం దగు భాగ్యమే ? మచి పరశ్రేయ స్సటుల్, నేయకుం
డంగఁ దిన్నన్ బెజవారు దూఱి, రిక నిన్ చక్కంగ నీ యర్పకుం
దొగి మెక్కన్ బరు రొప్ప రియ్యది మహాయోగంబు మల్లేశ్వరా॥ 201

శా. ఈసిచాతి విసీచవర్తనుడు మా హీనాత్ముడుం గూడి యె
ఘ్నేని న్నా కపకారమున్ నలుప నెన్నేనాళ్ళు యోజించి యే
యోనిం గూడ జనింపరాని యొక దుర్యోగున్ జడున్ రా యనం
గా నొప్పందగు వానిఁ గైకొనిరి కుక్కంబోలె మల్లేశ్వరా॥ 202

శా. ఈ నిర్భాగ్యున కస్మదీయ గృహసామీప్యమ్మనందున్న దం
గానీక మృఖిలమ్మును సడలి పాడై యున్న యిల్లాక్కఁ డ
ద్దానిన్ వీనికతానఁ గైకొని స్వదుస్తంత్రముమై రాగి యే
గానిం గాని వృధావివాదము లకున్ గాంక్షింతు మల్లేశ్వరా॥ 203

శా. జాతీన్ మాలలుగా జనించయును విక్వాస్యుల్ గలా రెండు మా
యా తుచ్చుల్ ద్విజు లయ్యు వర్తనమునం దే మాలలుం బోని యి
రీతిన్ జూపుట పిండ్ర పట్ల మదిలో నే నెంత వవ్వై చనన్
జాతుర్యమ్మున పిండు దగ్గఱుం కాసన్ గొండు మల్లేశ్వరా॥ 204

మ. ఒకచో పిండిరీటు డగ్గఱంగ మది కెంతో యేవమై యా పొలం
బొక సచ్చాపున కమ్ము టి వెఱిగియే యున్నావు నే దింటి పగ్గి
క్కకు రాఁగాఁ బ్రియతమ పిండ్రకపటాఘమెట్టిచో చూడు మీ
యెకసక్కెమ్ములె పిండ్ర పొం గడఁచుఁ జూమ్మి నమ్ము మల్లేశ్వరా

మ. దరిగా రా వెనుకంజ వేయ వరికే తా వచ్చు చండాలు మా
దిరిగా దై వహతాయతుల్ రిప్పుని మగ్గేహాంతికష్టస్థలం
బరుమన్ జొచ్చిరి సత్కపిద్విఘ్నలు పిండ్రామాలముఁ బ్రుక్కియు
క్కజి మద్వాణికి వచ్చె వెట్టుపకే కావచ్చు మల్లేశ్వరా॥ 206

శా. అందుం చూఱుచు దాగ మొక్కనిది యన్యం బన్యదీయంచు దా
నం దూర్చేమన మందభాగ్యులు గొనన్ యత్నింతు రీ భాగమే

చెందున్నాడు గృహం న కక్కతననే చీవాట్లమారుల్ వృధా
చిందుల్ దొక్కికొనున్ దలంచుచుది యే చే జొత్తా మల్లేశ్వరా॥ 20

మ. తమకుం దగ్గఱయందుఁ బడ్యరది యద్దానిన్ దిగన్ ద్రావి చూ
రమునందున్న ప్రదేశమున్ గొని ననున్ వాత్సుల్ మఱేమేని జే
య వదిన్ బొంగెన రంటఁ గ్రామమఖిల“మృయ్యోఃవృధాపీండ్రువ
స్మముగాఁ జోయెద”రంచుఁ దిట్టినను లోజం కేది మల్లేశ్వరా॥ 208

శా. “ ఈ కుంకమ్మలు చెళ్ళపిళ్ళకవి నెంతేఁ గుర్తింఁ గావించి త
త్రాకట్యప్రధిమాన వాగసిహతిన్ భ్రష్టాయతీశ్రీకులై
డేకన్ జొచ్చి” రటంచు లోకులనుకో డీర్పాటు వాటింపు మో
శ్రీకఠాః యది గూర్చు గ్రామమునకున్ నేమమ్ము మల్లేశ్వరా॥ 209

శా. చెప్పల్ కాళ్ళను దాల్తు లెల్లరును వాసిన్ గోరి కాఁబోలు మా
మొప్పెల్ వానినినోబఁదాల్చెనరు నో రూఱియింప నీకన్న మా
యప్పాఃవే జొక రేరిః పీఠాన నమేవ్యంబంచు లో నెంచువా
రి పూర్వానులు నీకుఁ దప్ప దిఁక నీ యేవంబు మల్లేశ్వరా॥ 210

మ. వెలి య న్నారకమంచు గూలిరి వృధావేశమ్మునై పించుగ్ర త
త్కలుషానన్ బడి మృగ పీఠలఘున్ గ్రామంబు చేక్షించె న
వ్వల నీ యయ్యల కంకురిచినది నాపై నీను తచ్చేష్టరే
కలికే నాకలి గొల్పి పించగ్ర నడఁచుగాఁ జొప్పె మల్లేశ్వరా॥ 211

శా. పాపాపర్మణాఖ్యరోగమునెడన్ బాధవ్య ముండెన్ గవీ
టావంబుండెను పీం డగ్గడంగుటకు నీ సాహాయ్య మింకేల? ద
వ్వైపో నుండిరి కూడు గుడ్డలకు తథ్యం బింత నీ సాయమున్
బాగొపొచో నది శీఘ్రకాలముననే పొగ్గిపించు మల్లేశ్వరా॥ 212

మ. ఒకచోఁ దప్పిరఁ దప్పు నీ యశికదృగ్గోగంబు వేతొక్కచో
వికలం బై చనుఁ బైటవద్దిడరి యావేశంబు సత్కావ్యకృ
త్సకటానర్గళశాపచాపగళిత బ్రహ్మత్రుమంత్రాక్షరం
బెకనక్కెమ్ము లడచి చెంపలను వాయించు మల్లేశ్వరా॥ 213

శా. పంచత్వమ్మును పిండ్ర కి మ్మనుచు నిన్ బ్రార్థింప నేమంటవా ?
 పంచత్వ మ్మవి వీర లేవు రగులన్ బ్రార్థించె జన్మాననే
 పంచత్వ మ్మనఁ జావు నొ నదియు సంపన్నంబు యెట్లున్న : బల్
 కించం గూర్పువెలిన్ జలింపకయె యున్నింటిని మల్లేశ్వరా॥ 214

శా. ఎంచన్ బంచత గూర్పునీతి యొకయింతేనిన్ గనన్ రాదు య
 త్కించిద్ జ్ఞానము లేని శుంతలకు నాకించన్యమే జ్ఞానమున్
 గాంచన్ సాధన మద్దియే ప్రకృత మీ కంకోఘటన్ జేర్చి దు
 శ్శంచవ్యర్తన మాఁగఁ గోర్కె యిదియున్ సావ్యంబు మల్లేశ్వరా 215

మ. ఒక గవ్వేని గడింపఁగాఁ దగిన వాఁ డొక్కండు సోదర్యపం
 చకమందున్ గనుపట్టఁ దున్నధన మాఽన్యంబు దుర్వంశనా
 పకృతిప్రాప్తము గాన నట్టె సురిఁగెన్ ఛావ్యంబు దారిద్ర్యమే
 యిఁక నీ కీకృతియందుఁ గట్ట మది లేనేలేదు మల్లేశ్వరా॥ 216

మ. గరువంబున్ నడలింతుఁ గామము నడంగన్ జేయు వాచాటతా
 భరమున్ దించు విధేయతాగరిమమున్ బ్రాపించు నాత్మీయదు
 శ్శరితంబున్ గనఁజేయు జాడ్యము నశుచన్నేర్పు దారిద్ర్యము
 ర్పర నీ యాషధ మెల్లరోగములు పాపం జాలు మల్లేశ్వరా॥ 217

శా. దారిద్ర్యమ్మునఁ గాని చక్కఁబడ రీ దర్పాంఘ్ర లీ యోగమున్
 బ్రారంభించియె యున్న దిందుకుఁ గృషిప్రకృంతియే సాక్షి మ
 ద్వైరోదారకవిత్వమున్ ద్యదురుకోపస్ఫూర్తియున్ రెండిటన్
 జేరంగాఁ బని లేదు చూచెదు మదాశీశ్యక్తి మల్లేశ్వరా॥ 218

మ. కృషి దుర్భిక్షమడంచు నంటయు నిజంబే కాని యీ శుంతలీ
 కృషివల్లం జెడి బిచ్చమెత్తికొను మాటే నిక్క మేనాఁడు నీ
 ర్కృషి కిం బూనిరా నాడె బోదెకలహం బేర్పడ్డ దామీద నీ
 భషకఁబుల్ పెనఁ గూయుకూఁత లవి చెప్పన్ రోత మల్లేశ్వరా. 219

శా. బాగుం గోరిన కార్య మెయ్యదియు దుష్ప్రారంభి గాఁగూడ దే
 యోగో య ట్లగు నేని దాన నగు నీ యోగ్యేతరుల్ దుర్వచః

ప్రాగల్భ్యమున బోదె కడువడి మద్వాఁస్త్రవై శ్వానర
శ్రీ గగ్గోల్వడి బెండువారి రవి యే చేటొక్క మల్లేశ్వరా॥ 220

శా. కాడిన్ పీండు బుజానఁ దాల్చివుచ్చే గర్వాంభకారముమై
గానం గూరి బోదె కడువడి నన్ గారుల్ వృథా దానిచే
మాడెన్ మోరలు దానిపిమ్మట మహామాత్సర్యపర్యాప్తికృ
ద్వీడాకారకపంక్తిబాహ్యకత చేరెన్ వీరి మల్లేశ్వరా॥ 221

మ. పరమామేధ్యకదన్నభక్షణము సల్పంబోవుటన్ పీండు బా
హు లై రిప్పుడు వీండ్రకొంప కెవఁడో హిమండు దక్కంగఁ బో
వను కుద్దుల్, స్వకృతాసు మి యైదురఁగా వైరముమై న నైబో
చెలుపంజాతురు తమ్ము నెల్లరుచు నిష్ఠీవింప మల్లేశ్వరా॥ 222

శా. దారిద్ర్యం బన వేతె యున్నదియె నింద్యం బైన దుర్వృత్తియున్
గారాగరముఁ జేర్చఁగాఁ దగిన దుష్కార్యములున్ దుష్గుణ
స్ఫూరోదారత దుర్వచఃప్రసృతి మస్తంత్రములుం గాక దు
ర్ధీరమృత్యుత వీండ్ర నిల్లవఁచె నుద్రేకించి మల్లేశ్వరా॥ 223

శా. దారిద్ర్యమున వేతె యున్నదియె విస్వద్వేషవిద్యాబహి
ష్కారప్రాప్తినికృష్టదేవలకనిస్సారోక్తిసంసక్తిలో
కారాధ్యాత్మగురూత్తమాం ప్రియుగశన్యక్కారముల్ తక్క మ
ర్వారం బయ్యది మున్న పైఁబడియె నిర్వర్తింపు మల్లేశ్వరా॥ 224

శా. ఈకష్టాత్ముల ఛావికాలగతి కీ వే మండువో కాని నీ
వేకాలమున నెన్నడుం గనఁగఁజో పీలాటి దుర్మాఘలం
బాకీవొడ్డిగ వీండు గైకొనిరి సూ ? మాపాఠశాలాగృహం
వీ కార్యంబును నైఁచు నీ సహనమే హేయంబు మల్లేశ్వరా॥ 225

శా. ఆయుర్దాయము నాకు దీర్ఘముగ నీ వర్పించియే యుందు లే
దా యీమాత్రమి చాలు నెక్కడికి నీయాశాపితావమ్ములి
స్త్రే యుండున్, బని యొక్కఁ డుండి నిను నే నిప్పట్లఁ బార్థింతు దీ
ర్ఘాయుర్దాయము దానిఁ దెల్పెదను నీ వాలింపు మల్లేశ్వరా॥ 226

మ. వృధగా సత్కవిపైఁ గాను తమకెంతే శ్రేయమున్ సారెఁ గూర్చు
ధరాదేవతపైనిఁ గాను గురుపై క్షుద్రకియిన్ సల్పుచు
ష్పథగాముల్ గను దుర్గతుల్ సకలమున్ సాక్షాత్కృతిన్ జేసికో
నభమద్విద్వధితుండు వీఁ డడిగె దీర్ఘాయుస్సు మల్లేశ్వరా॥ 227

శా. ముండాకొడ్కులు తీరి కూరుచుని తమ్ముం దామ పెన్నాపపుం
గుండానన్ బడ నెట్టుకోఁ నుంచి రీ కుకల్ స్వకా ఘమిటుల్
పండన్ బాటఁగ నన్నవస్త్రములకుం బల్దవుగా నూరి కొ
క్కిందై పోఁగల రీపు నేనును గనంగా నమ్ము మల్లేశ్వరా॥ 228

శా. “అమ్మా! బువ్వయు నయ్య! బువ్వయును”నై యాత్మీయ పాపప్రవా
రమ్ముల్ సారెకు జ్ఞప్తి రా నవయు దుర్వాహారముల్ వీండు క
ర్ణమ్ముల్ సూడఁగ సాఘలన్ గురిచి మీఱం బల్కుచున్నారు దొ
ష్ట మీ పే మని చూచి నైఁచెకవా? యన్యాయంబు మల్లేశ్వరా॥ 229

మ. గురువుల్ లెక్కయె లేదుసాష్ట్య లనినన్ గోచన్ వెనన్ మీరుకు ర్
పరికించిపె లేదు ధర్మపరులన్ బాపమై యగ్నమ్ముగా
నరకందే పర మంచు మున్నుటకమై నానాటి కీ దున్న లే
దైఱ వర్తింతును వీడ్ర కేగతియొ? లెండీ? తెల్పు మల్లేశ్వరా॥ 230

శా. ఈ రండాకొడుకుల్ మదీయధరమై యేర్పడ్డపద్మమ్మునం
దారూఢ మృగు వస్తుజాతమును వీడ్రబ్రేమై యార్జించిన
ట్లారంభించిరి యాత్మసాత్కృతికినై యాయుస్సు క్షీణించియే
యీ రొడీ లొనరింపఁ బూని రిటు చుష్కృత్యంబు మల్లేశ్వరా॥ 231

శా. ద్రవ్యం బిచ్చితిఁ బత్రమున్ జరిగెఁ దత్సవ్యంబు నావయ్యె నీ
కవ్యస్త్రిప్రవిలుప్తశావిగతు లే కర్మాననో వానిలో
సువ్యక్తమ్ముగఁ జొచ్చి వస్తుతతిఁ గొంచుం బోవుచున్నారు హం
తవ్యుల్ కాక మ తెట్టిదో? నొడువుమా? తద్భయమ్ము మల్లేశ్వరా॥ 232

శా. హంతవ్యత్వము వీండ్రకర్మముల సిద్ధాంతమ్ము గావించి పై
గొంతుల్ నొక్కెదో? యన్నవస్త్రములకున్ గో చొందఁగాఁ జేసెదో?

చింతన్ దోసెనా ? రుక్మలన్ సలిపెదో చేట్టాచె వాటించెదో ?
యంతమే యెరియించెదో సుపు నీతైనటు మల్లేశ్వరా॥ 233

శా. రాముగ వొక్కఁడు భీముఁ వొక్కఁడు సూర్యవొక్కఁడు వాగవి
ప్రామాణ్యముగలట్టి సక్తవులు తత్త్వాగల్గు మిప్పట్లును
గ్రీముద్ధారివదోద్యమప్రసణమై దీపించు మహాకృపం
దేమాత్రమొ ప్రవిష్టమై సలుపుఁగా కీతప్పు మల్లేశ్వరా॥ 234

శా. పంది దింటిని నీవు పందలను నే భక్షింప నున్నాఁడ నీ
కందు బయ్యెను బందిఁ దిన్నతన మాయాభిల్లకట్ల మొగిన్
బందన్ మెక్కెడి నాకు వ్రాత్యతయు నన్వర్థముగాఁ జెల్ల దే
మందున్ నైతము పందలకా విన కెవో మ్రుందింతు మల్లేశ్వరా॥ 235

శా. “దుర్మార్గుల్ విన రేమి నేకు” మని కూమ్రల్ బ్రాహ్మణుల్ సర్వులుకా
మర్మం బుచ్చిపదంగ నాడగ నొగికా మాయం బికికా బందులన్
దుర్మోదమునఁ దోలు వ్రాతుల నెటుం మ్రుంగింప లేకున్న నా
పే ర్మార్గే రిడికొందుఁ జూచెదవు నాపేర్వాని మల్లేశ్వరా॥ 236

శా. పందిన్ మధ్యహాసమకుం జొనిపి యే పందన్ బ్రయత్నించు న
ప్పందన్ మత్కవిరాస్త్రసాతముగ ము ప్పందింప నుండితు నీ
విందున్ సాక్షివి నే నిమిత్తము కృతాంతేచ్ఛావకుం దాచు న
మృందుండే యిటు మృందుచుండె హతదుర్మానాన మల్లేశ్వరా॥ 237

శా. పందుల్ సర్తవిగేహమున్ తొరఁగఁ ద్రోవన్ సేసి పెల్లుబ్బున
ప్పందిన్ దైవముపేక్ష నేయునె? తదావాసమ్ము గోమాయు గో
వింద ధ్యానపరీతమున్ సలుపదే? విశ్వేశ? నీవంచు నా
నందమొప్పఁగ నాట్యముల్ సలుపవే? నానాట మల్లేశ్వరా॥ 238

శా. పందిన్ మత్పరిపంధి మధ్యహా సమీప వైస్రసంచారిగా
మందాత్ముండొసరించె గోడయిడికో మానున్ దొసంగిచ్చి ము
న్ముందీ పందగృహంగణమ్ము నెడకుందోతెంచు గోమాయురా
క్షుండాక్రందన మీసయాగవలెఁజుమ్మి? వచ్చి మల్లేశ్వరా॥ 239

శా. పందిన్ దోలియుఁ గుక్కలన్ వరిమియుం బాపాన్నముండిన్నయా
నిందఁబాసి మదీయ పంక్తికడకీ నీచుండు రా నేచ్చునే ;
పందిన్ జేర్చిన నొప్పినన్ సుజను లిప్పందన్ దరిఁజేర్చఁగా
సందీబోరిది నీమనంబు నెఱుఁగున్ సర్వము మల్లేశ్వరా॥ 240

మ. అమలన్ పందికిఁ బందకుం గలుగు నీ యాభేదమున్ సర్వముం
దమడెందముల గురైఱుంగుదురు. పందన్ బందికన్న న్నిక్కు
ష్టముగాఁ జూతురు తన్నినీతియును దచ్చాంతిప్రకారము త
త్కృమవర్తిత్వముపంద కెల్లవడంగా నేర్పు ? మల్లేశ్వరా॥ 241

మ. బలసంపన్నత భూతలమృఖిలముఁ బసమ్యు గాపింపఁగాఁ
గలదయ్యున్ బసిబిడ్డ బెడ్డవిసరన్ గంపించి దవ్వేగుఁ. ద
ల్పులు గొణ్ణెములునుగ్గునేయఁ గలదై లోఁగాంకియల్లేగ దే
యలఁతుల్ పందిని బందగాఁదలఁతురయ్య ? దేవ ? మల్లేశ్వరా 242

మ. విరుగుంబాటుదనములే కొదిగియే వీచీప్రదేశము నం
దిరుగున్ దేవుఁదొసంగినట్టి నడకేదిక్తైప్రవర్తించు, పం
కరగాఁడింకరగాఁజరింప దెఱుఁగంగానేర్పు నాత్మీయ దు
శ్చరీతం బెల్లను బంది బందకిది పూజ్యంబయ్య ? మల్లేశ్వరా॥ 243

మ. వెలిసొందందగునాత్మ దుశ్చరీత మేవిజ్ఞుండెఱింగించెనో
కలకాలమ్మది యల్లె యుండెడి బహిష్కారమునందుండి యు
దెలియంజాలక మేరమీటి కడు నుద్రేకించెడిఁ బంద, పం
దులకుం బందల కెంతయంతరమొ ? కన్నోపయ్య మల్లేశ్వరా॥ 244

శా. క్లేచ్చుల్ పందినధఃకరించెదరు, తన్నేదోపసా మాంసములే
స్వచ్ఛందముగ బాహుజుల్ మొదలు భోజ్యంబులు భక్షింతులల్
తుచ్చుల్ పందల మాంసమో ? తినరు వ్రాత్యుల్ గూడ, నేమన్న నే
తచ్చీలంబుతనింద్యమౌటయె నిమి త్తంబిందు మల్లేశ్వరా॥ 245

మ. ఇక భక్ష్యక్షాతదన్యతా విషయ మందేమాత్రమున్లేదు పం
దికి సందేహము, పందకన్న ; నదిమున్నే సర్వత భూన్యమీ

యెకసక్త్యైశ్వర్య మొప్పెకీ నియతి లేకే పంక్తిభాష్యాత్వ నా
రక కూపస్థితి దద్దుహార్పణులు సంప్రాప్తిచె మల్లేశ్వరా॥ 246

శా. శ్రీరామాధవునంతవాడు జనియించెన్ బందిగాఁ బందగా
నేరామాధవుడేనిఁ బుట్టెనొకొ ? యాయీకారణమైమహా
దారంబొగద ? పంది? దానినటు మధామాంతికస్థమ్ముగా
నారందోలిన పందకే నతులి వే యర్పింతు మల్లేశ్వరా॥ 247

మ. చదువున్ సందెయులేని దుర్బగులునిచ్చల్ పండులన్ దోచి గా
డిదలన్ గాచి కుటుంబ రక్షణమెటో డేకింతురీ కుంక శీ
వదరుంబోతులు భావిదుర్గతికి నైవక్రించుచున్నార, త
ప్పదు కర్మంబునుబట్టి బుద్ధియిటులే వక్రించు మల్లేశ్వరా॥ 248

శా. కాకున్నన్ జెడువృత్తిలోదిగి కడుంగంకోష్ఠమై గర్భ దా
సీకాముండయి బ్రాహ్మణస్వహరుడై జీవచ్ఛవంబైన యే
కాకిన్ బూజరివాని నూతగొని తత్కాపట్యమున్ గానఁగా
లేకీ లేకపనుల్ పొనర్తురటె బాళిన్ మాలి మల్లేశ్వరా॥ 249

శా. “దేవస్థానపు రూలునున్న”వని ముందే చెప్పితిఁ పీనిదు
ర్భావంబున్ గని యొక్కొ యయ్యది యెటో బల్ మిత్తిగామాటి రే
పేవీనిఁ గబళింప నున్నదట ? నీకేమీఁద దీపాది న
ద్భావం బబ్బెగవచ్చునంచు మదిలో భావించు మల్లేశ్వరా॥ 250

శా. దేవస్థానపురాలు నెందులకయా ? దేవేశ ! నీవీ చెడుం
దోవ్రవల్ ద్రొక్కెడి నీచు సర్పకుని దుర్దోషమ్ము సర్వమ్ము నీ
భావంబందు నెఱింగి యుంటివిగదా ! పండ్లుడఁగాఁదన్ను చో
నేవంపుం బనులాఁగితిన్నఁ బడఁడే ? యీకూళ మల్లేశ్వరా॥ 251

శా. విప్రస్వాపహృతిం బొనర్చెను గదా ! వీఁ, డిట్టిదుర్మార్గు నీ
యప్రాశ్యున్ జడు శిక్షచేసితివె ? యన్యాయమ్ముపెక్కింతువే.
“విప్రస్వం విషముచ్యతే” యనునుడిన్ వెఱ్ఱుల్ ప్రసంగించిరే ?
క్షీప్రంబీ చెడుగున్ హరించి నుడి వాసిన్నిల్లు మల్లేశ్వరా॥ 252

మ. తనమిత్తుండగు నీదు లెంక ద్విజవిత్తమ్మున్ హరించెంగదా ?
యని మా కుంకయు నట్టి పున్నెమునకై ధ్యానించి తాపెట్టి బా
పని సాధ్యిన్ విధవన్ స్వశక్తి నెటులో వంచించె నీ యర్జునన్
గనుమయ్యా ? యనలాక్ష ? కన్దెఱచి వేగంజాగ మల్లేశ్వరా॥ 253

శా. నేఁ దిన్నట్టి పదార్థ మర్చకున కెందేఱోజ్యమానంచు నీ
వాచం బొక్కొ ? భుజించితీవు విసమున్ భర్జించె బ్రహ్మస్వ పుం
జేదున్ మెక్కితివాక్కొ ? యియ్యది యెటుంటిర్ణింప దల్లంతటన్
బోదామూలము శుద్ధిచేసి విడుచున్ బో ? చూడు మల్లేశ్వరా॥ 254

శా. గోవుల్ పూజ్యములంను రొగవ ! మహాకూరాత్మకుల్ వీండ్లు వ
ర్పా వేశమ్మునఁజేసి మామక గవిన్ ద్వాజమైవో పొల్పుచుకా
బావిష్ణియగతి పరిబోధముగా బాధించి నోరెండి వా
పోవన్ జేసిరి చేటుకాల మిదియేపో ? చూడు మల్లేశ్వరా॥ 255

శా. చేటుఁగాలమెకొకయున్న పృథగాఁ జియ్యెక్కి చండాళ పుం
గూటిన్ మెక్కి బహిష్కరింపఁ బడి సద్గుర్వాగ్రహగ్నిస్ఫులి
ద్వాటిన్ మ్రగ్గడి దుష్ప్రియత్నములుసల్పంగాఁ బనేమయ్య ? నీ
నోబంబులుము హేతువున్న విని సంతోషింతు మల్లేశ్వరా॥ 256

మ. పరమాపాత్రులవల్ల గ్రామము వృధాపాదోచునుండంగ నీ
చరలే యెండు కుపేక్షచేసెదవా ? దేవా ? సుంతవాకొమ్ము సం
సరణఁబెట్టులొయిఁది కొంచును దురాశాదూషితుల్ కాని స
చ్చరితుల్ పీఠల గోల కోర్వగలరే ? చర్చింపు మల్లేశ్వరా॥ 257

శా. దాసీరండకుఁ గొంపఁ గట్టుటకునై తానీదు పూజారి ని
శ్వాసమ్ముల్ బిగఁబట్టి తప్పుసుడులన్ సంతానవంతున్ దుర
భ్యాసం బెందునురేని గేస్తునెటులో వంచించి యన్యాయపున్
దాసున్ జేసి మదాగ్రహగ్నిదరికెన్ రప్పించె మల్లేశ్వరా॥ 258

మ. చెడుబోధల్ పొనరించుఁ గాక యలదాసీభర్త, సుపూర్తిగాఁ
జెడియేయుండె స్వయంకృతాఘములచే శేషంబు మదాపహ

స్పృదులం దీరెడిగాక. గేన్తితఁడు మందుండొచ్చు మచ్చాకపున్
బడవాగ్నిం బడనెంచ నేమిటి కయీ ఛావింపు మల్లేశ్వరా॥ 259

కా. పిల్లలన్ తెల్లలు బోలెడుండి రెటులో బీచయ్య సంసారమున్
ఆల్లన్నెట్టుచునుండె బందుగులలోఁ జాలన్ వలన్ వంపు సం
ధిల్లన్ వంశము పొల్లుగాఁ చుచుకు నంతే వాసులున్ మోరపైఁ
జల్లన్ దానెమిలీ గృహస్థు చెడు కర్జంబునె మల్లేశ్వరా॥ 260

ప. ఇనిరో ? యే మొగమాచు బందుగులమో మీరండు పీక్షించునో ?
వనివాదో ? పనరంబొ ? లేకునికీదాఁ బాషాణమో ? కాదు మా
నిసియై సక్కవిచేతి సొమ్ముఁ గొని దుర్మితిన్ బ్రవేశించి యె
ట్లు సురుల్ వాయకనిల్చి యుండఁగలఁదొక్కో ? పీడి మల్లేశ్వరా 261

స. అన్నమ్మున్నను లేకయున్న మునుపే యన్యాయపుం గల్పనల్
పన్నన్నేర్పిన దుర్బగుల్ ఆసులలోఁ బ్రాదుర్బంబుండరి
వ్తన్నన్ జెన్నటి మూఁక పెచ్చుపెరిగెన్ హా ? గాగ్రిమచ్చుల్లాడి యే
తెన్నుంగానక నిన్నుఁదూతెడిఁ జూమి ! దేవేశ మల్లేశ్వరా॥ 262

ఎచటన్ జూచినఁ గూట సాక్షిగణ మెందీక్షించినన్ దుర్మచ
ప్రచురాహంకృతు, తెందు గల్గొనిన మద్రాహరండు, తెంచారయన్
సుచరిత్రద్విపు తెందుఁగన్న గరుణాహన్తాత్మకై గ్రామమే
పుచెడన్ గేస్తురెటుల్ వసంతురివటన్ భూతేశ మల్లేశ్వరా॥ 263

నోబం బుచ్చులురాలు కూఁతంనుమందుండొచ్చు మాకుంకయే
రోటున్ లేనిమహాత్ములం గుఱిచి ప్రియన్ ప్రియఁగాఁచెయు బర్
పేటెత్తెంజామి దీనిపోతరము స్పృహియమ్మనం బోలడు
చ్చాటింపన్ దతియయ్యె నేమిటి కుపేక్షబుద్ధి మల్లేశ్వరా॥ 264

పతితుండొ నలపాచ కాధముఁడు సంభాషించు నాయాయనం
గతవుంగూతలు వింటివేకడఁ తనాకారమ్ముఁ దద్దోషపున్
గతులు స్పీవెఱుఁగంగ నేరమె బలాత్కారమ్ము గాదానినా
హుతిగా నీయనరాక్షి తై కొనదదేమో ? తెల్పు మల్లేశ్వరా॥ 265

- కా. నీయాలెంకయు మాదు కుంకయును వానింగుక్తగాజేసి మే
 మే యున్నారము పైసగూయు" మననాయీ సారమేయుండు స్వ
 ల్పాయుష్కర్తవ్యము కల్మిగూనెడిని దుర్వ్యాహారముల్ వీనికే
 ప్రియశ్చిత్తిము చేసెవో? యెఱిగి సంభాళింపు మల్లేశ్వరా॥ 266
- కా. కేలన్ దర్బలుమ్రోల సువ్వులుసుజక్కిన్ మూటనోటన్ మహా
 ద్వేలంబో పొగచుట్ట భూమము పయిన్ వ్రేలంగఁ బోరోహితిన్
 గ్రాలున్ వీఁ "కదికూడ" దంటిఁగనినేఁ గాలాసు కూల్యమ్ములే
 కోలిన్నాఁ దొదిగెన్ గడున్ మిగిలె నేఁడో? రేఁగి మల్లేశ్వరా॥ 267
- మ. తగు కూడ్రుల్ గలగ్రామమే యగునెడం దద్వైఖరిన్ గాంచి "యా
 నగుఁబాటున్నడకేఁడు పీకుఁగఱపె న్మాయించితిన్ రాకు నీ
 తెగులెఱిగే ముదిరెఱుమీ" యనుచునే భీమంతుఁడో మోరవా
 యఁగఁ దిట్టుంగద? యట్లుగామి నిటువీడల్లాడు మల్లేశ్వరా॥ 268
- మ. "మనదాతింగల చోటమున్ మనమె సంభాళించుకో యుక్త" మం
 చును నేనించుక మఁగలింప నది యీశుంతున్నకున్ ద్వేషముం
 బెఱచెన్ మున్దతిగామి నోరుడిగి మాప్రేరిన్న లిష్టాతగా
 నను వీఁడూరక తిట్టు వింటివికదా? నాసామి మల్లేశ్వరా॥ 269
- మ. కలిరీలాటి యథాగ్యులుండుచె యలంకారమ్ముటం చెంచితో?
 యలతి స్త్రీచు జడున్ గణించుటచి సర్వాసమ్మచుంచెంచితో?
 పలుకుంగాక చెడున్ దనంబునె యీకుంకంచు లోసెంచితో?
 తెలియన్ జాల భవన్మనోగతము నోదేవేశ మల్లేశ్వరా॥ 270
- మ. పయగున్ గాడిన యర్చకుండికఁడు దీపమృని నాకంచులో
 సలుకన్ బూని మఱొక్కచోఁ జనుట నిందావంతయున్ నాదు స
 క్తశలేకున్నిన రణ్యరోదనము త్వర్కావ్యమ్ముటం చందువో?
 శిల శేషించెఁగదా? యదేయడఁచు నీచేపెల్ల మల్లేశ్వరా॥ 271
- మ. మును బెల్లమ్మును వండినట్టి పొయిపమ్ముంగాని చందాననీ
 పనయమ్మున్ వనియించినట్టి శిలయున్ వ్యర్థమ్ముగాఁ బోవవో

యనఘా? యియ్యోడ భూతపూర్వ పరిభాషార్థంబుతోడను జ
య్యన నీమంతగులన్ హరింపుమిక మాంద్య మ్మేల మల్లేశ్వరా॥ 272

మ. స్థల మెవ్వనిది యేని స్వీయమనియే తాత్పర్యమా పింద్రితే
పొలమేనిన్ దమదేయబంచు మదిలోఁబుట్టున్ దురాశాభరం
బిలసీలాటి దురాత్ములున్నయెడ గేష్టేలాగు వాఁగాపురం
జలమిన్ జేయగఁ లాఁడు? కోర్దొకటి చిక్కిమాకు మల్లేశ్వరా॥ 273

శా. ఉండెన్ గోర్దను కొందమీజదులకే యుచ్చత్వ నీవత్సపున్
గొండాటమ్ములు లేమి నయ్యెడల బొంకుల్ దొంకి తన్నేతచే
దండింపం బకతెట్లా తప్పికొనుటే తత్త్వమ్ము కాదేని యీ
బండల్ శిక్షితులయ్యు మానరు దురభ్యాసమ్ము మల్లేశ్వరా॥ 274

శా. నాపై పీండ్రొకలప్పుఁ గేసిడిరిమున్ న్యాయంబె చేకూత నం
దీసాపుల్ చెడిపోయియున్ మరల నాయాపాతకాలా గృహం
బూఁపన్ జొచ్చిరి దొడ్డికట్టుపడ యీ యుచ్చిష్టులన్ దోలఁగో
ర్దేపాటిం బనిసే యదియొడల సేవేకోర్డు మల్లేశ్వరా॥ 275

మ. “ఇలమొండిన్ మగఁదేమి సేసెడిఁ” ద్రోహహీనున్ శివుండేమి దా
సలుపున్, నావినియుంటిసామెత భవచ్ఛాంతి ప్రారము మా
బలు నిర్లజ్జత దానిన్ మిగులఁ దార్కాణమ్ముగాఁ దోఁచె మ
ర్లలితుస్సేని సుపేక్షనేయుట యసర్థంబయ్య మల్లేశ్వరా॥ 276

శా. ఏమాత్మమ్మును సిగ్గురేపిసియె చూ యాగ్రామ మిన్నిచుతో
నే మాటేనియుఁ జెప్పఁగొంతెడిని సేపిఁజేతు వేచూపె దో
స్వామి? దీనికి బుద్ధివచ్చుదులులో వాక్రుచ్చు రాకున్నచో
నేమన్న? గృహ మేధివర్గమున రేడిదారి మల్లేశ్వరా॥ 277

శా. నీవొక్కండవె శక్తిలబుండియును వీనిం గోర్డుకెక్కింపమిన్
జూ? పేఁడిట్టులు సేవయిన్ దుముకు “సేచుం” దండు లోనెంచి పే
దేవెంటన్ జనినన్ సహించుబది సేవేతప్పు? నా నాప్తితిన్
దేవా? నామనదారింపు మటురేనిం చేర్చి మల్లేశ్వరా॥ 278

శా. ఊరుం బేరును లేనిచుంఠఁ బరమాయోగ్యున్ జడున్ వీనినేఁ
గారాగారమునేర్పు పొంతుఁగడకున్ గజమ్ము సందున్ రిచా
వారన్ బెట్టుక కోర్టు కెక్కునెడ మర్యాదాపరున్ సూచి “సీ
సీ” రావమ్మలొనర్తు” రంచు మదిలోఁ జింతించు మల్లేశ్వరా॥ 279

మ. ఆయయో? నిత్యము గంగరావులె గృహులై వంటపూటించురే
శయ నీయస్థలు లన్న శాలలును నై సాక్ష్యంబె కూడొ దురా
శయుఁడేమేని యొనర్చుఁగాక తనకున్ శాంతంబె కర్తవ్య ము
చు యశోధర్మ విధియింతురంచు మదిఁదోఁచున్నాకు మల్లేశ్వరా॥

శా. తాదే నిన్ననుఁగూర్చి వీఁడు చెడుగుంగర్జమ్ములం జేసినన్
వామల్ వైచినఁ జేదుమేసినను దుర్వ్యాహారముల్ గిల్కినన్
బోదెన్ బూడ్చిన నేమిచేసిన “నదేపోని” మ్రొటంచేను చు
ర్వాచున్ వీనిక్షమింతునే? యదఁపనే వైరమ్ము మల్లేశ్వరా॥ 281

శా. ఏఁగోర్జెక్కుట యొక్కచే కడమకాని యెక్కుచో వెంటనే
యీ గర్వాంధుని బూడ్చివైచుఁ ద్రుటిలోనే కోర్టు దుర్వాదముల్
సాగంబొవట “వీఁకపాత్రుఁ” డని నిచ్చల్ గోర్జెఱుంగుంజూపిఁ
నాగంధీరత నీవెఱుంగుమదియే నాకోర్కి మల్లేశ్వరా॥ 282

మ. అకలంకుండగు గ్రుడ్డిశిష్యునొకనిన్ వ్యాజమైబొహల్చి యీ
సకలంకుండును వీనికమ్ములును నిచ్చల్ గొట్టఁగా నేఁడు పూ
నికమైనుండిరి యిప్పుడేనియు మది న్నివీరురాచారులన్
బెకలింతో? యికిలింతో? వీండ్రొవసఁగుల్ ప్రేమించి మల్లేశ్వరా॥ 283

శా. అవిద్యార్థికి చిక్కునేనుగద? నాకన్నన్ మఱిన్నీవు, నీ
తో విజ్ఞాపనసేయించుంటి, నెటులో దుర్మార్గులం దోలు మ
య్యా! వేఱుండును నీకుఁగర్జములు లేవంచేననన్ గాని యో
దేవా? యందిది ముఖ్యకార్యమని నిర్దేశించు మల్లేశ్వరా॥ 284

శా. “గోవుకా గర్భిణిఁ గట్టిపెట్టుటచి యాగోమూల మీచేత స
ద్భావుల్ మెచ్చరటంచు ఛాత్రుఁడనుటల్ తిప్పంట? నేనించు రా

ప్రీవృద్ధున్ వెస మందలింపనియెడన్ దేజమ్ము చూపించుకం
టీవిడ్డూర మెఱుంగుమయ్య ? పయినింకేమైన మల్లేశ్వరా 285

చ. నన్నున్ లోగంగఁజేసి సంతరపుటన్లుంబున్ దినన్ దేయఁగా
నెన్నోపాటుల కగ్గమైతువకు నాయిల్లుంబు వొడ్డిన్ గొన్న
గొన్నన్ యత్తుముచేసి నేఁగొనినపైఁ గాలందులోఁ బెట్టి యీ
కన్నుల్ గానని చేట్టలన్ సలుపుటన్ గల్గొంటు మల్లేశ్వరా॥ 286

చ. నాతోడఁ గలహించుటే తమకు నానందపువంబంట ? నే
సేతుచ్చాత్తులతోడ నేమొగముతోఁహి వీడివాచింకుఁ నీ
బూతుంబుంగలతోడనే మని గృహంబుంచూరి కూర్చున్న నీ
ప్రేరకల్ కాతరుఁగాఁ చలంచి మఱియున్ ప్రేరఁగైం మల్లేశ్వరా 287

మ. “వెనుకన్నాయియు ముందుగోయియుఁ, గవాపిశ్చేకఁజీవించులోఁ
బనిసేయన్ వరె వీండ్రడంగవరె, నాపాండిత్య మిప్పట్లనెం
దునకుం దాఁ గొఱగాను, మండలం దుర్ద్రోహమ్ములన్ మాన్చునే
ర్పును నీకేవివరింపఁగా వలయునే ? భూతేక మల్లేశ్వరా॥ 288

మ. అనయమ్మున్ దనచేయు దుండగము లాద్యంతమ్ము సితోడ నే
మనవిన్ సల్పుటకూడఁగూడ” దఁట ? నామాటిప్పు మన్నింప వం
తెనుఁ బోతీగతి మాచరియ్చి, కనెడిన్ హేలాగతిన్ గారణం
బును గూడన్ వచియించె వింటిపగదా ? మూర్ఖుండు మల్లేశ్వరా॥ 289

మ. “వెలిలోనుంటి” వటన్న హేతువుననిన్ విశ్చేక ? పూరింప క
వ్వలనెందోకల సేదులింగమును సంభావించి నానంట ? యీ
స్థలనవ్వాఱము నారణమ్ముగ భవత్సాంతమ్ము నావిన్నప
మ్ముల నాలింప, దటంచు వాకొనెడిఁజూ ? ముగ్ధుండు మల్లేశ్వరా॥ 290

మ. ఇటులబొంగునెకాని “యాయభముతోనే” మంచు సీహారకుం
డుట, నేనట్టురె చోషియౌతనకుఁ గోర్చున్ జూపకే మిన్నకుం
డుట, భావింపఁ, డశ క్రీహేతువుగ రెఁడుంగూడ లోనెంచు చూ
రటనంబున్ బచరించు వీనిమదగర్వంబుడు మల్లేశ్వరా॥ 291

- కా. కొంప నిప్పిడుబొక్కలే కడమగాఁ గూశల్ చురంభముల్
పెంపున్ దెంపునులేక నల్పుచుఁ గడున్ బేచెత్తి యున్నారు నీ
జుపెందున్ దెగఁదెంపులేనిగతిగా సాగించుచున్నావు నీ
మంపున్ దింపులకే కవిత్వమిది సాంబా ? దేవ ? మల్లేశ్వరా॥ 292
- కా. కాపంబేనియుఁ జేయఁజాలని మహాకంకోష్ఠపుం బీస్థులే
యేచండాలమునేని మెక్కుదురుగా కేనెట్లు భక్షింశు నీ
నీచుల్ దానికి నాపయిన్ దెగుటకున్నేపంచురన్ గాని, నీ
చూచీచూచమికేసు జింతితెదనో శుద్ధాత్మ ? మల్లేశ్వరా॥ 293
- కా. మొండిన్ భూపునికన్న గండనిగఁ జెప్పన్ లోకముల్ వానినె
వ్వందాఁగంగల డంటివేని నిజమే ఫాలాక్ష ? నీచూపురా
కుందెన్ గాని తదగ్రంథమన దురుద్యుక్తిన్ బ్రసక్తించునే
మొండుల్ నిల్చురు బండలుండెవరు ? ఎమ్ముం గాక మల్లేశ్వరా॥ 294
- మ. “ఇటుపై శాస్త్రులవారి జోలికొగి జోనేబోము తప్పుక్క టి
ప్పటికె నైపుఁ” దటంసురి వెంబడిగనే బండాబకారంభమే
మిటఁ జక్కంబడఁజోయరీ జదులు ? సామీ: నీమహాత్కృష్ట దు
ర్బట నిర్భూమదృగగ్నిరుష్టుబలఁ దక్కన్ దెల్పు మల్లేశ్వరా॥ 295
- మ. అపవిత్రాన్నము మెక్కనేల? “యదిహేమం” బన్నమాత్రాన న
న్నుపరోధింపఁగనేల? మత్కవన విద్యోపాప్తికిన్ బొక్కినే
దపలాపమ్ములుగూని దుర్గతికి దాపైమృగ్గఁగానేల? య
గ్గిపయించూఁకెడి పురుషులట్ల యిహివో ? గీదన్న మల్లేశ్వరా॥ 296
- కా. గురువునీదిట్టిన, గామిపాపకునిచే గుర్వగ్ని ముందేహృతిం
బొరిధామమైగయ్యగఁ జాట్టలనిశమ్మున్ గాల్చుఁగాఁ జేసినన్
సరిహద్దంఁగాని వానిగోవులకు నిచ్చల్ కన్తి గల్పించినన్
బరమామేష్ఠముదిన్న పాపము శమింపంబోదు మల్లేశ్వరా॥ 297
- మ. ఎవఁడేమిన్నము గెచ్చెనో? తమకు వాఁడే చాపనీ చానితోఁ
దపులై యాతెవులూఁది బొందఁబడు నీదధమ్ముచే చాపనీ

పొవరుంబోతగు గ్రామపాచకుడు ముమ్మందే వెళుంజావనీ
యవమానాన్నముదిన్న యాచోసగు పోదారెర ! మల్లేశ్వరా॥ 298

కా. ప్రియశ్చిత్త మొకింతచేసుక యెబోపంక్తిన్ బడలాదె? యీ
చేయనరాని యకార్యముల్ నలిపి ? “సీ సీ” లొందగనేల? యీ
కూయనరాని యవాచ్యముల్ పలికి గగ్గోల్పాలుగానేల ? యీ
ట్లాయానంపడి పంక్తికర్వతను వీండ్రా? గొండు? మల్లేశ్వరా 299

మ. పరమాపాత్రులతో విరోధమది సంభావ్యంబు గావచ్చుచో,
బరమాపాత్రులతోడి మైత్రియును సంభావ్యంబు గాకుండుగా?
పరిశీలింపఁగఁ బొందగమిత్రుడను సాధాగ్యము కన్నన్ గమన్
మెఱుఁగఁబొందగ కితండు శత్రువనుచే మేలెంచు మల్లేశ్వరా॥ 300

కా. ఈయచ్చిష్టలతోడనేమని జవాబేయొక సుంతెప్పుడే
నీయిత్తున్, మచితస్సనన్నమున నాయావెంటనే, యేటికొ
క్కో ? యీశాన? యిహౌట నీయెకదలో నూహింపుమేనో? యపాం
త్తేయాచాషణ దోషహేతువుగ నిర్దేశింతు మల్లేశ్వరా॥ 301

కా. లేరంచున్ బలుకన్ దురుద్యములు దుల్లేవుల్ జగమ్మందు మా
కాటుండున్నలవంటి దుర్ముఖులు ప్రాకృతమునన్ లేరయీ
చారాదారులు నోరువిప్పటమొదల్ సత్కౌత్తి మారమ్ముగా
కాటున్నాయిక, వీండ్రదెట్టిదొకదా ? జన్మంబు మల్లేశ్వరా॥ 302

కా. సోదయ్యల్ పలుమందిలో నొకఁడెటో చుంతన్నయోసేని మ మ
ర్యాదాసప్తఁడు వేతొకండగుట సర్వత్రానుభూతమృగున్
మూఁడుర్జాతుల పుట్టువెట్టిదియో ? సామాన్యముగా నెల్లరున్
సోదయ్యల్ సమశీలురై రిదిగదా ? చోద్యము మల్లేశ్వరా॥ 303

కా. మూఁడెదుల్ చనవచ్చె సీకలహముల్ మోసెత్తినాఁడాదినన్
గాదన్ గూనెడికూత లేమిచెడుగుం గడ్డమ్మలే మేను నీ
తోడంజెప్పుచునుంచెకాని, పరితియెంచుంచేయఁగాఁబూన, నీ
పీడల్ నీచెవికంటజేమొ ? యని యుత్తేషింతు మల్లేశ్వరా 304

- శా. ఈపద్యాలట ? అచ్చువేయునెడ. నన్నీకుంక తాఁగొట్టునం
టిపొత్తమ్మది పూర్తియౌదనుకఁడా నీదున్నయున్నంగదా ?
కోపమూని ననున్ మధించుటిదియున్ గొంచొక్క మేలేయగున్
సాపాట్రాయలకిట్టి బుద్ధులెచుమీ ? జన్మించు మల్లేశ్వరా॥ 306
- శా. ఈయూరెట్టి యాగ్యపుం గడియలో నేర్పడ్డదోకాని యిం
దేయైశ్వర్యములేను బాహ్యులులలో నేమాత్రమున్ విద్య లే
దేయౌదార్యములేదు, నైచ్యమునకా యాయూరుపుట్టిల్లు నీ
సీ ? యందుండు మేటికింతగదనూ ? శ్రీకంఠ మల్లేశ్వరా॥ 307
- శా. గ్రామమిద్దొది ధాగ్యవంతమయినం గాకున్న నీయూరులో
నేమాత్రమును గౌరవార్హుఁడగువాఁడే పుట్టగాలేదహో ?
భీమాంద్యమిట్టటపెచ్చు, విద్యయెడ బాధిర్యము పైపెచ్చి నీ ?
“గ్రామేష్ట” న్ననుశ్లోక మిందలిదియేకావచ్చు మల్లేశ్వరా॥ 307
- శా. ఈసూరేవికనాడి బాగుపడి లోకేఱ్యండనై సర్వత
స్సాయత్కిర్తి ల రావలచుగుచున్ ధానిల్లితిన్ “జన్మభూ
మియం” చున్నమియా నెల్లయిననేమీ యాశకేతెంచి నీ
సీ ? యన్నించి పరిత్యజింతు నిదిగో ? శ్రీకంఠ ? మల్లేశ్వరా॥ 308
- మ. “విభవలో వారలతోవనెమి” యనుచున్ బేరెత్తినాముండు మా
యసూరాతులఁదిట్టియున్ మరల వాంఛాయుః కలామూరురై
పక్షమున్దప్పి యొసర్చు దుష్కృతులలో బాధొండు మాయూరిస
త్పుత్రగామిత్యమిందుఁడె యోగ్యుఁడిచటన్ బాహ్మండు మల్లేశ్వరా॥ 309
- మ. “మడిమాన్యములు మంచియాలయ మసామాన్య పగాతీరమం
దెడలేనట్టి నివాస” మిన్నియును నీకేకాదునూ ? నాకునుం
చెడి, నిట్లుండియు నొక్కఁడేనియును దుర్మీతిన్ని వారించు గం
డమ లేకుండుట దీనివీడవలసె న్నాకెష్ట మల్లేశ్వరా॥ 310
- శా. “ఉంచన్ గొంపయుఁ బండఁ బానువునులే”కాంచొక్క దుర్వృత్తిచే
పండలిబుద్ధుఁగఁ బొట్టించికొను నీప్రేతస్వరూపమునీ

బండలపండ్లెడి దుర్గతింగనక దుస్ప్రసాదల్యముల్ సూపివా
ద్దండాఘాతమునన్ ఇడల్పడుటయే తర్హము; మల్లేశ్వరా॥ 311

శా. “ఊరిన్ వీడెన నన్నమాతృమున నేయూర్చిడి నేబోమ” నం
చారుధీన్ గనఁబోకుమయ్య ? వెన నీయన్యాయపుంబీష్టులీ
కూరారంభణులింక నెందనుకలోకుల్ దిట్టఁబాలొమరో ?
యారన్ జూచుట కిందయుండుటయె కార్యంబయ్య మల్లేశ్వరా॥ 312

శా. “తాసున్ మానిసి తొడు రొట్టె” యనుచు దత్తజ్ఞులంద్రట్టులే
యీ నిర్భాగ్యుఁడు నంచరించుఁ దనకా యీలోకులందెవ్వఁడున్
గానేకాఁడు సముండబం చటులే యీకంకొప్పు తమ్ముల్ సుదు
ర్మాసుల్ ప్రియదు రిట్టి దుష్టుల నడంపన్ జెల్లు మల్లేశ్వరా॥ 313

శా. గ్రామస్థుల్ పలుసార్లు మోరలపయిన్ గణ్యావులన్ ఇల్లినన్
మా మాధాత్ములు లక్ష్మపెట్టరు తృపామందాత్ములై సారెకున్
సామీ? కయ్యముఁ జెంచుచుండెదరు నన్ గాతంపఁగా నెంచియే
నేమం బూసుకొలంది; వీండ్ర నెటులేసీ మాపు మల్లేశ్వరా॥ 314

మ. కవి శాపములు దేవతాగ్రహము లిర్కాలమ్మునన్ లేకమున్
దపులన్నేర” పటంచు వాగెడిని మాదద్దమ్మ యీనమ్మికన్
మివులన్ బొంగెడి బోరగిల్లఁ బడెడిన్ మిన్ మన్నుగానంచు బల్
పొవరాక్కండె శరణ్యమై మెలఁగు రేపున్ మాపు మల్లేశ్వరా॥ 315

మ. పొవరుంబోతు తనమ్ము సర్వమును నాపొంతిన్ వెలారించుచే
తపరేనై నను సాగదం చెఱిగియే యీ మూర్ఖులన్ లోఁగియే
శపమున్ బోలెనడంగుఁ గాంచితిని నే సాక్షెత్తుగా పీఠితో
నపు గాదించెటు వాడుదాచుచును నేనయ్యయ్యో! మల్లేశ్వరా॥ 316

శా. ఈ యూరన్ గల హూద్రుఁ చొక్కరుఁడు మొన్ని బుద్ధిహీనున్ గనున్
దాయంబోయి యువాకులన్ వదరనోటఁ మాటలాడెద య
ప్తీయల్పాత్ముని తమ్ములుంగలరు నోరెత్తన్ ఇరియత్నింపరా
యీ యాచర్విషంపమ్ము సిపుకనరేదే; నాఁడు మల్లేశ్వరా॥ 317

కా. మేమే కూటిని మెక్కి యిక్కరిణి భస్మభూతమై పంక్తికిన్
గ్రామమ్మందు బహిష్కరింపఁబడి దూరమైతిమోః యూపయిన్
బో మా తోలికిఁ జేర్చికొ" మృతదరో భూతేశః ముక్త మెక్కు నా
యామాలింగము సూడృ నెయ్యిదియొ ప్రాయశ్చిత్తి మల్లేశ్వరా॥ 318

కా. ఈ యుద్భిష్టున కుచ్చనీచతలు లేనేలేమి హీని వీడి గో
మాయుప్రజ్ఞ కరణ్యమై మెలగెడిన్ మాయావియోపీనిమా
శే యెవ్వఁడు పెనండ, యందులకు నేనే హేతు పం ఏ యస
ప్రేయం దేడియొ నాయెకన్ సలిపెడిన్ జికాకు మల్లేశ్వరా॥ 319

కా. ఈ మా కుంకనకన్నసిదయినలెంకే కొంత యోగ్యుండు, వీఁ
డే మాత్రిమై పురోహితార్థమున మున్నిచ్చెన్ ధరన్, దానిని
స్త్రీ మా తుచ్చుఁడు లాగి కొమ్మనిన వీఁ డీకొన్నటుల్ కే దయో
సామి? దీనినిఁబట్టి యల్లారిగె నా స్వాంతమ్ము మల్లేశ్వరా॥ 320

కా. నాచే "మి" రనిపించుకొన్నఁ దనకున్ వాటిల్లఁ జావంచు భీ
ప్రామర్యంబు వెలార్చి వెంబడిగ నన్ బల్ కాటులన్ గూయు మా
నీచుం, డియ్యదిమాత్ర మాయువు గడున్ దీర్ఘమ్ముగాఁ బెంచునే?
యా చండాలు ప్రవృత్తి కర్థ మది లేనేలేదు మల్లేశ్వరా॥ 321

కా. "ఏ పాపాత్మకు నైన మోసెదనుగాని మోయఁగాఁజాల ఈ
ద్వాపాత్మకిం డగుటన్ బుతేతరవచోవ్యాహర్తనం చాడదే ?
భూపద్మానన తొల్లి తాద్యకుని మా మూఢాత్మ నెట్టిప్తు దాఁ
బాపం బాపె భరించుచున్నదో? మహాభారంబు మల్లేశ్వరా॥ 322

కా. కాపం బిచ్చె నిషాదిపీఠలకు బిచ్చం బడ్గి దండాహతిన్
గోపింపంబడి రోదనంబునఁగడున్ గూపెట్టుచున్; మాసమే
చూపెన్ బోయత తా నటన్ వ్యవధి; యిచ్చె నైన సత్యంబు సం
స్థాపింపన్ బ్రయతించి సాయపడు మో సర్వేశ మల్లేశ్వరా॥ 323

మ. కృమదూరుం డయి మాదు కుంకన ననున్ గారించినన్ "వాఁడె పో
సమనెన్ చాన" నటంచు నేను మిగులన్ శాంతుండ నైయుంటి మా

సముగూఢన్ జన లేద నీఁ డడఁగె దృష్టాంతమ్ము “కాఁచిగ్గ కా
ర్యము గంధర్వులుతీర్చి” రంట కిదియే యానాక్టాః మల్లేశ్వరా॥ 324

శా. సుబ్బారాయని వష్టినాఁడు మన యీ కుంతన్న కెట్టెట్టులో
దెబ్బల్ తప్పెనుఁ దిట్లతోఁ దెమలె, నీ దీనుండు సోదర్వులున్
దట్టిబై యిలు నేరి రింక నయినన్ భార్వములకా మాని మే
లబ్బన్ వర్తిలున జ్ఞానర్పఁ దగుఁగాదా? నీకు మల్లేశ్వరా॥ 325

శా. చావే కొండొకమంచి నాఁ దగిన వైచ్యం బిట్లు నాఁ దెంచియున్
జీవం బుండియు లేనియట్లు లగుటన్ జీవచ్ఛవం బొచుండు
ర్యాపుల్ సోదరు లాఁతగాఁగ నిలు నేరన్ గల్గె కుంకన్న నీ
వేపంఠితి ఫటించి తండు మదిలో నే నెంతు మల్లేశ్వరా॥ 326

మ. పొగరుంబోతుతనానకున్ ఫలము సంపూర్ణమ్ముగాఁ గాంచియున్
బొగరున్మానఁడ కుంత వెండియును దప్పందోగ్రవలే శ్రొక్కుచున్
దెగనీలున్ గడు విజ్ఞప్తిఁగూఁ దెగదున్ కీమంతులన్ పీని కీ
తెగు లాడంగల పాచిత మ్మొకటి నిర్దేశింపు మల్లేశ్వరా॥ 327

శా. చాలుకా బాచిత మింతతో నని మదిన్ జర్పించి నాఁడంతతో
నీ లుంటాకు నసుగ్రహించితివా ? నీ వెంతేని సర్వజ్ఞతం
గ్రాలిన్ జాలిన వేల్పు వయ్యు నిట నజ్ఞత్వమ్మునం బురింగి తో
పాలాడి : కను విప్పి చూచు మరలన్ బ్రభ్రష్టు మల్లేశ్వరా॥ 328

మ. పరమాపాత్ముఁడు గామపాచకుఁడు తద్విక్రమ్మునందే హరిం
బొరి నా పంచమహాభముల్ స్థిరగృహమ్ముం గట్టి వేర్కొనుఁ డుం
టరి నీ లెంఁయు మాకు కుంకయును నీ టాబోటు వాచాటు నిం
కరు లై కయ్యము రేపునుండెదరు శంకల్ వక్తి మల్లేశ్వరా॥ 329

మ. అరయన్ గయ్యమె కూడ చయ్యునియు నీచాత్వంత నీచాత్మరా
దురితంపుం దెమపానుగట్టు లగు శత్రుద్రావితపుంబుల్ల నె
వ్వరికిం గూడ డమేవ్యవర్తను మహాపాపాత్ము నీ పాపకున్
బరిమార్పంగదనియ్యః గామకుభమున్ వాంఛించి మల్లేశ్వరా॥ 330

- కా. ఈ మధ్యాహ్నపు మాలబ్రాహ్మణశవమ్మే యొండు లేకున్నచో
 సేమాత్రీమ్మో భవత్సవర్యయెడఁ దానే లెంక వర్తించెడిన్
 సామీ ? వీఁ దొక సత్రకాయగఁ దనున్ జాల్ముండు సేవించుటన్
 నీ మో మెన్నఁదొ కాని చూడఁడు సుమీ? నీ లెంక మల్లేశ్వరా॥ 331
- కా. ఈ చండాలని కారణమ్ముననె యా యీ గ్రామ మిక్కుటైనఁ
 బ్రాచీనోన్నతిఁ గోఁపియి చెడియెన్ బావస్వరూపుండు వీఁ
 డో చండీశ్వర ? నీకుఁదా నిడెడి నయ్యో ? నిత్యనైవేద్య మ
 ప్పేదీకోరు భవత్పదార్పకుఁ దొగిన్ బెట్టింప మల్లేశ్వరా॥ 332
- కా॥ ఆ కంకోఘ్నఁడు కౌర్మలన్ దియగు చీ యప్రాప్యచే నీ కెటో
 “కాక” శ్లోకపుటన్నమున్ గుడిపెడిన్ గారుణ్యమో ? యేమో ? నీ
 వీ కక్కురితికూడె మెక్కెనవు నీ కాద్యంతముల్ వీని దు
 ష్పాకం బే నెఱిగించి యేమి ఫల మో సర్వజ్ఞ మల్లేశ్వరా॥ 333
- కా. నైర్విజ్యగ్రీణి కారణమ్ము నఁగదా ? చండాలమై గ్రామపున్
 గారా పెల్లను బొల్లుగాఁదొడఁగె నీ కంకోఘ్నఁడే దానికిన్
 తానుండై పెదతల్లియిల్లు చెరిచెన్ జాల్ముం డటం చెంచ కి
 చోరున్ జేరెను గొంప కాపెపతి చిచ్చుంబోలె మల్లేశ్వరా॥ 334
- మ. ఇలు సేరెన్ మఱి యింటనే కుడిచెఁ బైనిల్లాలిఁ జేరెన్ గడున్
 ఇలుడై యింటకి యాజమాన్యపదవిన్ గై నేనె నెన్నేడులో
 మెలఁగెన్ దద్దహమంద దుర్బగుఁడు సామీ? యామెకున్ దానుఁడై
 సలిపెన్ వంటయునీళ్ళమోతయు మొదల్సర్వమ్ము మల్లేశ్వరా॥ 335
- మ. పయి నానైర్విణి వీనికన్నొటఁగి “నాన్ బ్రామిన్సు” తోఁబొత్తొగిన్
 గయికోఁ జొచ్చెను వీఁడు నక్కతన దుఃఖం బంది యెట్లేని యా
 ప్రియురాలిన్ బెడఁ బాసి ద్రవ్యమిడి తాఁబెండ్లాడి గే స్తయ్యెడు
 ర్నయుఁడిట్టిం దని నీ వెఱింగి గుడికిన్ రాసిత్తె మల్లేశ్వరా॥ 336
- మ. అనయుం దెప్పుడుఁ “దొత్తు క్రిందపడు తొత్తై” నీదులెంకన్ గడున్
 వినయ మ్ముప్పుగఁ గొల్చువీని నొగి నైవేద్యాసకున్ జూపి యా

జననిండు ధనిశమ్ముఁ గోర్తుకడనే చచ్చున్ సమస్తమ్ము నీ
మనమే దీని నెఱుంగు నీ ఖలు నెదో మాయంపు మల్లేశ్వరా॥ 337

శా. స్నానం బాడగ నేటిలో దిగియు మానక, లేడుతాఁ జుట్టక
శ్రీ నిర్భాగ్యుఁడు వీని నర్చనకు నీ వేలాగు హర్షించితో?
“పోనీ! తెంకయు నిట్టిఁడే యగుఁగదా? పోరాటమే” లందువా?
ఈ నీచాత్మునికన్న వాఁడెఱుఁగొ నెంచంగ మల్లేశ్వరా॥ 338

శా. వాఁడున్ వావియు పుర్తనఁబడిగియే వర్తించు వీఁ డట్టిఁడే
వాఁడున్ జుట్టలు గుప్పతెప్పలుగఁ గాల్చున్ మిన్న వీఁ డట్టిఁడే
వీరిదాలేశము వానికిం గలదు నిర్వీరుండు వీఁ డిట్టి యీ
జాడన్ దెల్పితి వీని నింక నయినన్ జాజూఁడు మల్లేశ్వరా॥ 339

మ. కడు దుర్మార్గులు పీం దొగినర్చుచెడుగుల్ గాంచంగలేకేను నీ
యడుగుల్ మొక్కి విధేయభావమున నభ్యర్థించుచు కాని నీ
యెడఁదక సుంతయు నామొఱి నిలిపినట్లే తోప దయ్యయ్యోయీ
చిడుపుల్ పోయెడిపోక లాఁగవు గదా శ్రీకంఠ మల్లేశ్వరా॥ 340

మ. నిజ మిన్నాళ్ళ కెఱుంగ నయ్యె నభవా? నీతోడ నేఁజెప్పితక
భజనాగారము మాలపల్లెగఁ గులభృష్టుండు మా కుంక యీ
రజ మాఱంగ రచించె నంచుఁ గట? యీ రాండేయు నా దుష్టునా
కుజసున్ శిక్షితుఁ జేయవైతి విది నీకుం జెల్లె మల్లేశ్వరా॥ 341

మ. శ్వపచుల్ నైతిము “దైవ” మంచు నొకచో సమస్తమ్ము నేర్పర్చి యం
చపవిత్రించుగతిన్ బ్రవర్తిలుటకై యత్యంతమున్ జంకుదుర్
గృహణాగ్ర్యం డగు మాకు కుంక తెడఁదక గోరంతయున్ జంకులే
దుపమాతీతుఁడు వీఁడు నాను మొఱు సీతో? రాదు మల్లేశ్వరా॥ 342

మ. వ్యవసాయ మొనరించు జీవికకునై యద్దానిచే పీధి పా
డపునే? రాముని చూలయమ్ము పశునిత్యస్థాన మై చూలవాం
డొర వసింపం గల తావుగా నగునె? యీ రోతల్ మ తెండేని యు
న్నవియే? కన్నవియే? యిదెక్కడి దురన్యాయమ్ము మల్లేశ్వరా॥ 343

మ. సరిపో? నేర్పితి మేటిదైవమవు నీశాంతిప్రకారమ్ము ని
 ర్జడలే కా దెవరేని నవ్వుదురు దుశ్చారితులన్ బెంపు నే
 తురె? సన్మార్గుల కక్కతమ్మునఁ గడున్ దోహమ్ము గావించురే?
 యెఱుఁగన్నేరనివాడవా? తెలుపఁగా నే లయ్య మల్లేశ్వరా॥ 314

మ. మును తాఁ గ్రుక్కినపేనువోలె నొకటన్ బొ లేది ఒల్పేద చ
 చ్చినయ ట్లుండియు లెంకకుంకలు గడున్ జే యూతగా నిష్ట నన్
 జెనకన్ బొచ్చెడిఁ భావకాథమ్ముఁ డహో! శ్రీకంఠ? నీవీ జడున్
 గనలేవే? యసలాక్షి విప్పి పొగ రింకన్ గుంక మల్లేశ్వరా॥ 315

శా. పాపం బన్నము పాప మాయపు మహాపాపంబు రూపంబు దు
 గ్లేపంబుం గొని పెద్దపెద్దలను గేలిం గొట్టు నిష్కారణం
 పీ పీ; న్లే మని యొక్కొ? వీనిఁ దుగ్గిటిలో నింపెంపకున్నావు? దు
 ర్వాప్సారం వీది నీ మనమ్మునకు సహ్యం బొనె? మల్లేశ్వరా॥ 316

శ్లో. శరణమ్మక్ మఱిఁ గొందరున్ దగవరుల్ కావించినార్ శాస్త్ర తుం
 టరికిన్ బాచకసారమేయునకు గాఢ మ్రొన చీవాట్లతో
 “నటపులే మానుము చెప్పుదెబ్బలను నీ వాసించి నట్లున్న దం
 తరముల్ గానక పొంగి కుంగఁబడుటల్ తప్పంబు మల్లేశ్వరా॥ 317

శా. విద్యల్ నీవలనం గదా? మొదల నావిరూపముల్ వానిపై
 సదోహాత్మమ నొక మెల్లపుడు నిచ్చన్ నిల్చి వర్తింపు న
 య్యుద్యోగస్థులఁ గుంకలెంక లకటా? యుద్ధానకుం బిల్లు రీ
 మాద్యుష్కప్తుల రూపు మాపు టది ధర్మం బయ్య మల్లేశ్వరా॥ 318

మ. తగు పెద్దల్ పదిమందిలో మొగ మటుల్ చగ్గమ్ము గావించ నో
 రిగురన్ హెరయు పెల్లఁబాలు శవమై యేసారి పాపుడు రా
 దెగువుల్ గట్టెను గాని మా చమట తా యీ సారమేయమ్ము నో
 రెగయంగా నుసికొల్పఁబూని రిది నీ వీక్షింపు మల్లేశ్వరా॥ 319

శా. ఈ యుచ్చిష్టులు పీని నీదకను దా మిక్షించుటే కాని యా
 త్మీయ మ్మా నతిసీచధావము లవ మ్మేనికా గనన్ బాల తి

ట్లాయుర్హీనతః దిష్టుద్రోవలకు నిత్యంతమ్ము కాల్ సామచున్
 "సి" యంచున్ జనులాడుటల్ గనరహా? శ్రీకృత మల్లేశ్వరా॥ 350

శా. నీ వేమో కలుగంగిఁ జేసికొని యీ నీచాత్ములన్ బూర్తిగా
 జాపం జూతు వంటంచు నమ్మికొని నే శాంతుండీ యుంటి లే
 దా? పీండ్రీన్ బడఁదన్నఁగాఁగలరు విద్యార్థుల్ సమర్థుల్ మదా
 జ్ఞావర్తుల్ నెలవిమ్ము చూచెవపు మత్సైన్యమ్ము మల్లేశ్వరా॥ 351

శా. పం ధ్నూడం బడఁదన్ను మందురా? తలన్ వక్షమ్మున్నం గిచ్చిజిజ్ఞా
 ముంధ్లన్ దొర్చెడికంచెలోఁ జొనిపిరామో? యేమిమీయాజ్ఞ యీ
 బెండ్లంఁగఁజేచి, యలచు శిష్యులు కడున్ వేధించుచున్నా రిఁకె
 న్నేండ్లీరీతిఁ బ్రకాశిఁ జూపు మనెదో యీశాన మల్లేశ్వరా॥ 352

మ. తమకాయుస్సులు మూడి పుర్రపపుఁ గృత్యమ్ముల్ వెలారించుమా
 త్రమ కిచ్చుంబిది వోచి నలచు నఁట? యీదద్దమ్ము లీసారమే
 యము నాపై రసికొల్పి వెంటఁబడి తామాడించుటల్ పాపమం
 చము నొందించకపోవ చియ్యది యధార్థం బింత మల్లేశ్వరా॥ 353

శా. పాపం బింకను బడఁగావలసి చుష్పారంభముల్ పీండ్రీ కీ
 వీ పాటన్ ఘటియించుచుంటి వని నే నెంతున్ బూజుమ్ములన్
 రూపున్ మాసిన రండకొడ్డు లిటు లాహుధీన్ బ్రవర్తించిన
 స్త్రే పెద్దల్ లిఖియించి రట్టి గతి నేఁ దీక్షింతు మల్లేశ్వరా॥ 354

మ. పరమోచ్చిష్టులు మా యనామతరువుల్ పాపాశ్రియత్వమ్ము చే
 కుటె దీసన్ దిరియించుచున్న నని ముద్దుల్ పొంగుచున్నారు, రూ
 పఱుటే కాని అదాశ్రియమ్మున జనుల్ పర్థిల్ల రెచ్చో చును
 ధ్వగదుల్లేపు లిదే యతంగుచురు కర్త్యం బింత మల్లేశ్వరా॥ 355

శా. పాపాలంబన మూఁతిగాఁ గొని కిచిన్ బాండిత్యపాదోనిధిన్
 శాపానుగ్రహింపఁగ నీలమటలు మా చందాలకాఞ్చమ్ముగా
 దోపుల్ పూజునుల్ పొసర్తురఁట చేటున్ గాలమే కాక యీ
 లోపమ్మల్ పొదఁచూపునే? యెంత నారోచింపు మల్లేశ్వరా॥ 356

- మ. సకుటుంబమ్ముగ మృగ్గుకోర్కి యెటులో సంభూత మౌగాక యీ
వికలాత్ముల్ నను హేతుభూతునిగఁ గల్పింపన్ బనే మయ్యః యూ
రక బండల్ మెడఁ గట్టు కేటను దిగన్ రా దొక్కోచారాదో? యెం
దు కటుల్ చార యశేషగర్భ్యా మగు నీ దున్నుద్ది మల్లేశ్వరా॥ 357
- మ. తృణ మన్నట్టి యఖిఖ్య గల్గు జరలత్రీ యీ మహాదుర్జనా
గృణులన్ గాంచి “యి దేమి మీ చెడు పనుల్ కావందురే కాని బ్రా
హ్మణులే కాదు తదన్యమానవులే కా దొ నన్నవా రుండ రం
కణఁగుం డీ” రని గడ్డి వెట్టె నఁటః నీ వాలింతె మల్లేశ్వరా॥ 358
- మ. అవి భూద్రాంగన జృహ్మచారిణి మహాహ్లాచార కొం కెందు లే
నిది త హ్నిష్ఠు లెఱింగినట్టిది మఱి న్ని లెంక దుశ్చేష్టలన్
వదరుంబో తల పాచకాపశదు పాపంబున్ నమిస్తమ్ము తా
నెవ పికన్నను మిన్నగా నెఱుఁగుఁ జుమ్మితండ్రి? మల్లేశ్వరా॥ 359
- మ. జృతివా “రిద్ది విరాళహేతు” వనుచున్ వ్రాకుచ్చుటే కాని యీ
రుతి యేమాత్రము కాక పూర్తిగ పలాహాథమ్ము గాలే దెటుల్
విరయో లోకుల వాక్కు? లట్టులయినన్ వేదమ్ములున్ శాస్త్రముల్
విత గావే? గమనింపు మీవు మదిలో విశ్వేశ మల్లేశ్వరా॥ 360
- మ. జనవాక్యమ్మున దైవ ముండు నను విశ్వాసమ్ము లోకమ్మునం
దనుభూత మ్ముగ నేని యీ ఆకులఁ బ్రత్యక్షమ్మునన్ జాయినన్
ఆను లెల్లన్ శపియించుచుండుట భవత్స్వాంత మ్మెఱుంగుం గదా?
కని తద్వాక్యము సార్థకం బొనరుపంగారాదె? మల్లేశ్వరా॥ 361
- మ. ఎకరమ్ముల్ పదియాఱు మున్న సురిఁగెన్ దృప్తుండు మాకుంకకున్
సుకరం బంటకు పీలు గాక దవుడల్ శోధింపఁగాఁ జాలు మా
రకపైరం దొకఁ డంకురించె నిది దుర్వారంబు పం డెల్ల డు
ల్లక మైమైజన దింత నిక్కువ మగుఁ ఘాలాక్ష మల్లేశ్వరా॥ 362
- శా. పీఠ ద్దుంకల్ల లెంక యొక్కఁడు కడున్ హీనుండు పాపాత్మకుం
డా గోలోఁఁడు పాపకాపశనుఁ డీ యల్పాయుషుల్ గాఁచువుం

బాగుం గోరిన నీకు వఘ్ని లవుదే పాపంబుఁ బుణ్యంబు తా
నోగున్ బాగును గూర్చు నంచును జగం బూహించు మల్లేశ్వరా॥ 363

మ. ఏవఁ డిందు॥ బ్రథమమ్ము పఘ్నిఁడని నీ వీక్షింతువో? దుర్బన
ప్రవరత్వమ్మున నేడ్చురుం బ్రథములే ఛాలాక్ష? యల్లెయిన చూ
రవునిన్ బాచకు మంగళార్థము వధ పార్థిరంభమం చేర్చి న
త్రవవరుల్ తీర్చెడితిజ్జ కర్థమును సంపాదించు మల్లేశ్వరా॥ 364

శా. కుక్కల్ నక్కలుఁ బందులున్ మఱియుఁ గాకుల్ భూకముల్ పెట్టెట్టి
యిక్కన్ గావుర ముండు నీ యధము లట్లే యుండుగా రంబువో?
సిక్కుంచారయు మాట గాచిది రమ్మిచ్చివాత్తుల్ తుంబులన్
రుక్కల్లోనగు చానిఁ తోలఁ గల రొక్కో? సిగ్గు మల్లేశ్వరా॥ 365

మ. శునకాదుల్ కడు నీచజీవములుగాఁ జూపట్టుగా వొక్కచోఁ
బనికిన్ వచ్చుట చూచుచుందు మీరక మాకంబుకన్యకరాక్షతో?
బనికిన్ మాలినవెట్టిపిన్గులనుచున్ వాదించు నీ మోరిలఁ గా
దనుసామర్థ్యము నీకు నున్న యెడ నోరాడింపు మల్లేశ్వరా॥ 366

మ. తనయాయుస్సు క్షయించు నన్నయెడ శ్రద్ధన్ జూపకే యున్న సం
దనుపట్లన్ సహజన్మువట్లు నటు శ్రద్ధన్ జూపకున్నట్టి కుం
కను మాళాభను చక్క వే తొకటఁ నేఁ గన్గోను నీ వేనియున్
గనవ ట్లాటను వెట్టిపిన్గు లని వక్కాణింతు మల్లేశ్వరా॥ 367

మ. తనకున్ నా యెడఁ గల్గు వ్రోధమున మా దద్దమ్మ నన్ గూర్చి రా
ఘనపాపమ్ము లొనర్చుఁగాక తువకున్ గగ్గోలుగా ఆచ్చుగా
కనుజుల్ గుఱ్ఱని రేపి తప్పుఁబను లయ్యల్పాత్మచేఁ జేయఁజే
యునె తచ్చేయము గోరువాఁ దయన నీ వూహింపు మల్లేశ్వరా॥ 368

శా. జ్ఞాతుల్ దీనికిఁ బెక్కుమంది గల రీ చండాలు నోరోరి? దు
ర్జాతా? తప్పుడుఁ జేష్ట లొప్పు వని నిచ్చల్ మంచలించఁగఁ దా
నీతుచ్చుండు వినం డటం చుడిగిరేసే యుక్తమే కాని చే
యూఁతై తా నుసికొల్పువాఁ దొకరుఁ డిం దున్నాడుమల్లేశ్వరా॥ 369

మ. తనకుం బందికిఁ బోలే బోలే డట? సంఠానఁబు రూ డర్కత
ముననే పూర్తిగ లేదు కష్టము సుఖమున్ జిన్నినాఁ డాదిగా
ననుభూతములుగాఁగ నెత్తి పలితం బై కూడ దుర్మాగ్ధవ
ర్తన కూత మ్మగు నంట? యెంతటి దురంత మ్మెవ్వా? మల్లేశ్వరా॥ 370

మ. తల పూర్తి న్నరయంగనిమ్ము తనకున్ దంతమ్ము లూడంగ ని
మ్మిల మా కుంకలపాడువంశ మని తా నేనో మెటుల్ నోచెనో?
కలుగం డింతకు దీన నించుక వివేకంబేని యున్నట్టిఁ డీ
ఖలులన్ బెంచెద వేటికో కద? యెఱుంగన్ తెప్పు మల్లేశ్వరా॥ 371

మ. కలుషంబై రసహీన మై వికల మై కంకోష్ఠ మై స్రుక్తుఁ గుం
కలలోనేనడపిష్టుమోర, మఱిఁ దత్కంఠాక్షి "యీ తప్పుఁ జే
ష్టలు ము" పుంచు వచించె నంట? పయి నా సాధ్విన్ మగం డత్త పా
వలు వేధించెద రంట? సారెకును జల్పాదించి మల్లేశ్వరా॥ 372

మ. తన కొ ముప్పు గనంగనేరఁ డట? తా థా దా ధ నా గాండ్రలో
మొనగాఁ దో నట? మోరపై నుమినినన్ మూర్ఖత్వమున్ వీడికో
ని నిక్కట్టుం డట? కుంక! తమ్ము లనినన్ సీచత్వమందింతకున్
ఘను లౌ పాండ్రట? గ్రామ మీ జతులచేఁగంపించు మల్లేశ్వరా॥ 373

మ. బలసంపన్నత నాన్తి బుద్ధిబలసంపన్నత్వమా? సున్న యీ
ఖలులైతుల పున్నవొక్కటియె దొంగల్ మిత్రముల్, వారల్
తులుపల్ నేనెడి తప్పుడుంబనులకుం వో దొడు రీ హేతువై
కలఁగున్ గ్రామము దీండ్రదాటి కని వచ్చాణింతు మల్లేశ్వరా॥ 374

కా. వ్యాధిగ్రస్తల వెక్కిరించు చెనఁబిన్ బంగుత్వ రాజత్వ ము
ర్వాధిర్వాదికదైవలోపముల నప్పున్ బూసు చుడ్డాతు, న
త్సాధుడేషిని గాల్చి కూరక యుపేక్షన్ జేయుచో నింక నీ
క్రోధాగ్న్యధ్ధతి కే స్థల మ్ముచిత ముద్ధోషింపు మల్లేశ్వరా॥ 375

మ. ఒక విద్యార్థికిఁ బుట్టువాదిగను జూ పొక్కిరింప తాఁచక్క వా
నికలాక్షన్ గని గ్రుడ్డి గ్రుడ్డి" యనుచున్ వేధించు పే వోసమున్

బ్రౌరటించున్ గదః లంజకొడ్డు వద మాపైఁ జేర్చి దూషించు పా
తకు నక్షల్ కడు శీఘ్రకాలమున బొత్తల్ వోపె మల్లేశ్వరా॥ 376

మ. కనులం దించుక లోష మున్న కొమరున్ గన్నంతనే లంజయై
జననిందున్ దనుజాతుఁ గన్న నవలా సాక్షిరోభూషయై
చను నంచున్ ముసు పెర్నుఁడున్ వినము మా చండాళాభామ్యుగ్గి
తనుజుల్ ప్రేరెడిప్రేలు డీ వినికి సంధానించె మల్లేశ్వరా॥ 377

మ. నను మా బందుగు వీధి నేగుతటి మొన్నన్ “వెట్టివెంకయ్య” యం
చును బిల్చెన్ బొగరో? విసోదమో? మనశ్శోకంబో? విభ్రాంతియో?
కుసుకో? మూర్ఖయో? సన్నిపాతమో? పరాకో? లేక షోకో? నిజం
బున కే నట్టిదనో? వినాశగమకంబో? తెల్పు మల్లేశ్వరా॥ 378

మ. పొరి నూరెల్లరు మెరపై నుమినెఁ జెప్పల్ సూపి శిషించె వా
మెర శ్రీ వెంకటరావు పాచకుని “మెమ్మేతెత్తి” యంచోలిశో
కరసంబూనఁ జివాట్లు పెట్టె మునుపే గ్రామాధికారుల్ శిరో
భరమున్ మాన్చిరి బుద్ధిమాత్రము జనింపన్ లేదు మల్లేశ్వరా॥ 379

మ. క్రమ మొక్కింతయుఁ దప్పకుండఁగ ననేకమ్ముల్ చిత్తమ్ముల్ మన
శ్రమమున్ జూపర నల్పచున్నను భవత్సాహాయ్యసంపత్తిలో
పముచే గ్రామ మనామయత్వమునకున్ బాత్రమ్ము గాదయ్యె. పే
గమగ్రామస్తుల కీవు తోడ్పడిన సౌఖ్యం బబ్బు మల్లేశ్వరా॥ 380

మ. తనకుం గాలము వాపరించుటయె సత్యం బట్టులే కానిచో
జను లెల్లన్ దను చూఱుచున్నప్పుడు తత్సార్వధ్యమం దింకఁ వా
మునువోలెన్ జరియింపమిన్ మిడికి వార్యో మౌలఁ ద్రిప్పంగ మున్
జనుత్రోవం బడి కుక్కతోఁ కగు టి దే చందంబు మల్లేశ్వరా॥ 381

చ. కాపుల్ గొట్టెద రంబు వెల్క లలుకన్ గిర్తమ్మునం బూతు లిం
చీ వల్కుల్ తజవై వినంచెడిఁ గాసె యింత దన్నన్ దదా
లాపంబుల్ ఫలియింపవయ్యె. నిడు రాలం బింక నెన్నాళ్ళు రా
రేవుల్ మాపులు గాఁగ నేగఁ గలవో శ్రీరంత మల్లేశ్వరా॥ 382

- మ. "ముగురన్ గూర్చెను ముండదేవుఁ" డని ముఘాఘంటు నీ లెంకమ
 ర్భగుఁ డీ పాచకుఁ డెందు కీ చెనఁటు లీగ్రాహనకుఁడా, లేరుగా
 కగుచోఁ డోయెడి దేమి? యేరికిని ద ప్పబ్బున్ వెంన్ దిద్దిరో
 దగు మోంఁద్య మ్మపకీర్తిదాయకము తత్త్వం బింప మల్లేశ్వరా॥ 383
- మ. కరి వీధిన్ జను పట్టునన్ మొఱుగుకుక్కల్ వోచె మా కుంకసో
 దరులున్ గుంకయు వానిజ్ఞాతులును దుర్వాప్యహారముల్ నాకుఁగా
 నఅవన్ జొత్తురు కంటివే కద? మదాంధ్యం బింతలో నైన ని
 ప్పగమాపాత్రుల రూపు మాపఁ దగదే? ఛావింపు మల్లేశ్వరా॥ 384
- కా. నీ పున్నట్టి నదీతటమ్ముననె సూ?నీ లెంక మా కుంకయున్
 జావం గలము చేరువైన గుఱుతుల్ సందిల్ల బల్ త్రుళ్ళుచున్
 దేవానాంపీయతాప్రయుక్త మగు నా తీరెల్లఁ బై కెక్క దూ
 రావమ్ముల్ తఱ చాచరించుట విచారం బేది మల్లేశ్వరా॥ 385
- మ. "పుడకల్ దాసినఁ గాని పుట్టెరుణముల్ వో" వంట? మా కుంక డీ
 చెడుబుద్ధుల్ తమపాయమూలమున నిశ్శేషమ్ము గావింపఁగాఁ
 బడుఁగా" కంచు మదిన్ దలంచితివా? తత్ప్రార్థి మాలాటి ద
 య్యెడు న ధేను మరల్పఁగా వలఁతు లో యీశాన? మల్లేశ్వరా॥ 386
- మ. వగవంగాఁ బని లే దొకం డభముఁ డై వంశంబు గారించుచో
 భగవచ్చాసన మెట్టిదో కులము సర్వ మ్మట్టిదే యయ్యెఁ గో
 ర్కిగనింపం దిని యింటి వాసములు లెక్కింపం బ్రయత్నించు నీ
 తెగ దీనిన్ హరియింపు మయ్య త్వరలో దేవేశ? మల్లేశ్వరా॥ 387
- మ. ఏదిరింపంగల వోమ కేనియును మా యీ కుంకమల్ దాను "నీ
 పడుకుంటోతులతోఁబ నేమి" యనుచోఁ బంచాస్యముల్ గాఁగ మా
 జెడ రప్పట్టున; పీండ్లు గ్రామమును గాఱింపంగ మీబోట్లు చూ
 చెసరే? మిన్నక: పాలకత్వ మిది వో? శ్రీకంఠ మల్లేశ్వరా॥ 388
- మ. జనకున్ గొడిస నాతి తల్లిగదా? యే చండాలుఁ డే నెట్టి దు
 ర్జనుఁ డే నాపె రమింపఁ డట్టి కృతి మా కాఛాబ్బుగిపుత్రికుల్

పనిగాఁ జేసి కృతార్థులై రిది మహాపాపంబు నీ విట్టి వాం

డ్రొ సుపేక్షించుట యీ యుగానుగుణధర్మంబొచ్చె? మల్లేశ్వరా॥ 389

బు. టలమం దొక్కఁడు దుర్జనుం డయి కులాంకరమ్ముతో సర్పమున్
గులమున్ హుపు'నటంచుఁ బల్లుదురుప్రాకృత్యగ్రణుల్; హాదుకుం
లలవంశమ్ము సమస్త మొక్కవిధి మై కంకోషమై గ్రాల, దు
ష్కలుషం బెంచుకు; బ్రహ్మజాతికిఁ గళంకం బిద్ది మల్లేశ్వరా॥ 390

కా. పిగుర్ సోదరు లిం దొకం దొక మహాహీనాఘమే, యీ జడల్
మా గ్రామానకు చావరించిరి, భవన్మాన్ద్యంబునం జేసి యీ
రోగ మ్మూరక యాప్య మైనెగదెడిన్ రూక్షనలాక్షిన్కుతి
ప్రాగల్భ్యమ్మునఁ గాని రూపు చెడ దీ పాపమ్ము మల్లేశ్వరా॥ 391

కా. పాపాత్ముల్ పృథియూర నుండు టది సంభావ్యంబ వాండ్రిట్లుగా
నే పాపంబొ పొనర్చి యంచులకుఁ తో జీలేని సన్మాన్యులన్
గావట్టమ్మున నొంపఁ జూడరు. వృథా కాటుల్ పృసంగింపరీ
“ద్రాపుల్” నీచులు వీండు నేయని యకృత్యంచేది? మల్లేశ్వరా॥ 392
(ద్రాపుల్-దరిద్రులు) వ్రాపే అంభసస్పతే చరిద్యం నీలలోహిత”

అనిచేపపదాక్ష—

బు. పరమాపాత్రుఁడు గ్రామపాచకుని గర్వగ్రింది “త న్నొంప నీ
శ్వరుడే రావతె” నంటకున్ ముదిరె నేఁ బ్రత్యక్షమ్మున్ వింటి నీ
పరున్ బ్రేలఁగి నేఁడు నీ యశికవృద్ధ్వాచావళిలక్ష్య మై
యిట గాగిగన్ పతి యయ్యె నొచ్చె” యని నే హర్షింతు మల్లేశ్వరా॥

కా. గ్రామ మ్మూరయఁ జాల నీరసము విపరీప్రాభవం బన్నచో
నేమిన్ శ్రేదధమాధముల్ కల విష్ణుల్ హేయ మ్ముఖాదేయమున్
ధీమందుల్ గనఁ జాల, రట్టులగుటన్ నీ లెంక మా కుంకలున్
స్వాముల్ గాఁ చలపెట్టి దుర్నయములన్ సాగింతు మల్లేశ్వరా॥ 393

కా. మున్నె తెల్పితి మన్నరక్కసునకున్ ముమ్మాటికిన్ దీటుగా
నున్నఁడెచును సీదు లెంక, మఱి యా యన్మాదికిన్ మొన్ననో

- నిన్నో తన్నులు సర్వసిద్ధములుగా నీచుండు కాశ్యపా బడెన్
దన్నైపుణ్య మెఱింగియు నిద్రించె నాతం దంత మల్లేశ్వరా॥ 395
- మ. పరమార్థ మ్మెటు లున్న సర్వకుఁ డసన్ బల్ తేలికై రోచుచు
ల్లరకున్ దోచెడిఁ బాపకాఢముఁడు వారాయమ్ము నవ్వనిదే
వర్గాఁ గొల్చిడి, వాని సర్వకుఁడు నేప నిచ్చులున్ సల్పు నా
కరుణఁ జూచెడి గ్రామపుంగరిమమున్ గన్గొమ్ము మల్లేశ్వరా॥ 396
- మ. జ్ఞక మా కుంకలు "మామ మామ" యనియా హీనునియరాచాకు స
ర్వకునిన్ బియ్యరు పాపకున్ బరెనె యీ జాన్యంబులన్ వాఁడు సా
రెకుఁ బిల్చున్ మఱియొండుగ్రామమున నీ రీతుల్ గనంబోల పి
చెకలుల్ చూఁగరకూటమూరికిఁగడున్ వ్రేఁగయ్యమల్లేశ్వరా॥ 397
- మ. చక్షు చక్లీలములన్ జొరింపొరిగ మద్వైరాసకున్ చేరిలు పూ
జితి దున్నన్ ఖలుఁ బాపకాపకదు మచ్చాభామ్యగివుత్రులన్
చ్చరతో దత్పలభాక్కులన్ సలుపుచున్ "నాక్లీల" మన్ వేదవా
క్రరహస్య మ్మెఱింగించి కైకొనుము మత్తావ్యమ్ము మల్లేశ్వరా॥ 398
- మ. తట చక్లీలము లైన శ్రాద్ధముభకట్టమ్ముల్ పగిసంగించు మా
పరమాపాత్రులఁ బాపకార్పకులఁ దద్వాగర్థలక్ష్యమ్ముగాఁ
బరఁగక సల్పుట వేదచోదితమ తత్ప్రార్థకర్తాన కె
చ్చరు కర్తల్ గురుధిక్కుతుల్ పృథగఁ జోపం బోవు మల్లేశ్వరా॥
- శా. నాపై నెప్పుడు తప్పుకే సిదెనా మా నాగమ్మ, నాఁడేమొసల్
"సోపాపాత్మ్య" కనుం బెఱింగి మదిఁజిత్తేమంబు తోపాముగా
నీ పల్కాకి సహసనాన్నములయం దేవంబు నే సూనఁబ
తోపం బాత్మఁ గలంపఁ బ్రేరెడి నవాకుల్ పీఁడు మల్లేశ్వరా॥ 100
- శా. "పంచత్వమ్మును పీండ్రకి" మ్మనుచు నేఁ బ్రార్థింపఁగాఁ బోసు ని
న్నంచున్ ము న్నుని నేటి కెట్లు వ్యతిరేకార్థంబు లూచింతు పి
సంచున్ బల్కెదో? సత్కమే కృమముగా నవ్వాంశ్ర మరవ్విత్తరా
"పంచత్వమ్మును కాల్" నంచు, చుని తోఁపంచెనె మల్లేశ్వరా॥ 401

శా. అంతో యింతయొ నాకడన్ జవివి నా యంప్రివ్యయం బొత్తి పై
నంతం బందెడి బుద్ధి తారసిలి యత్కల్పాత్మలం గూడి కా
సంతేనిన్ ద్రవ లేక మా జదుడు న న్నాడేపణల్ నేయు న
వ్వాంతుల్ నైచెడినీడుకాంతి మిగులన్ వడ్డంబు మల్లేశ్వరా॥ 402

మ. గురుడ న్నేను మదీయకోప మది నీకున్ రాదు వారింప, మ
త్కరుణాపాత్రుడ యేని నీ కొకటఁ గోపం బబ్బుఁగా కెట్టులో
మరణాపాయము తప్పఁ జేయ నగు నిమ్మర్యాద శాస్త్రములే
దైత సిద్ధాంత మొనర్చు నీ వెఱుఁగవే దేవేశ మల్లేశ్వరా॥ 403

(శ్లో॥ శివక్రోధాద్గురుస్థితా గురు క్రోధాచ్చిహ్నితః॥)

శా. “నీచుల్ పిం”డని మిన్నకున్నకొలఁదిన్ నిర్దేతువైరమ్ము లీ
పేచీకీరులు పెంచ నెంచెద రిసీఁ పింజారిబల్ మూఁకతో
కావప్రాయులతో ననామకులతోఁ “గా”దంచు, “నా” నంచ నే
వాచారంభణముం బొనర్చుట మహాపఖ్యాతి మల్లేశ్వరా॥ 404

మ. దురితాత్ముల్ బుభులన్ వృధా చెనకి తద్దుర్బారకోపాసల
స్ఫురణన్ ప్రగ్గి”రటంచుగ్రంథములఁ బ్రాగ్సూర్యగ్రణుల్ నాసి యుం
చిరి పిండగిట్లనె నాకతానఁ జెడుటల్ సిద్ధాంతమే “నాస్యషిః
కురుతే కావ్య” మటన్న మా బెఱుఁగవొక్కో? నీవు మల్లేశ్వర!

శా. ఛందోబద్ధముగా మదీయ మగు నాస్యంబందు వెల్వర్జ్జ యే
సందిర్భమ్మును లేక మేనియును, తూ, దా, తప్పకుండన్ ఫలం
బందిన్ గల్గుట నీ వెఱింగినదె యీ యల్పాత్మ లిద్దానిచేఁ
గుందున్ గుడ్తురొ? విందె గుడ్చెదరొ? కన్గోవయ్యోమల్లేశ్వరా॥ 406

మ. ఒక వడ్రంగికి వాని సోదరున కన్యోన్యాసు పీడాకరం
బకుతోహేతుక మైన పోరాకటి యీ యల్పాత్మ లెట్టెట్టులో
ప్రకృతం బేర్పడఁ జేసి రిట్టి చెడుగుల్ పల్మాలు గావించు పా
తకులన్ ఘాతుకులఁ బకవ్రకృతులఁ దండింపు మల్లేశ్వరా॥ 407

కా. "దారిద్ర్యమును ముట్టింపు మంటి" వటు సందానింప నిచ్చిచ్చుచే
ప్రారంభించితి నందుదో? నిజమె తావన్మాత్రమే యైన నీ
కూర్మల్ దారి? వత్తు రంచు మది నాకుం దో? పవట్లాట నీ
కాటుండున్నల హుపుమాపుటకు సంరల్పించు మల్లేశ్వరా॥ 408

మ. సుజనుఁ రిక్తత చేరి జ్ఞానగరిమన్ శోధించు. దుర్మార్గుఁ
బ్రజులఁ రిక్తత చేరె నేని యది చార్యప్రాపకంబై రిడుఁ
వృజినంబున్ నెగడించు పిండ్రుల మా యీ పృథ్విఁ దేరుచుదల్
రజసిదేవత చెప్పు నాపె గద చార్యజ్ఞాత్రి మల్లేశ్వరా॥ 409

మ. అవ మేనిం ఏరిప యున్నచో నరుఁడు శీలమైండు వర్తించు మా
పొవకుంబోతుకుఁ గుంక రద్ది సుతరామున్ లేమి స్పృష్టంబ యీ
యనివేకుం డవు డవు రాగమని తా నాలాపనల్ నేయు మా
రవ మాలించిన సర్వముఁ దెలియు నైర్లజ్జ్యంబు మల్లేశ్వరా॥ 410

కా. హీరి సామాన్యము గాదు పెద్ద గుణమా హీరిలోపముంచెనియే
స్త్రీసౌశీల్యముఁ బూరుషోన్నతియు భస్మిభూత మైపోవు న
ర్వాసహ్యముగ లగున్ మహోన్నతము లా నయ్యె యహీరాముల్
హీరింపన్నముగాని ప్రాణి మిగులన్ హేయంబు మల్లేశ్వరా॥ 411

కా. స్త్రీకుండన్ వలెఁగాని పూరుషునకున్ హీయుండ రఁదంచు ను
శ్లోకుల్ వ్రాసిన వ్రాత కాదన నెనన్ శోధించి తత్తత్పుత్రుల్
ప్రాకట్యముగ నిర్ణయించునెడ హీ కామార్థమే కాక న
దీకల్పదుర్నిపుమర్ద మంచుఁ దెలియుఁ దేవేశ? మల్లేశ్వరా॥ 412

కా. హీమత్వ మ్మెట నుండు నయ్యెడలనే శ్రీమత్త తా నుండు ను
శ్రీమత్త్వ మ్మెట నుండు నయ్యెడలనే హీమత్త తా నుండు నీ
శ్రీమద్దీమదభేదముంగుఱిచి నేఁ చెప్పం బనే మయ్య? త్వ
ద్భామారూపము నీ ద్వయం బనుచు సిద్ధాంతము మల్లేశ్వరా॥ 413

మ. "నగుచున్ జేయుచు రేడ్చుచుంగుడుతు" ర న్నాటించుకలలేని యీ
పొగరుఁబోతు లెఱుంగ రెల్లవుడు తప్పల్ నేకురే? యట్టులే

యగుచో లెంకకు నెన్ని యెన్ని యగచాల్చియ్యెన్ గతానేహమం
దొగినేడేనియు బుద్ధి వచ్చినదె : నీ పూహింపు మల్లేశ్వరా 414

కా. స్నానార్థముగఁ గంతదగ్గజలవాసం బందియున్ జుట్టరా
లే నిర్బాగ్యుఁడు మానఁజాలఁడొ తృపాహీనున్ జతున్ వాని న
జ్ఞానిన్ బావకు నూతగాఁగొని ననున్ సాధించు మా కుంకమర్
కానున్నట్టి యనర్థ మించుక యెఱుంగన్ లేరు మల్లేశ్వరా 415

కా. “కానుందెన్ ఊరకర్మ” మంచుఁ దెలుపంగ నొక్కోఁ యీశుభ్యచా
నీ నీచాత్మకుటుంబినీ సహితుడై చెన్నాను నీ లెంకతో
మా నాగమ్మకు వేంకటేశ్వరుని సమ్మానమ్ము యావచ్చిరో
జానీకాపహరమ్ము కన్నదెడి దేవా : చూడు మల్లేశ్వరా 416

శు. తిరువత్పదికి నేగి యయ్యెడల నీ దృష్టాత్మకుల్ పూర్తిగా
ఊరకర్మమ్మున కగ్గ మైన కతమున్ శోధింపఁ దన్నామచా
స్వరు నేతత్కవి దూఱులాడు నభమున్ బాయఁ బ్రియత్నించుటోఁ
మఱి యేమో వివరింపుమయ్యో మది సంభావించి మల్లేశ్వరా 417

శు. పరమాపాత్రుఁడు వాసియున్ జతుఁడు తప్పండువ్రజంబున్ దనున్
బరివేష్టింపఁగ నేగుఁ గా కళు మొగిన్ బాయంగ నీ లెంక లా
నరరేఁ తిర్పతికిఁ బయం దకటయే మం చేగఁ తద్దాసికా
చరణారాధన కొక్కోని గ్గుడిగి మా జాత్మాంకు మల్లేశ్వరా 418

శు. ఇల దుత్తారము భంగునున్ గలియునట్లే బుట్టుఁడున్ బుట్టుఁడున్
గలియున్, బిగ్గుతమైతిరి యట్టివ యగుం గాకేమి, యీ బుట్టనుల్
పెరియై యెక్కదొ మర్గిగ్గ కక్కటకటాఁ విశ్వేశఁ శేత్రమ్ములన్
గలుషమ్ముల్ పొనరింప నేగుట కడున్ గర్హంబు మల్లేశ్వరా 419

శు. తురకల్ ముష్కరులై దురంతముల కుద్యోగింప సింహాద్రి శ్రీ
నరసింహండు హరించెఁ గూర్మరవివిజ్ఞప్తిన్ మదిం బెట్టి యీ
పరమాపాత్రుఁ డొనర్చు దుండగములన్ వాక్కుచ్చి వాక్రుచ్చి నో
రలుగన్ జొచ్చె నుపేక్ష నల్పె దిది యే మయ్యయ్యో మల్లేశ్వరా 420

- మ. తిరుపత్తిదిక్కి దానితోడఁ జనియెన్ దృష్టండు నీ లెంకనే
హరియిలందగుఁగాకదాని ననదన్ హంతవ్యగా నెంచి యే
దైత వెన్వెంట హరించు బన్నది భవత్రీవ్రాక్షికిన్ దుర్మళ
స్మరమీ త పెట్టు తప్పికోఁ దలచితో సర్వజ్ఞః మల్లేశ్వరా॥ 421
- శా. దాసీరందను జంపువోస మది నాచా? నీదు పే ర్వానిదా?
యాసున్ తెంది వృథాగ న న్ననెదవేః యీవందు వే నొప్పతిన్
వానిన్ జూడఁ తతండు త్రీవధయుఁ దా వర్జింపఁ దోఁగాక యీ
కాసున్ జేయని దానిఁ జంపుబ వృథా కర్తంబు మల్లేశ్వరా॥ 422
- మ. కుమివన్ బెట్టుచు నీదు భూములను నీకున్ జీకటిలో నూపఁదే
వడలుల్ పేరిలదుపూజనీయుల, మృషావ్యాజ్యములం దెచ్చి పో
రడుచివ్రస్యము లైన వృత్తులకు నేరం బేమియున్ లేద. యే
మిది వానిన్ విడి దానిఁ జంపె నలమేలీకుండు మల్లేశ్వరా॥ 423
- శా. దేవాదాయపుబిల్లు బిజ్జబిగినెన్ దీనుండు నీ లెంక నిం
కేవారున్ జెడఁదీయనక్కఱది లేనేలేదు మా కుంకలో
యేవం బెల్లరు నెల్లు గాంచెదరో యల్లే వోదు రెప్పట్ల నీ
దేవానాంపీయ లాత్తి గాంచెద రభాబ్జిన్ బ్రుంగి మల్లేశ్వరా॥ 424
- శా. కుంకలోపంచక మందులో నలుపురన్ గొండొక్కవాక్రుచ్చితిన్
బంబొత్పత్తమునించుఁ బంచముఁడు తా పాలుండె యయ్యు నిర
తంకుం దన్నల కన్న వానిని భవత్స్వాంతం బెఱుంగున్, గడున్
అంకుంగాడిదొక్కు వాని చెడు చర్యల్ విన్ను మల్లేశ్వరా॥ 425
- మ. బడికిన్ మా చినకుఱ్ఱఁ దేగుతతి నీ భ్రష్టుండు నిష్కారణం
బొడికిన్ జాపము గట్టికోఁ దలచియొక్కోయేమొ ధూర్వాపలన్
జెడఁబ్రేలున్ వినిపించుకో కరుగ “నిన్నే నిన్నె”యం చార్చు నీ
చుడుకున్ గాడిదవొడ్కు కేటికొక్కో యీ చుర్చుద్ది మల్లేశ్వరా॥ 426
- మ. “కఱచెంబో?కునకంబు దానిఁ గొనవంగాఁ బోవు నెవ్వఁ ద”టం
చుర తివ్వొంఱ నుపేక్షసేయ మిగిలెన్ యుద్ధాచరం బీదెఱుం

బరియాకుక్కల, కిప్పుడే చెడి స్వతఃపాపమ్ముచే వీండ్లు పొం
గతి, రట్లయ్యను దుర్నయంబు విడువంగాఁ దోరు మల్లేశ్వరా॥ 427

మ. గతమందే చెడె నీదు లెంక, త్వరలోఁ గానుందె తొరంబు దు
ర్గతిం బెత్తెడుకన్న డగ్గఱగఁ గుంకల్ దేకుచున్నాడు, దు
స్థితి నిట్టుల్ కడు బ్రుంగియున్ విడచు దుశ్శేష్టల్; భవిష్యద్దురా
గతివిన్నన్ మఱి యొండు హేతు వరయంగారాదు మల్లేశ్వరా॥ 428

మ. బడి సోదయ్యని మానిపించికొని రీ భగ్నాయతుల్ వీండ్రతోఁ
డెదుకూడే గుడువంగ లే" దనుచు, దుశ్శేలుండు కుఱ్ఱండు తా
డెడిబాలేయముకన్న మిన్న యగుచున్ "సిసీ" లకున్ భోక్తయై
కడకున్ దన్ను లొకంట మొన్న దినె సత్తారమ్ము మల్లేశ్వరా॥ 429

కా. చాత్రుం దై యొకకొన్నినా శ్శితరశష్యవాతముం గూడి యే
మాత్రంబో పఠియించె నీ చెనఁటి యస్మత్సన్నిధిన్, విమృటన్
శత్రుత్వంబు పురస్కరించికొని నీచైర్ధ్వానముల్ గూని స్పృ
త్రాత్పప్రీతి గడించె గగ్గోనుము హేత్రాత్రంబు మల్లేశ్వరా॥ 430

మ. ఇలు దీర్పంగలవాఁ డవాత్రుఁ డగుచో నెల్లెల్లఁ దా నట్టిదై
పొలుపుం దక్కి నశించు, జ్యేష్ఠఁ డబు ముద్దిన్ ద్రవర్తిండుకన్
గల సోదయ్యలుగూడ నట్టులయినన్ గాఢింప నుంకింతు రీ
ప్పలుగాకుల్ చెడి నేఁడు నారక మటన్ బ్రాపింతు మల్లేశ్వరా॥ 431

మ. తమ వంశమ్మున కెల్ల దేశికము మహ్మంశమ్ము తాచ్యగ్గచూ
త్రము న న్నూరక గేలి నేసి జను మొందన్ బూజరన్ బాచకున్
గిరిము లం చెంచక తోడు చేసికొను నీ క్లిష్టాత్మలన్ నే నెబో
క్షమియింపన్ జనుఁగాక నీకుఁదగునే నైరింప మల్లేశ్వరా॥ 432

మ. తను వస్యస్థము గాఁగఁ జయ్యవీతిమంథం చేసు దర్పాజితోఁ
దిను టి వెల్ల నెఱుంగు దీ చెనఁడు రేచిన్ గానవాకేమొయ
ప్పుని నుద్ధాటన చేసి నన్ను నుడికింపన్ జూతు రభ్యర్చు దీ
మనకాలాపుల బుద్ధు లెంచుకొనొ సంశోధింపు మల్లేశ్వరా॥ 433

- మ. తన మేనల్లుని “విన్నతమ్మునకు నేతత్పుణ్యకార్య మ్మిటుల్
కానసాగింపు” మటంబుఁ దో దొసఁగె నీ కుంకన్న; తప్పొ పె్పెఱుం
గని యా కుఱ్ఱులు కాకు లట్టు లఱునంగా నీవునున్ వింటి పీ
పనికిన్ నీ హృదయంబు నొవ్వమియు నేపం బయ్య మల్లేశ్వరా॥ 434
- మ. “తన కుఱ్ఱు డిది నున్న బాగుపడు విద్యధ్యాయ” మం చెంచి నం
దను డించెన్ జనకుండు మాతులగృహస్థానమ్మునన్ పిండ్ర దు
ర్జనతఁ సర్పము తా నెఱింగియును; గుఱ్ఱుం డీ గితిన్ మాతె, నొ
జ్జను చేయం దలపెట్టఁ గోఁతి యగుటే సత్యంబు మల్లేశ్వరా॥ 435
- శా. పాపం పితఁడు మందలించెఁ బ్రకృతపార్థిరచ్చదుష్కర్ములన్
గోపాదోపము సూపి స్థాలకులఁ నీ కుంకన్న లా బుద్ధి తా
మేపాటిన్ తెవిఁ బెట్ట కాతనికిఁ దామే పాతమున్ చెప్పఁగా
నాపదగము లటంచుఁ దా నుడిగె నయ్యార్యుండు మల్లేశ్వరా॥ 436
- మ. అతఁ డిద్వాండ్ర యపాత్రప్రర్తనకు నత్యంత మ్రొదన్ రోసియున్
సుతు నిప్పాపులయెద్ద పీడుట కడున్ శోచ్యంబ, సద్వర్తనుల్
పతితాశాపముగూడ పీడి రచటన్ బంధుత్వ మేమయ్యె డీ
క్షితచారిత్రము నీ వెఱుంగనిదియే శ్రీకంఠ మల్లేశ్వరా॥ 437
- మ. కుమతుల్ లే రని కాదు గాని భువి మా కుంకన్నకున్ దీటు గా
నము, పక్షింగుల పోష నీ వెఱుంగు డీ నాగమ్మయే పెట్టె లా
భ మహేక్షించియ దెట్టి దన్న? విను తద్రాత్వద్వయమ్ముందు వి
క్రముగా నొక్కని కొంప దీయుటకె సంకల్పంబు మల్లేశ్వరా॥ 438
- మ. అల పక్షింగులయం వొలానొకని భార్యన్ వీఁడు కామించి వా
రలఁ గోర్చెక్కఁగఁ జేసె, భర్త కనులారన్ గాంచి సీ యంచు న
య్యెలనాగన్ విడి వీని జీవమున కెంతే నేడ్పుచుం బోయె నే
యిలపో, జాడయుఁ గానరాదు కనుఁగొండేతండ్రీ? మల్లేశ్వరా॥ 439
- మ. పను లీలాటివి ఏం ద్రొనర్చునమియిప్పాపాత్మికుల్ స్వీయదు
గగనామలము నొ నమంగనము నొసాగింపనం గూడ నీ

ర్షనతన్ వీడమి నీ వెఱుంగుమవు సాక్షిప్రప్తవే కాక న
ర్వనియంతృత్వము గల్గు నీ కొకఁ డవార్థం బొనెఁ మల్లేశ్వరా॥ 440

మ. అపవిత్రం బగు మోరతోడ నపవిత్రాలాపియై చుట్టకా
లుపుచుర్వాననతోడఁ బాచకుఁడు నీ లోగింటికి న్వచ్చి య
ప్రపు డయ్యర్చకకృత్యమున సలుపు,ని న్నవ్వాని దౌరాత్మ్య మే
వపదన్ జేయమి కక్కజంపడి సుమీఁప్రగ్నింతు మల్లేశ్వరా॥ 441

శా. వీనిన్ జూచిన వీని గాధ వినినన్ వీనిన్ సమీపించినన్
“సేనింద్యం”వను బుద్ధిపుట్టుట స్వత స్సిద్ధంబ య ట్లాటచే
వీనిన్ కూర్చుజనుల్ తృణించిరి శుభావిహృతుగ్ బూర్తిగా
నీ సేయం డిడు కూడు సీపు తినుటల్ హేయంబు మల్లేశ్వరా॥ 442

మ. ఎపుడున్ జేరకళాభిభూతుఁ డగు నాయీ పాచకుం డేడఁని
తృప్తవితుల్ పొనరింపఁగాఁ దగిన నీ యర్పాదికం జేడఁయీ
శ్వపచున్ జంపియొ లేక కా ల్విడిచియో,సాక్షిద్భవద్గేహమం
డపమున్ మాత్రము ద్రొక్కనీకు మిదియే నా కోర్కె మల్లేశ్వరా॥

మ. మొన మా చుంకలలోనఁ బంచముఁడు బల్ ముగ్ధుండు మేనల్లుడున్
దిని కూర్చుండి వృథాగ మామకకలార్దీన్ “లంజకొడ్డా?”యనం
చనిమి ర్తమ్ముగఁ దిట్టు టీ వెఱుంగు దీ యన్యాయ మేలాటిదో?
చిన చేదగ్గఁబొడిఁ దెల్పఁ జాలుచుపెయ్యో విశ్వేశ మల్లేశ్వరా॥ 444

శా. నీ పూరేగెడిమేఁ గుంకమొదలౌ నీచాత్మకుల్ స్వీయదు
ర్భావమ్ముల్ వికసిల్ల మామకగృహద్వారస్తు నకా జూచి యో
రేవాఁప్రేరెడిప్రేయిడున్ వినియు నీదృష్టాత్మలన్ ప్రేర్మిడిన్
జాడన్ జాడని నీడు శాంతికి నమస్కారమ్ము మల్లేశ్వరా॥ 445

మ. ఎటుటల్ బల్లకి సున్న వీ యునికి పిం డేరేమాత్రీ మూహింపకే
వదిరుల్ ప్రేరెద, రిట్టి దుర్భగుల నీపాలనజ్వాల దు
ర్మద మాఱింపమి యక్కజంబు. మఱియుం బాపంబు వర్ధిల్లి య
య్యదియే తత్త్వతికర్త యౌ ననెదెఁ యట్లాఁగాక మల్లేశ్వరా॥ 446

మ. దురహంకారులు చీందుర్గి నన్నుఁ గని శత్రుత్వమునంచేసి తుం
 దరికృత్యము లొనర్చి వెల్లమొగమున్ నానాట చారిద్ర్యదు
 ర్భరముఁ గొక్క నలించుచుండి రనుటల్ పృత్యక్షమే రాని స.
 త్వర మీ చుట్టల చూపుమాపుటకునై పొర్చింతు మల్లేశ్వరా॥ 447

శా. మాడుంగుడ్డలు లేక మాడుట కనేటల్ గోరుచున్నార నీ
 పాడుంబీస్తులఁగూర్చి యట్టికశయున్ బృత్యక్షమై పూర్తిగా
 వాడున్ మోరల వ్రేలుచుండినను నీ వాఱము లేమాత్రిమున్
 గూడన్ దుంబరిపోకలఁ విడిచి యొగ్గుల్ గారు మల్లేశ్వరా॥ 448

మ. హితురై కొల్పుటకన్న శత్రు లయి న న్నే కూతలో కూసి యు
 ద్దతురై మక్కవితాత్రపాతహతురై యాయుఃకలన్ రోసి చు
 ర్మృతికిం బొల్పుదుటే సుఖం బనుచు నీ మేధ్యేతరుల్ చాల ను
 ర్మతురై రంచుఁ దలంతు నింతయు యధార్థంబయ్య మల్లేశ్వరా॥ 449

మ. ఇది మా కుంక నెఱుంగు నెల్లరును "వీడే చావు తాఱచ్చునో
 యెరుకుం బోవునో చచ్చియింతటి, జడున్ హీనున్ గృతఘ్నున్ మఱొ
 క్కుడుఁ జూడన్ ఘటియింపదీ శులవకున్ గాలమ్ము చాపై వృథా
 రటనం బేర్పరై నందు రయ్యది యపార్థం బొనె? మల్లేశ్వరా॥ 450

మ. ఋణ మేర్పడదీ, భూమి పోయినదీ మున్నేకొంత. నేఁ డున్న యా
 యఋణాత్రిమునఁ గొంత యమ్మఁబడె నేద్యం బన్నచో లక్ష్మిబ్రా
 హ్మణులం దుండఱు వేతె చెప్పవరెనే? మా కుంక కిట్లయ్యు దు
 ర్గుణముల్ మాత్రిము తగ్గకున్నయవి కన్గోవయ్య? మల్లేశ్వరా॥ 451

మ. విధవఁ మొక్కినఁ "దన్నుఁబోలు" మని దీవించుంగదా? నేఁడుమా
 యధముం డట్టురై యర్చకున్ విధవ నత్యంతమ్ము నేపించి చు
 స్పదనంబాధమునన్ దరిమిఁ డయి తత్సామ్యమునం బూర్తిగాఁ
 బృధమోదాహృతి యయ్యె సర్వము సుసంపన్నంబు మల్లేశ్వరా॥ 452

శా. ఎదుల్ బండియు జీవనార్థ మగుటే హేయమ్ము తన్మాత్రిగా
 కిద్దఃఖమ్మున తాళ్ళు బోలుటకునై యేర్పాటు గావించుటో

తద్దన్ మర్గతి, యటిమఃఖమ్మున చూ వద్దమ్మనేడుండె నిం
కిద్దారిప్రొమ్మవల్ల సిగ్గువడఁ దీ హీనుండు మల్లేశ్వరా॥ 453

శా. పొర్యుల్పిత్తము కౌంత చేసితివి తత్పారబ్ధమున్ దిగ్రిప్పఁగా
నీ యుక్కోగము చాలవయ్యె, నటుపై నే నన్న నిన్నిచుకొన్
దామున్ రోయను గూడ నేవపడుదున్ నామాట లాల్పించి యీ
శ్రేయోదారుల రూపుమాపుటయె సంక్షేపంబు మల్లేశ్వరా॥ 454

మ. ప్రకటం బయ్యె భవశ్కృపారసము నాపై నీవకున్ గామపా
చకు నేడే చెడఁదిట్టి హని యనుఁగుల్ చారేకఁ జీవింపఁగా
నక “మొత్తో” యని యేడ్వ వాద్యములతో నన్ బల్లకి మంచి త
క్కర యూరేగఁగఁజేసి తేదియొ మిషన్ గల్పించి మల్లేశ్వరా॥ 455

మ. తెంపెన్ నీను కుయుక్తి పెల్మవారచేఁ దిట్టించి తప్పాచకున్
పలుఁగాకిన్ శునకప్రళాపునిః పభావ్యాజమ్మున న్నాకుఁగా
పులచే సుతస్వమున్ ఘటించితివి నీ పోకర్ నమస్తమ్మ పాగ్రి
జ్జాలితే కైకొనుటల్, భవద్రవన బల్ గూడమ్ము మల్లేశ్వరా॥ 456

శా. ఎన్నోసా ర్థిలు నీ యమేఘులకు నయ్యెన్ శాస్త్ర యట్లయ్యు నీ
మన్నల్ నైజగుణంబు వీరకు సుమీః మర్మార్గ లిం కి పయన్
పన్నుల్ గూడ ఘటించి చూడు మొకచోఁ; దచ్చాస్తిచే నీ బడుల్
కన్నుల్ బిప్పుదు రేమొ చూక మదియుం గానిమ్ము మల్లేశ్వరా॥ 457

శా. తన్నున్ శాస్త్రముకన్న నీవముగ నేతద్దామవాస్తవ్యుల్
పిన్నల్ పెద్దలు గూడఁ జూచెడిరు మా పెండ్యాల దేవయ్య యీ
పన్నున్ బూర్తిగఁ దా నెఱింగియును ముగ్ధుర్యల్ విడంబోవఁ దా
సన్నాహముల లక్షణమ్ము లివి వోఁ చర్చింప మల్లేశ్వరా॥ 458

శా. నానాదేశములన్ జరించితిని నానారాట్పుభల్ సూచితిన్
నానామానవజాతివర్తనములన్ నానాఁ బోధించితిన్
నానామూఢులఁ గాంచితిన్ మఱియు నానానీచులన్ నెట్టితిన్
గానీ మాజననిందుఁ బోలు ఖలునిం గన్గోను మల్లేశ్వరా॥ 459

- శా. డీరన్ వర్తిలు భూవ్రకోటి ననుఁ దా నూరేఁగఁగాఁ జేసెఁ బోఁ
 పేరుం బెంపును గల్గు పొంఁటెఁ దనకున్ బెండ్యాలదేవయ్య క
 య్యారే? వల్లవి వంత యేమిటికొకో? యల్పుండు వీఁ డిట్లులే
 పితైపోవఁగ దాత వ్రాసెనో? కదే? నేఁ డెల్లి మల్లేశ్వరా॥ 460
- మ. తలిదండ్రిల్ గుణవంతు లైన యెవలఁ దత్సూనుఁడై పుట్టఁగా
 వలయు న్లానియెడన్ మనుష్యుని చాల్చున్ రాదయే వృక్షమో
 శిలయో లేక మెకంబో తా నగుటయో శ్రేయంబు మా కుంకరీ
 కలుషానన్జుమి? యింతగాఁ డెరుట నిక్కంబింత మల్లేశ్వరా॥ 461
- మ. కొడుకుల్ దుర్మతు లైన తల్లులును బెక్కుల్ లోకమం దుందుర
 ప్పడఁతుల్ గొత్తు లొనర్పు దుష్కృతులపై వాత్సల్యమున్జూపి యె
 క్కుడు పోర్నాహ మొనర్పరట్టి చిరుఁ గన్గో నయ్యెడిఁ పింఁద్ర కీ
 చెడుచెయ్యుల్ జన నీ ప్రసాదమ సుమీ? శ్రీకంఠ మల్లేశ్వరా॥ 462
- మ. నను నూరేఁగఁగాఁ జేసి రన్న నుడి కర్ణంబుల్ ప్రవేశించి యా
 ఘనురా లొందిన బాధ నీ మదికె తార్కాణంబు, తత్సాధ్వీ యా
 వను దిన్నట్టిదివోలే? బిట్టఱచు నవ్వాగ్వైఖరుల్ వింటివా?
 యనయుల్ రత్నతి కుద్భవించుటయు దూష్యం బొనె మల్లేశ్వరా॥ 463
- మ. అలముల్ నన్ను సదాధిపత్యమునకై యాహ్వానముల్ సేయ మా
 పలుగుంగుంకలెఱింగి యేత్తు రఁట? పాపం బీసుకున్ దాసు లై
 తులువల్ దల్వని వంత లోఁ గొని యిటుల్ భూభూలకుఁ బాత్రులై
 రిలలో నన్యుల వాని కీను గొను వాఁ డేమాను? మల్లేశ్వరా॥ 464
- మ. చదివెన్ మొన్నటిదాఁక శిష్యుఁ డయి యే జాల్మండు వాఁ డిప్పుడే
 బెదరున్ లేక వృధాగ దూఱు నఁట నన్ బేరెత్తి యవ్వా త
 ప్పిదమే మున్నది? వాని కట్టి చొరవన్ విట్టిచ్చి పుట్టించు త
 ప్పిద మెల్లన్ భవదీయమే నెఱుంగుమన్ విశ్లేశ మల్లేశ్వరా॥ 465
- మ. గురునిదన్ బదరించినన్ వినరు మూర్ఖుల్ గూడ మచ్చిమ్యుఁడే
 చరితంబుం బొనరించి పుట్టెనొ గురున్ దుర్వాషలాదంగ నీ

ధర నేతాదృశుఁ బుట్టఁ జేసి మిగులన్ ధన్యత్వమున్ తెందె నీ
చరితం బిందుల కేను సంతసిలెదన్ సర్యేళః మల్లేశ్వరా॥ 466

మ. దుర్బృత్తుల్ భవితవ్యముం గనక మధ్విఃఖమ్మునంచేసి యం
తర్వాణిన్ దరవాణి, యం చటచుచున్ దత్తేజమున్ మాన్పు మా
గర్వగ్రంథు లొనర్చు దుర్నయపుఁ జోకల్ గంటివేః పీండ్రకున్
సర్వాంగక్షరకర్మ మిప్పనులె సూః సంఘించు మల్లేశ్వరా॥ 467

మ. తనకున్ లాభము రెండు వేలదనుకున్ దృవ్యమ్ము చేకూరునం
తెనుఁజోతన్నకు నీ కృతిప్రసర మచ్చేయైనచో వెట్టివాఁ
దను మోదించెడి నంటః కుంక యిటు తా నంబాక సున్నం గదాః
తన మర్చాదకు వ్యాజ్య మేయఁ గలుగున్ వత్సజ్జి మల్లేశ్వరా॥ 468

మ. తనకున్ లాభము నన్నవత్తములు చిత్త మ్మాయువున్ సర్వనా
శనమున్ జేసిననాఁడె యీ కవితప్రస్తావ్నామై పాఞ్జులా
ఘనులం దెల్లెక వ్యాప్తిఁ జెందెడి నటుల్ గాకున్నచో కీనికిన్
బనియే లే కొక మూలనే యడఁగెడిన్ బ్రొల్కాలి మల్లేశ్వరా॥ 469

మ. ఒక జాల్ముం దొక సత్కవిన్ దెలిసి యెన్నో తప్పకుం దోకిలన్
వెకలుల్ గొందఱు తోడుగా మెలఁగి భావిశ్రేయమేతాక తా
సకలమ్మున్ పికలమ్ముగా సమనె, నన్ చారిత్ర మిద్దానిచేఁ
బ్రకటింపంబడుఁ గాక నీ కృప యథార్థం బొచు మల్లేశ్వరా॥ 470

మ. తనకున్ దద్దిసముల్ ఘటింపఁ గల సోచమ్ముల్ గల రంపః వెం
టనె నాపైఁ దెగి తాను జచ్చు నటః నీ నామాంకితం బైన యీ
ఘనకావ్యమ్మును నైఘః జాలఁ జటః కుంక స్తు త్తొగిన్ ప్రేలఁ చి
దద్దిసపున్ముచ్చట దీర్చకుండుచు నీడె లోటు మల్లేశ్వరా॥ 471

మ. తనకున్ దాపర మైన కాలమున పత్తవ్నారమం దుండి ల
ద్దినపుంగోర్కెను వాగ్దూతామణియె నిర్దేహింపఁగాడోయి, నీ
దృశు మున్ గోరఁదె కుంభకర్ణుఁ, చటులే చక్రమ్ము వాదద్దిస
మ్మును గోరెన్ పురిపమ్ము వీర్తి యథ మున్నూలించు మల్లేశ్వరా॥

- మ. మన మా మాట “తథాస్తు” చేవత లొగిం బాటించు వారై “తథా
స్తుని సార్థక్యము హుచ్చించుండు రఁబఁమా” యంబ్రహ్మ”చావల్ భం
బునకున్ దక్కనదన్యముం దెలియమిన్ ముద్దుల్ వెనన్ గుచ్చుల
ద్దినమో తద్దినమో” యంచుండు గను తద్దీమ త్త మల్లేశ్వరా॥ 473
- మ. పరమాధాన్యుడు వీడు శిష్యుల నొసెన్ బ్రాహ్మణుఁ దాదిట్టుము
ష్కరుడై కొట్టగనంగు, నాకతనమచ్చాత్రుల్ తనుంగొట్ట’రం
చెఱుంగున్ నేనిక నాజ్ఞవారలరు నీవే పీని బోరింతు వం
చుర కీ వెంచుల కాలించెదవా? నే నూహింప మల్లేశ్వరా॥ 474
- మ. కుంకల్ నల్పెడి తప్పుడుం బనులు ఓకున్ చెప్పితన్ వీండ్రొయి
ప్పంకమ్మున్ విని రాజరాజపురిఁ తెఱుగల్ వాయఁ గొట్టంగ నీ
శృంకుల్ గొందఱు నిద్రిమై రిదియు దోసం బంచు వారింబితన్
మంకులగుంకల స్వాపరాధిము లె సంబాళించు మల్లేశ్వరా॥ 475
- మ. ఒక విద్యార్థిని గుంకలందున ద్వితీయుం “దేరః మా శాస్త్ర సీ
వకటా? యేరికొ చెప్పినాడ” వని యన్యాయమ్ముగాఁ గొట్టుగా
నకలంకుల్ గని గామిపున్ పునులు ప్రాయశ్చిత్తమున్ జేయ మి
న్నక నోరూసుక పెద్ది కుంక యొదిగెన్ గన్గొంటె మల్లేశ్వరా॥
- శా. మా కర్మ మ్మటు కాలి శాస్త్రులయెడన్ మర్యాదకున్ దప్పటన్
లోకుల్ “తుంటరు లండుగ్రామ” మ్మని కనుల్ చోలో జలంబాన చు
ష్పకుం డూరక కుంక యేడ్చె నఁట? రచ్చన్ బిల్వగాఁ బోయి యీ
సీకొట్టుం బ్రదు కేల చావఁ దగదే ? శ్రీకంఠ మల్లేశ్వరా॥ 477
- మ. తన దౌర్జన్యము రచ్చకీడ్చెనని మా దద్దమ్మ తమ్ముండు తో
వ నెబో కాది కలార్థిఁ బట్టికొని తత్ప్రాంతమ్మునం చేరు లే
మిని “దిక్కెవ్వరు ? నీ” కటం చడిగి బల్మిన్ రేయిఁ గొట్టెన్ జుమీఁ
యనయున్ దుర్మదుఁజూచి నైఁచుటయు న్యాయం బొసె? మల్లేశ్వరా॥
- మ. పృతి ఓద్యార్థిని వెక్కిరించుట మొదల్ పాపిష్ఠకృత్యమ్ముల్
మృతితుల్ కుంక లొనర్పఁ బూని రది నన్ బాదించు నంచెంచి దు

రృతు లీ తుంటరు లిక్కుతమ్మునన భస్మం బొదు రం చేదలం
చితి ముమ్మాటికి నట్టులే జరిగెఁజూ శ్రీకంఠ మల్లేశ్వరా॥ 479

మ. చట్టుంబట్టుల నుండు గ్రామముల “నీ కుంకన్నలన్ గట్టిగాఁ
గొట్టంగావలె” నంచుఁ గొందఱును, “నీ కుంకన్నలన్ జెప్పుతోఁ
గొట్టంగావలె” నంచుఁ గొందఱును సంకోళమ్ములన్ వీడి ఒత్
పట్టుంబట్టి చివాట్లువైచిరి మొగాల్ వాడంగ మల్లేశ్వరా॥ 480

మ. ఇటువై శాస్త్రులఁ గాని శిష్యులనుగానీ మీరు మీవాండ్రు ము
న్నటి పోల్కిన్ జెనకంగఁజోవునెడ మీ పాఠ్యరత్నకర్తంబు కా
లుట ముమ్మాటికిఁ దప్పదన్న పలుకుల్ కుంకల్ చెవుల్ సూచ న
క్కుటఁ యాలించియు దుర్విదగ్ధపుగతుల్ గైకొండ్రు మల్లేశ్వరా॥ 481

మ. జరిగెన్ కుంకలయింటనేఁ దొకమహాశ్రాద్ధంబు, నన్నయ్యెడన్
బొరి దూషించుటయే యధికృవణమై పొల్వారుటల్ వింటిఁ దుం
టరు లీ కుంకలయెల్ల శ్రాద్ధము లిటుల్ నా దూషణం బొప్పుఁగా
జరుగుంగావుత నీ యనుగ్రహమునన్ సత్వేళ మల్లేశ్వరా॥ 482

శా. ఏ విద్యార్థినిఁ గొదైన్ యతసియూ రీ కుంక తా నేగ నో
దేవా ? యుంటిఁ జెప్పు చేతిఁ గొని “చీ ? చిక్కేది ? నిన్నివ్వు నేఁ
జావంగొట్టినఁ జెప్పు” మంచడిగె మచ్చాత్మగ్రజన్మండు; చా
ర్టీవెల్దెన్ మనిదేదె నీ వెఱుంగవే ? నిగ్గేది మల్లేశ్వరా॥ 483

మ. మగసిన్ గొట్టియు నార్మమోఁమునకున్ మల్లాడి ఫిర్యాదొన
ర్చుగ యాశీన్ బురుడించుచున్న మన యీ కుంకన్న దుర్బృత్తికిన్
దిగవల్లున్ దగ మోసపోదురు ? కదా ? తత్వేతరాలాపులన్
మొగమున్ మాడ్చువయే ని నిన్నెవఁడు నమ్మున్ దేవా మల్లేశ్వరా 484

శా. దుర్జాతత్వము కల్పి మా ఖలునకున్ “థూ! థూ!” లకున్. జోలి లే
దొర్జిత్యమ్మును లేద తెల్వియును చా నామాత్మమే. యట్టిచో
దొర్జన్యంబె సహాయమై దొసఁగొగిన్ దాఁ జేసి చార్జీ నిదెన్
నిర్జీవం బగుఁ గాక పీనివని పీనిన్ దుర్కింగి మల్లేశ్వరా॥ 485

- శా. మోకాల్ నొప్పి కలార్థులన్ బొంది యేమోపానమున్ జేసినన్
పీకన్ బోయెడిగంట ? కుంకన యిటుల్ పేగిలన్ మొదల్ వెట్టె నీ
భోకం బేలో ? కలార్థులన్ గనిన మా కుంతన్నకున్ వీని యు
ష్పాకం బింతగఁ బండఁ బాజీయు నుపేక్ష్యం బొనె మల్లేశ్వరా॥ 486
- మ. పక్రకటింపంబడెఁ గుంతపర్జనరుతుల్ పంచాయితీ కోర్టులో
వికలుండై మొక మంత చేసికొని నిర్విణ్ణుండునై యెల్లరున్
మొకమందే “తుభూభూతుభూ” య్లరియ మా ముద్దండు జీవించె నీ
వకళన్ దానియు వీనిపట్టువు కడున్ వర్జ్యంబు మల్లేశ్వరా॥ 487
- మ. తగులంబెట్టినఁ వాతిపెట్టిన మొగాల్ దగ్ధమ్ముగావించినన్
బొగచూరించినఁ గాటిలోనిడిన, “చీ ? పో ? నీచ ? యన్నున్ ఘనుల్
దెగఁగాండ్రించిన బుద్ధిరాని ఐలలన్ కేవేళ ? యే రీతిగాఁ
బొగ లేదెందువా ? నీకుఁ జిప్పవలెనే ? భూతేళ ? మల్లేశ్వరా॥ 488
- మ. ఒకకొన్నాళ్ళిది గ్రామదోష మని నే సూహించితిం గాని యీ
వెకలుల్ “దుర్బగు” లం చెఱిగి పిదపన్ వీనమ్మునుం గ్రామ మా
త్మకుఁ దప్పబ్బు నటుల్ చరింపమి నికన్ దద్దోష మం చింధు వ్రా
యక నీ దోష మబంచుఁ బేర్కొనెదఁ వత్త్యంబింత మల్లేశ్వరా॥ 489
- శా. ఐదయ్యెన్ శతకమ్ము లట్టుడికినపై యెప్పు డింకెప్పు డీ
మా వర్షోరులు రూపుమాయు”టని గ్రామంబాగ్రహోదగ్రమై
నీ దిక్కున్ గనుచున్న దేకజమొకో ? నీ పూరకున్నావు మ
ర్యాదాహీనుల రూపుమాపుట యకార్యం బొనె ? మల్లేశ్వరా॥ 490
- మ. అవమానంబులు లెక్కనేయి రని నీ యాంతుర్యమే పూర్తిగాఁ
జవి చూడెంగద ? యెంద తెన్ని గతులన్ “జాచాలు చీ చీలు, మున్
దివులన్ జేసిరి “దున్నవై చినుకులై” తత్సర్వముం బోయె ని
క్క వికి న్నీకును దిక్కఁ గావలయు లోకభ్యాతి మల్లేశ్వరా॥ 491
- మ. ఇటుకుల్ వాలిది యమ్ముకో లనఁ గడున్ హేయూతిహేయమ్ము మా
రటకుల్ దీనికి నగ్గమై రిది మహారణ్యమ్మునం గాద నం

కట మీ మష్కృతి గామమధ్యముననే కల్పించినాగ్గోతు లె
న్నటికిం బూడ్చెదో ? యీ చరిత్రవిదు లానందింప మల్లేశ్వరా॥ 192

మ. మును పగ్గాధిజు యాగముం జెరిచి రమూర్థాగ్రిణుల్-పాతశా
లను శక్తింబుటలోనుగాఁగలుగు నైర్లజ్జపర్యాయ క్తమ్ములౌ
ఘనకార్యమ్ములు మా యనామతరువుల్ గావించి రే తత్పల్లం
బును పిండగ్రీన్ గుడిపింతువో ? గడువవో ! మోమోడి మల్లేశ్వరా॥

శా. మోమోడన్ బని యేమి నాకనెదో ? మా మూర్థాగ్రిణుల్ నీడు :
నామంబందున నర్చకాధిమునకున్ దాన్యమ్ము గావించుటన్
బ్రేమం బించుక నీకుఁ గల్గె నని యుత్పేక్షించితిన్, ద్వక్ష్మాదా
స్తామంబుం బరియింప నీటి సొంగుల్ చూపట్టు మల్లేశ్వరా॥ 193

శా. విద్యాన్యకకృతి, తద్బధికకృతియు మా పీఠిండికుంకల్ సతం
బుద్యోగమ్ముగఁ గొంటకున్ ఫలము మూలొన్నాలనంబొటయే.
“సద్యంబో? యది వేటొకటొ” యనినన్ శక్యంబై చెప్పంగ నా
పమ్మిక్తిన్ భుజియించి తీరు నెపుడో పాపంబు మల్లేశ్వరా॥ 194

మ. విధవల్ లేరని కాదు గాని మఱి మా పీఠిండి కుంకమ్ములన్
బ్రథమోదాహృతికై చతుర్థుడు జనింపం బోయ నేతాన్యశం
బధిమత్వ ద్విక్ర నొక్కచో సరయుబో మక్కులక విద్యార్థులన్
వృథగాఁ చిత్తెడి వాని పొంగణపవే ? విశ్వేశ మల్లేశ్వరా॥ 195

శా. కుంకల్ కెంకయు నీడు నగ్గిముననే కూర్చుండి జూడఁబు ని
శ్శంక ప్రక్రియ నాడుచుండుటకు నే స్వాంతిమ్ము లజ్జింపదే
యింకన్ దైవమ వెట్టు లయ్యెదవు నీ విహ్నువులన్ నైఁచుచో
నింకింపంగదవయ్య ? శీఘ్రముగ మష్కృతివృథా మల్లేశ్వరా॥ 196

శా. జూపం బాడుట కూటసాక్ష్యములు పఠ్నూరిద్విషదాన ము
ర్వాదాదాపక్వితమ్ముతాగరిమ ముఖ్యమ్ముల్ గదా ? ఏండ్ర స
ర్వాదాయమ్మును జన్మకర్మములు నీ వర్జించి చర్చించుచో
బూదెన్ జేయుట కేమి శంక యింక శంభూ? దేవ? మల్లేశ్వరా॥ 197

శా. గామిమస్తుల్ సరిహద్దునూళ్ళపర్రజయన్ గట్టుక్కుతో లేచున
 స్త్రీమేమో చెడుకర్ణమల్ సలిపి యా యీ భీతి జీవచ్ఛవ
 వాగ్ముఖ్యంబు పహించి యిప్పు డెవబన్ వా విప్పుటల్ లేచు,వో?
 మోముల్ పూర్తిగ మాడెఁ గుంకల యభిముల్ పండె మల్లేశ్వరా॥

మ. ఇంక ని ప్లే మనఃరప్పుడుంగయితతో నీ నన్నుదూషించుచున్
 పెకలుల్ గుంకలలోఁ దృతీయుఁడు రుషావేశముమై గన్నుగా
 నక పొంగున్ గడు బోరఁగిల్లఁబడెటన్, నా శిష్యుడై నన్నుఁ దా
 నెకనక్కె మ్మెటు లాడఁగొంకఁదొ కదా? యీ శుంత మల్లేశ్వరా॥ 500

మ. గురునిం దూఱుట తండ్రిగొన్న నవలాకూటంబు గైకొంట,త
 స్కరతాముష్కరతాకృతఘ్నతలలోఁ జాతుర్యముం గొంట,ను
 స్థిర మశ్వత్థము తుమ్మచెట్టుకరజిన్ చేదించుటల్ లోనుగా
 మురితముల్ పొనరించు దుర్బగులు వధ్యుల్ గారెఁమల్లేశ్వరా॥ 501

మ. గురునిం దూఱుట లోనుగా దొసఁగు లిక్కుకల్ నిరాతంకము
 స్కరతన్ జేసి యొసర్చి రియ్యవి భవిష్యద్దుర్గతిన్ సర్వతః
 పరిభాషిమ్ముఁ దెల్పినన్ గనక మా భగ్నాయతుల్ శిష్యు లేఁ
 గురు నన్నున్ గురు వెక్కిరించెవరు గన్గోవయ్య? మల్లేశ్వరా॥ 502

మ. నను దూషించుచుఁ జెప్పుపద్యముననే నాశంబు మచ్చిఘ్య నె
 త్తిని నిత్తెన్ “గులనాశన” ధ్వనియు నర్తిన్ దానఁ దోతెంచె నా
 శనకాలం బది దగ్గఱంబడుటయే సత్యంబు గా వచ్చు నూ
 ర్యునిపైఁ జల్లిన ధూళి కన్నులఁ బడెన్ రోపించి మల్లేశ్వరా॥ 503

(ఓరోధివా రాశులనాశనాదిమహిమార్పరము)

మ. మొదలంటన్ బరిభూతిసాగరమునన్ ముమ్మాటికిన్ ముల్లి మా
 వదలంబోతులు సిగ్గు లేమి మరలన్ వా విప్పుచున్నారు దు
 ర్మమి లీ తుంటి లీ పరాభవములన్ మన్నింప రొక్కొక్కనిన్
 దుడముట్టింప గడయ్యఁశ్రద్ధమెయి నుద్యోగించి మల్లేశ్వరా॥ 504

మ. పరమాసూయను మగ్గి మా జడులు దుస్ప్రారంభులై దేశికున్
బలిహారిం బొనరింపఁ బూనియు నధఃపాతిత్యమున్ గాంచి పొం
గిలకే నిల్చిన నీమ సత్త మదిలో హత్తింపఁ దెవ్వఁడు న
త్వర మీ పాపము రూపుమాపి జగమున్ బాలింపు మల్లేశ్వరా॥ 505

మ. అడఁగెన్ బావకు వాయి కుంకల మొగా లత్యంతమున్ మాడెఁ దా
మడిసెన్ లెంకయహమ్ము.నల్లకల గామి మూగహోదగ్రమై
తడుపన్ బొచ్చెను గోమయోదకముతోఁ దద్బాటిన్ బోగి మా
న్నడుటన్ గుక్కినపేలవందమున నున్నారెట్లు మల్లేశ్వరా॥ 506

మ. లవమున్ జోక్యము లేనివానివలె వాలాసుమ్ము గన్నట్టి దూ
రవులన్ గుంకల నాడునాటికిని దొర్బల్యమునన్ ముంచి మా
నవతాదూరులఁ జేసి చంపితివి ప్రాణం బున్న నే మిచ్చెడిన్
శవముల్ మే లనిపించు నీ చెయిని వాళ్లర్కంబు మల్లేశ్వరా॥ 507

శా. నిర్విస్వమ్ము హరించి లెంకకు మనశ్కల్యమ్ము పంపించి తు
ల్యైర్విరమ్మును గాడుగుడ్డలయెడన్ దారిద్ర్యముం గొల్చి మా
గర్వగర్వింధులఁ గుంకలన్ జదిపి తక్కుంకొత్తునిం బాచకున్
గీర్మాణ మృతఁగించి క్షాంతి నినుం గీర్తింతు మల్లేశ్వరా॥ 508

శా. దేవస్థానపు చూలు సన్నమదిలోఁ దీ పంతగా లేదు గా
నీ విజ్ఞుల్ పరికించి చూచినయెడ నిర్జ్ఞాయకుల్ హాజ్జులై
భాసం బెక్కెద రెంచి తెన్ని గతులన్ భ్రష్టాత్ములై యర్చకుల్
దేవహోమా మొసర్చు చుండరా ? వినిరేళింపు మల్లేశ్వరా॥ 509

మ. 'తరవాణీ ? తరవాణీ' యంచు సురునిం దాఁ బక్కునన్ నవ్విత
ల్పరిహాసంబొ మజ్జొందొ హేతువుగ దుర్వారజ్వరావిష్టఁడై
పరిశీలింపక కుంకలం బొకఁడు తర్వాణిం దెగం దాపుచున్
జరమావస్థకు వచ్చె నియ్యది మహాశర్చింబు మల్లేశ్వరా॥ 510

శా. బుద్ధిన్ తెప్పితి వింక దుర్మరణమున్ బొందింప కీ వింతతో
ని ద్భుజమున నుండి పోయినెడ నిన్నే కాక నన్గూడ యా

పద్దేశమును తినుచు గర్భ మని మధ్వారం బుంచు నా
పద్దేశంబు కాకపోదు విది దుష్ప్రభృతి మల్లేశ్వరా॥ 511

మ. అఖిల గామముగూడ గుంక లతిమర్వాహారై యుంబడే
సుఖ మిహ్వాండోకుఁ గల్గు బొప్పిను పాసుత్వమై వాంఛించు నో
మఖవిభవంకః మట్టు లయు “సుఖ మిహ్వా” యంటి “సర్వేజనా
స్సుఖినః” తను మాట కర్థమును సంశోధి పు మల్లేశ్వరా॥ 512

శా. కొట్టు గూడను చేనినే నొకతఱిన్ గొట్టన్ బ్రసక్తింబినన్
గొట్టెరా ను దరంబుమీద నని పొజ్జిల్ల వక్రుచుర్ సర్వథా
చెట్టల్ మీదగని నె నెఱింగియు నినున్ జేసాట యాచించెద
న్నట్టేటన్ బడి ముగ్గు కుంక కసుదానం బిమ్ము మల్లేశ్వరా॥ 513

మ. మును పబ్బోకనకేండు దౌష్ట్యమున భీముం దాగ్రహోదగ్రుడై
తన యశ్వమును నీతఁ జేసి యొక పద్యంబల్లి జాఁదిట్టి పో
తనయర్థాంగి ననుగ్రహించి మరలన్ దాఁ ద్రిప్పె శాపంబు పో
తన జీవించె యశోధనంబు కవికిం దానిచ్చె మల్లేశ్వరా॥ 514

మ. ఒకదో దుష్టుల దౌష్ట్య హేతువునఁ గోపోద్రిక్తులై సత్కవుల్
స్వకవిత్వ మ్ములవాండ్ర నష్టికొఱకై సాఁగించియున్ చత్పులం
బు కడుం దాపగువట్టునన్ సవయులై ప్రోవంగ మంకించుటే
సుకవీశత్వపు గుర్తగున్ మదిని సంశోధింపు మల్లేశ్వరా॥ 515

మ. నను నిందించునుగాక నా యెవలఁ బూర్ణద్వేషముం బూనుఁగా
కనయంబుల్ శత మాచరించి నను హేయాలాపముల్ గూయుఁగా
కనుమోదించితి నంటి దప్పలకు నే నన్నింటికిన్ వీని దు
ర్జనతం జూడక మృత్యువున్ దొలఁచి సంరక్షింపు మల్లేశ్వరా॥ 516

మ. మొదలే లే వనుకొన్ననీదు కళ యిమ్ముగ్ధాత్ములన్ గట్టిగా
బెదరించెన్ బయి కేగనీకు మిఁక నా విజ్ఞప్తి మన్నించి యీ
పదమంబోతు ననుగ్రహించి యెటులో ప్రాణమ్ముఁ గాపాడు మం
త్యదళన్ ద్రిప్పము నీకు నాకును యశం బార్జింపు మల్లేశ్వరా॥ 517

శా. తత్సోదర్యుః తానర్చే ము న్నైఋగవే? “తర్వాణి పద్దెమ్ములన్
వత్సా? తస్మత్పపద్యమం దోదవే దుర్ధ్వానంబు. తద్దోష మా
పత్సంప్రాప్తికి మూల మం చవెదో? యావద్దోషముల్ వాపి నీ
యుత్సంగమ్మన వీని నుంచికొని యాయు స్సిమ్ము మల్లేశ్వరా॥ 518

మ. ఎచట న్నన్ను నుతించువారె జగతిన్ “హీహీ”లు నన్ గూయు దు
ర్వచనుల్ గానఁగరాదు, వీండ్ర నెటులో రక్షించి నన్ వీండ్రు త
ద్రచనార్థం బుపయోగ మౌచు, రది తద్దన్ నన్నుఁ జేరేచి ప
ద్యచయంబున్ భవదంకితంబుగను జేయంజేయు మల్లేశ్వరా॥ 519

శా. మీసాల్ దువ్వి కలార్థులన్ జెనకుచున్ మృత్యుర్థమెంతేనియున్
జేనెన్ వీఁడు ప్రియత్న మయ్యచి వెసన్ సిద్ధించు కాలమ్ముతా
నానన్నంబును నయ్యె నట్టితటి ని న్నర్థించితః వీనికై
దోసం బున్నను నైఁచి మన్నితివి సంతోషంబు మల్లేశ్వరా॥ 520

శా. ఏ నీచుం డటు మిట్టిమిట్టిపడెనో యీ నాయెడన్ వాడిదే
పో నుండెన్ మఱి యొక్క యూరి కెచటన్ బో నానకున్ గాకొగిఁ
“గానన్ లేక దూయకుల్ చెడుట కిక్కష్టాత్ముఁడే సాక్షి యం
చీ నిశ్చీకు జనుల్ హసించు రిక “హీ హీ”యంచు మల్లేశ్వరా.

శా. ఏ భూమిన్ గొని నెట్టపంటకలహం బీ దేదె కల్పించె నో
యా భూమిన్ గతిమాలి మొన్ననె సుమీ? యమ్మెన్ బుజార్థమ్ముగా
వీ భాగ్యమ్మున కెందుకో గద యటల్ హేయమ్ములన్ గూయుటల్
లాభం బిట్టిది యుండ నెట్టులు నుగ్గిలం బిట్టు మల్లేశ్వరా॥ 522

మ. మఱి యుండెన్ స్థలభాండగుడ్డి తువకున్ గ్రామానకున్ దూరమై
యెటకో పొట్టను జేతఁ బట్టికొని పోయెఁ గుంక, రెంకన్ననం
కటపా టన్న? నవర్ణనీయ మఖిలాంగ కైరవే యయ్యె న
క్కుటిలుఁ బాచకునిక నొంపవలయుఁ గ్రహరాత్ము మల్లేశ్వరా॥

శా. వీనిన్ దుశ్చరితుల్ దురుద్యము టలుల్ వీసంబు శిక్షింప వీ
హీనాలాపుని నోటికన్న మఱి యెన్నేరెట్లు విబ్బంకిల

స్థానలబ్ధే బహుమానపాత్ర మిది తథ్యం బంచు నీ బుద్ధికిన్
గానన్ వచ్చియు నెఱుఁగకో గద : యుపేక్షబుద్ధి మల్లేశ్వరా॥ 524

మ. త్రితయం బేర్పడె గ్రామమం దభుము నుద్దీపింప నందియ్యరన్
వెతలం గుడ్డితి గ్రామపాచకునకున్ వీసంబునుం గూడఁ బా
చితిమున్ జేయవు వీని దుర్నయము నీ చిత్తానకున్ రాదొ ; యి
ప్పటిక్షన్ గూర్చి యుపేక్ష నేయుట మహాపాపంబు మల్లేశ్వరా॥

మ. చడువున్ వీడు “పురాణ”మం చవల లజ్జాహీనతన్ జేసి యే
బెదరున్ లేక “తడర్థ” మఁచు నొడువున్ విద్వాంసు లా వీధిఁబో
వుదురేనిన్ మఱి కొంత బిట్టబిగియున్బో? “మీ యెవల్ భీతి నా
యెద లేక మ్మును లే” డటంచుఁ దెలుపన్ హీనుండు మల్లేశ్వరా॥ 526

శా. ఈ చండాలుని కంతమాధురియు నీ హీనాత్ము వాగ్దాటి, యీ
నీచాలావుని యర్థవైఖరియు నీ వేనాఁడు నాలింపలే
దో చంద్రాభరణాః యొకింత వినుచో నుల్లములో మండి నీ
వే చెప్పుం గొని చావఁ గొట్టెద వటంచే నెంతు మల్లేశ్వరా॥ 527

మ. “ఇది నా దస్కను రాఁ బ నే మటులు నీవే కొట్టఁగా రాదె యీ
వదరుంబోతు” నటందువేమొ, యురకే వాక్కుచ్చితిన్ గాని చె
ప్పెదబోఁ గొంతెడివీనిపైకిఁజన, నీ హీనాత్ము డాత్మీయదు
ర్మదమున్ జేసియె స్వల్పకాలమున భస్మం బొను మల్లేశ్వరా॥ 528

మ. ఇపు డీ గాడికొడ్డు బ్రాహ్మణుని, సౌ మేయంచు బెల్లముగా
నెప మేదో సృజించి మెక్కెడినొకో, నీ రెంక మా కుంకయున్
గవటుల్ బాసకుగాఁగ, నిట్టిపనికిన్ గష్టము నీ చిత్త మం
దెవుడుం దో, వదెఁనిక్కముం దెలుపు మో యీశాన మల్లేశ్వరా॥ 529

శా. ఈ సౌ మ్మంటఃత్వదర్శమై వ్యయము నా యీ తుంటరుల్ నేతు రం
టి సౌజన్య మెఱింగితేయకటఁనీ విద్రానిచే నెంత సం
తోసం బఁదెదొ వాం ద్రేఱుంగుదురు నీతో నాకు వా దేలఁ యీ
కాసున్ జేయని పాపకాథము నెబో గాఁటింపు మల్లేశ్వరా॥ 530

మ. భూమిస్వామిద్విజుండు, గొల్లరయి, తమ్ముఁడన్ దురాలోచనా
కాముగా నొనరించి గాడ్డకొడుకుల్ గాఁజేసినా యూమి, నీ
సేమంబు మది నెంచి యే యగు నాకో? సేవాసు? కైంకర్య మో
స్వామి? నీ తెలువంటి దబ్బినది? యాస్వాదింపు మల్లేశ్వరా॥ 531

మ. ముగురున్ గూడి యొనర్చు దుష్కృతుల నామూలమ్ము నీ చిత్త మె
క్కంగ నేఁ జెప్పితి నందు నిర్వర నొగిన్ గారించి తప్పాచకున్
బొగ రేదించవు. వీడు దీనుఁ డనియా? ము న్నట్టిదే యయ్యుడు
ర్చగుఁ డిం కీదృకుఁ డుండఁ బోఁ డనుచు సంభావింపు మల్లేశ్వరా॥ 532

మ. కల రెందున్ మొగ మెల్లఁ బ్రోతకళగాఁ గన్పట్టు దుష్పాచకుల్
బలు లామాత్రముచేతఁ గారు మన యీ కళ్ళన్నగాఁ డన్ననో?
వలుగుంకాడిదకొడ్కు, వీని ననుకంపన్ జూడఁగరాదు చి
క్కులపాలున్ బొనరించి కర్మఫలమున్ గుడ్పింపు మల్లేశ్వరా॥ 533

మ. నలుగన్ దన్నెద మంద్రు శిష్యు లచట న్నాయాజ్ఞ లేకుండె నీ
యలఁతి న్నివు నుపేక్షచేసెదవు, దుర్వాహారుడై వీడు దు
ర్మలినంపున్ మరణంబు వాఁతఁ బడు నమ్మాడ్కిన్ దెగఁ బ్రేలుఁ డ
త్పుల మైనన్ గుడిపింపు శీఘ్రముగ విదృద్వంద్య మల్లేశ్వరా॥ 534

శా. మీసాల్ దువ్వివ దున్నపోతు కొడుకున్ “మీఁదెట్టు క్రిందెట్టుగాఁ”
జేసెన్ గ్రామము వెల్వరించె మఱి తజ్జ్యేష్టున్, మఱిన్ లెంకనో
పైసాకున్ గతి లేక యేడ్చుగతిగా బాధించె సేహేతువో?
దోసంపున్ గనిఁ బాచకున్ మిగిలిచెన్ దుర్వృత్తి మల్లేశ్వరా॥ 535

శా. ఇంకఁ నిండవో వీని దుర్జయము లీ యేవంపుఁ బెన్పుట్టుకుఁ
బంకంబే యభివృద్ధి కారకమో? యిప్పాపుండు శ్వాసంబు, నీ
లెంకన్ గుంకను పైని జూచికొని యెట్లఁ బ్రోలుటన్ పిండ్రినే
యింకింపన్ దొరకొంటివో? తెలుపు మో యీశాన మల్లేశ్వరా॥ 536

శా. లేశం జేనియు, బాపభీతి మదిలో లే దీ దురాచారు నం
దీ కుంతన్ మడియింపఁగా వృధగ నీ కే లయ్యః సందేహమో

యీశా? మూగురలోన నిర్వర నెటో యింకించి తీ దుర్వచః
కోకు వ్నాశ మొనర్చి పేర్గొనుము లోకుల్ మెచ్చ మల్లేశ్వరా 537

శా. ఈ లంబీకొడు తెంత దుర్బగుడొ నీవే చూడుమా భూమి తా
నేలా స్వీకృతి చేసె? గొల్లఁ డెవఁ డా యీ బాహ్మణార్థమ్ము తా
నీ లుంటాకున కమ్మివేయుటకుఁ దా నెవ్వఁడు కైకొంటకున్
గాలుష్యం బిది చాలదే? ఖలు నడంగన్ జేయ మల్లేశ్వరా॥ 538

మ. అపదిత్రున్ రిపుఁ బాపుమాపుటకు నీ వాలోచనల్ నేనె దీ
శ్వపచాకారుని మోర చూచునెడఁ బాపం బబ్బునో రేదొ నీ
న పరీక్షించి వచింపు మిట్టి ఖలు నేలా నీవుపేక్షించె దీ
కృపణున్ శిక్షకుఁ బాత్రుఁ జేసి వెనఁ గీర్తిం గొమ్ము మల్లేశ్వరా॥

శా. కుంకల్ పూర్తిగ మాడిపోయిరి యవాకుల్ పేర్లి పేర్లించి నీ
లెంకో? సర్వవిధమ్ములం జెడి సురాశింపంబడెన్ బాచకుం
డింకన్ రూపజలేద పీని కొక లెక్కే? యూరి చీవాటు లీ
జంకుంఁగాడిద తెట్టిశాస్త్రీయు నపర్యాప్తంబ మల్లేశ్వరా॥ 540

శా. ఎంతో కాలము పట్టునంచు మదిలో నే నెంచితిం గాని య
త్యంతక్షిప్రగతిన్ నశించిరి రిపుల్ ధర్మేతరారంభులై
బాంతుల్ చేపిన పాచకాపశదు దుర్వత్త్రాన కన్నోదకా
కాంతిన్ దూర మొనర్చవేని నిను నేఁ గైకొను మల్లేశ్వరా॥ 541

మ. ధర “నత్యుత్కట పుణ్యపాపములకున్ దత్తపులావా ప్తి చే
కులు నీ లోకమునంద” యన్న నుడి మా కుంకమ్ములందే కడుం
జరితార్థ మ్మటు మిట్టిమిట్టిపడి నిచ్చల్ కూటికిన్ గుడ్డకు
గజవైపోయిరి శీఘ్రకాలముననే కన్గొమ్ము మల్లేశ్వరా॥ 542

శా. ఏ గుర్కుంకలుగూడఁ “జెట్టుకొకఁ”డై రిల్వ పై నొక్కండు చూ
రోగుం డొక్కరుఁ డయ్యె వీఁడు మిగులన్ గ్రూరుండు కుంకల్ మ త్తీ
లాగే నేఁడు స్వయంకృతాఘముల వాలాయమ్ము డీలైరి, తా
మాగం డింతకుఁ బాశకుం డఘములన్ ముగ్గండు మల్లేశ్వరా॥ 543

మ. తలకొక్కారుగఁ గుంక లేగుకతనన్ దారిద్ర్య మీ యూరికిన్
దొలఁగెన్ బావకగార్దభం బొకరుఁ డిందున్ బాతుకున్నాఁడు క
శ్మల మివ్వాని మొగంబు చూడఁ జన్ దీ చండాలునింగూడ న
వ్వలికి న్నెట్టితి వేని గ్రామమున కొ భద్రంబు మల్లేశ్వరా 544

శా. పిక్కల్ నాలుగు గాడ్లకొడ్కున కెటో పితౌర్జితం బబ్బె నా
రొక్కం బుంట మఱిత హెచ్చి ముదిరెన్ రోగంబు నానాటి కీ
కుక్కన్ బెల్లుసి కొల్పినట్టి ఖయల్ గూపెట్టఁగాఁ జేసి తే
రొక్కో? యీ జననిందితున్ విడిచి తోహో? దేవ మల్లేశ్వరా 545

శా. నీ తాత్పర్యము “పేరిరకత్వమే కడు న్నింద్యంబు కాఁబట్టి యా
చేతన్ జేసిన కుంకలెంకల నొగిన్ జీవచ్ఛవత్వంపుఁ బె
న్నోతం బూడ్చితిఁ జాలు” నంచుఁ గలదో? కూర్మాత్ముడి నీచునీ
వీ తుచ్చున్ మధియింపఁగావలెఁ జూమి? యెట్టేని మల్లేశ్వరా॥

శా. కుంకల్ నాశన మౌబకున్ సకలలోకుల్ గూడ మోదంబుతోఁ 546
జుంకల్ తట్టుచునుండి రీ జడుఁడు దుస్సంచారియై లేశమే
నింకంబాఱుమి కెల్లరున్ గనలి నిన్నేమందురో నీ మనః
పంకేజిమ్మునఁ జూచుకొన్నయెడ విస్పష్టంబ మల్లేశ్వరా॥ 547

శా. ఏ దే నొండు గుణంబు చూపిన సరే యీతుచ్చునం దట్టువే
కా దే నికా మసిచేసినన్ సరియె యీ కష్టాత్మ దుర్మృత్తికిన్
బా దైయుండియుఁ దత్ఫలం బనుభవింపంబోక యీ దేబె నిః
ఫేదుం దొనెడలేఁడు దేవుఁడనరే? కీ లెంచు మల్లేశ్వరా॥ 548

శా. తప్పల్ లోకమునం దనేకము లసత్యంబున్ గృతఘ్నత్వమున్
గొప్పన్ గొంచెముఁ జూడ కూరక యవాకుల్ పేరియల్ లోసుగాఁ
దప్పల్ మిక్కిలి పెద్దవీ జడున కే తద్దోషమే విస్తృతం
బిప్పాపున్ తమియించి తేమి కతమో యీశాన? మల్లేశ్వరా॥ 549

మ. ఎపుడు న్నోట నమంగళంపునుడులే యీ దేబెకున్ వచ్చు నే
నిపుణత్వంబును లేక యుండియుఁ గడు నిక్కున్ దెగస్సిల్లు నీ

శ్వపచుం డాడెడి మాటలందుఁ గల దౌర్భాగ్యంబు నేనీ గత
త్రపుఁ గుడ్పింపుము దాన వీ డుడిగెడిన్ దాష్ట్యంబు మల్లేశ్వరా॥ 550

కా. నా కాశ్చర్య మెలర్చు 'నే' ననినచో నమ్రాతినముండుగా
భీకంపమ్మున మూలలం దొడుగు నీ పెండేల దేవయ్య నేఁ
డీ కుంకమ్మల ప్రేరణమ్మున ననున్ హేయాతిహేయమ్ములా
వాకుల్ దోరెడి పీవి మాపని కవిత్వం బేల ? మల్లేశ్వరా॥ 551

మ. కపనం బన్న దురాత్మునిం గెడవ యోగ్యగ్రామణిన్ బెంపఁగాఁ
బవి పీయూషము నై చెలంగు నెడలన్ భాషావిదగ్రేసర
స్తన పాత్రం బగు నెటా కష్టపడి పాగిసల్ విశ్రమంబుల్ పొరిన్
దవులన్ గూర్చిన యంతమాత్రన కవిత్వం బొనె మల్లేశ్వరా॥ 552

మ. కవ కీ యూ రొనరించు పుణ్యమునఁ గుంకల్ పంచబంగాళమై
యెడఁగాఁ బోయిరి భూము లమ్మికొని యిందే యుండెఁబో? రెంక తా
నడుగంటున్ దెగమాడి పాచకుఁడు సాహాయ్యమ్మిటుల్ వోయి ప్రే
లుడు చాలించెను బ్రస్తుతం బొదిగి జూల్యం డయ్యు మల్లేశ్వరా॥ 553

కా. ఈ మాత్రమ్మున "వీఁడు యోగ్యుఁ" డని నీ వేలా గుపేక్షించి త
య్యో? చూడుండు దురాశయుండు దురితాయుష్కుండు దుశ్చేష్టుఁడి
ఛామాన్యుం డతిసీరుఁ డిచ్చెనఁటి కేదో శిక్ష గావించి మ
త్సమర్థ్యమ్మునకున్ ఘటింపుము జగత్ప్రఖ్యాతి మల్లేశ్వరా॥ 554

మ. "ఎనఁ డివ్వా?" డల వేంకటేశ్వరకవిన్ హీనోక్తులన్ గూయుదు
ర్భవుఁడీ దుర్దశకేమి కారణము ? దూరం బారయన్ లేక య
క్కవిపై కేగుట గేలిసన్నుట యిటుల్ ఖండించి యాఖాలమున్
గవితాగోష్ఠలయందుఁ జెప్పికొనఁగాఁ గావింపు మల్లేశ్వరా॥ 555

మ. దొనఁ గివ్వని దుపేక్ష్య మెట్టులగు ? నీ దుర్మార్గుఁ డావంతయున్
గనుగందండు సహాయులో చెడిరి దౌర్గత్యమ్ముపాలై చెడుం
గసరుల్ దిట్లును నూరిజేఁ దినియె నీ కంకోష్ఠ మీ తిట్లు లి
క్కనవున్ మేనెడి కాలుదున్నకొక తెక్కా? తెల్పు మల్లేశ్వరా 556

శా. వేదాంతమ్ముల నెంచిచూచిన రుద్రావిర్భూతి తప్పే నిజం
బీ దుర్జాతు దురాగతమ్మునెడ నాకే కాదు నీకేనియున్
రాదా? క్రోధము మిట్టిమిట్టివడె నీ రాండేయుఁడా మిట్టిపా
టా దుర్బాషలు నూరకే చనుట యన్యాయంబు మల్లేశ్వరా॥ 557

మ. కవియన్నన్ ఋషియంశమే కద? ఋషుల్ కలకౌఠులన్ మాపఁగా
స్వవివేకమ్మున కీడుగానిరుషతో సాంగత్యముల్ వేసి రం
చవలొకింతుము గ్రంధరాజములలో నస్మాదృకుల్ క్రోధమున్
దవులన్ ద పెట్టులయ్యెడిన్ గుజనులన్ చండింప మల్లేశ్వరా॥ 558

శా. స్వగ్రామ మ్మిది నాకు నిందుఁ జిరవాస్తవ్యున్ మహీయః కృపా
దగ్గిన్నిన్ గుఱిచేసి యింతదనుకన్ దాతృర్యపర్యాప్తిమై
నే గ్రంధమ్ము రచింపలే దనెడి యా యీ లోపమున్ దుర్గుణ
వ్యగ్రుల్ తీర్చిరి కుంక లెంక లిది సుత్యర్థంబు మల్లేశ్వరా॥ 559

శా. శాపార్థ మ్మిది పుట్టె దేవునకు నీషన్మాత్రం సంబంధమే
యీ పద్యమ్ములయందటన్న నిజమే యీ పొత్తమే కాదు ము
న్నే పొత్తమ్మునఁగూడ దేవునకు నింతే గోఘృత ప్రాయమై
యాపాదించు నిదే పవిత్రతను గావ్యం బెల్ల మల్లేశ్వరా॥ 560

శా. సంకల్పించితి నీ నిమిత్తమున నీ సత్కావ్య మల్లంతలోఁ
గుంక ల్లెంకయుఁ బాచకాపకదుఁడున్ గోపంబు హెచ్చించి బల్
పంకంపుంబను లాచరించి రటుపై వర్ణిల్లె భావత్కనా
మాంశం బూరకపోదు వృద్ధి కిరవై వ్యాపించు మల్లేశ్వరా॥ 561

శా. ఇందున్ జాల్ముల దుష్టచేష్టల నెదో క్లప్తికృతిన్ చేసి నే
ఛందోబద్ధముగా నొనర్చితి ద్విషత్సాహాయ్యమే లేనిచో
వందే కా కిటు పట్టుతంబు వఱకున్ వ్యాపించునే పద్యముల్
ఛందోభాషల కేమి శత్రుకృతమే సర్వంబు మల్లేశ్వరా॥ 562

మ. అగుదు న్నేను మహాభూతధారకవిత్వానంగి నట్లయ్యు య
త్నగతిఁ జెప్పెడుపల్ల నిక్కమ నుమీ? నాతండ్రి? వాక్రుచ్చెదన్

బగలున్ రేయియు నొక్కపాదమునకే పట్టున్ ద్విషద్దుష్కృతి
స్థగితం బియ్యది వీడు కేవలనిమిత్తం బిందు మల్లేశ్వరా॥ 563

మ. సుతుశారోగ్యము సంస్కరించినది నీ కుద్ధాంత మీవో? మహా
పతితాపాయ దురాచయమ్ము కతనన్ బాడెన గ్రామంబు సం
స్కృతమున్ జేసితి వించుమించుగ నికన్ శేషంబు నిత్యము సం
స్కృతమున్ జేసితి వేని గ్రామమున కొ శ్రేయంబు మల్లేశ్వరా॥ 564

శా. ఈ కుంకమ్మలు గ్రామమున్ విడిచి రిం కీపై దురంతమ్ములా
పోకల్ వీడును రంచు సంతసిలి రాపుల్ కుక్కయొక్కంట గొ
రీ కళ్యాణము పాడునే? యవటి చాణ్ణీలందు దుష్కాటపున్
సాకి ధీ చెవలమ్మలే యెఱుగు మీ చందమ్ము మల్లేశ్వరా॥ 565

మ. కవిరా జీగతి వ్రాసె ధర్మపరుడొగా? సూర్యనారాయణ
ప్రపరుండా గతి వ్రాసె పీండ్రయెడలన్ వారేల ద్వేషింతురో?
శివః సీవే పరికించి యీ చెనటలన్ జేడ్పాటలన్ మంచి స
ర్వవిధాలన్ జ్యోతి గూర్చి మాపుటయె కర్ణంబయ్య? మల్లేశ్వరా॥ 566

మ. అపసాక్ష్యమ్మును లెంకయన్నకొఱకై న్యాయాధికార్యగ్రమం
దుపరప్రాప్య మొకింతయుఁ గనక యాయుఃకార్యమున్ జూడ కీ
విపరీతుల్ మన కుంక లిచ్చిరి గదా? విశ్వేశ? యీలాటి దు
ష్కవటుల్ వర్తిలు చోట సజ్జనుల కస్వాస్థ్యంబు మల్లేశ్వరా 567

శా. ఎన్నో దుష్కృతులం బొనర్చి తుదకా యీ యూరికిన్ దూరమై
యన్నార్థం బొక గేస్తునింట కునకంబై యుండి యేవం విధా
పన్నత్యమున మగ్గి పాదజియు మా భ్రష్టుండు దుస్సాక్ష్య మం
చన్నన్ జంకఁడు వీనిపుట్టు వతివర్ణ్యం బయ్య? మల్లేశ్వరా॥ 568

మ. అన్యతింబున్ వ్యభిచారమున్ మఱియు మద్యానక్తి యీ ఊటికిన్
మనుజుం దెంతయు దవ్వగాఁ జనవలెన్ మన్నించుచో నొక్కమా
అనుమానింపఁ డిఁకెన్ని మార్లయిన నీ యల్పాతుఁ డిట్లేమమా?
జననింద్యం బపసాక్ష్యమున్ బలుకఁగా జంకఁడు మల్లేశ్వరా॥ 569

- మ. అన్యతంబాడెడి దేబెకన్న నన్యతం బాడంగ బేరేచు దు
 ర్జనమూర్ధన్యనకన్న నిక్కమెవలోఁ జర్పించి శోధించినన్
 “నిను దూషించుట యుక్త”మంచుఁ దలఁతు “న్నేనెందుచే?”నన్న స
 ర్వనియంతృత్వము నీది యాయఘము నిన్ బాధించు మల్లేశ్వరా॥ 570
- మ. సకలావీశ్వరుఁ డైన కృష్ణునకు ఘోషం బెట్టులో యల్లె నీ
 కొకయాయూ రగుఁబాల్య మిచ్చటి యయోగ్యుల్ యోగ్యులు స్నీయకీ
 ర్తికి నత్కిర్తికిఁ గారకుల్. గనుక నిన్ దీవింప నుంకింతు రీ
 ప్రకృతాఘమునెడఁ బ్రజల్ తెలిసియే పాలింపు మల్లేశ్వరా॥ 571
- శా. రాజుల్ రాష్ట్రకృతాఘభోక్తలు, భవద్రాజ్యంబు మా గ్రామ. మెం
 తె దాగ్రత్తగ లోకముల్ మనుచు నీ కి యూ రెటుల్ బారి మా
 ద్రాజద్రాజ్యరోవతంసఃసరిగాఁ బాలింపు, లేకున్నచో
 నేఁ దెప్పన్ ఇని లేదు లోకులు నిను స్పందింతు మల్లేశ్వరా॥ 572
- శా. పీకర్మమ్ముననో యెఱుంగ నకటాఁయెన్నో హేలా బుండి ను
 శ్రీకంఠుల్ పలుపంట బుండియును వానిన్ బొల్పు గే స్త్రాక్తరేదే
 నీ కానంబడఁ దీ భవస్థిలయమై చేపారు మా పాటియం
 దే కుగ్రామము దీనికన్న యెఱుంగే బుట్టుల్ల మల్లేశ్వరా॥ 573
- శా. “ఈ నీవాత్ముల కారణంబుననె యూ రిట్లయ్యెఁ బొ” మ్మందువే
 నీ నక్కల్ జనియించి మొన్ననె కదాఁయెన్నో తరా లయ్యె మా
 రీ నిశ్చీకతరున్ గడంగి, యెదియో హేత్వంబుం బుండెడిన్
 వాని స్థిపు దొలించి పోవఁడగదే? తత్తజ్ఞ మల్లేశ్వరా॥ 574
- శా. గ్రామక్షేమముఁ గోరి సారెకు నినుం బార్థింపెడన్ చేమా త
 త్తేమం బెప్పుడు సిద్ధమా నపుడె మత్తేమంబు సంసిద్ధమా,
 స్వామీఁదుష్టుల శిక్షయున్ మణియు శిష్టవ్రాతసంరక్షయున్
 సామాన్యమ్ముగ నీ ద్వయంబె జగతిన్ శాసించు మల్లేశ్వరా॥ 575
- మ. పదియున్నాలుగులోకముల్ మనుచు నీ పార్థిగల్భు మీ యూరికిం
 గుడు రేర్పర్చంగఁ జాల దంచు మది నాకుం దోష దీ యూర దు

రమ్యదులున్ మిక్కిలి లేరు వాండ్రొ నెటులో మాయించియే యుంటే పం
కది నా కోరికి గాదు గాగ్రమమునకున్ హా యిమ్ము మల్లేశ్వరా॥ 575

కా. చాతుర్వర్ణ్యముగూడ సంపదలతోఁ జిక్కంగ వర్తిల్లి పృ
భ్యాతిప్రాపక మైన కార్యములయం దాసక్తి రెట్టించి దు
ర్నితినో దూరముగాఁ ద్యజించునెడలన్ శ్రీయుక్త మై హాయితో
నేతద్దామము వాసమాన మగు నం చే నెంత మల్లేశ్వరా॥ 577

కా. శృంగుర రెంచికి ని ద్లాకం దయి బుధాస్థిరమై బ్రాహ్మణ
ప్రాణంబై చను విస్మయంబు లవమే నాసక్తిఁ గైకోక య
వ్వాణేభట్టల గేలిగొద్దెడి ద్విజవ్యాధుల్ పృకోపించుచో
రాజన్ బొల్చునె యెట్టియూరు నగడాప్రాణేశ? మల్లేశ్వరా॥ 578

కా. చాలన్వట్టు దురాగతుల్ చెడిరి నిస్సందేహమే కాని వి
ద్యాలౌల్యమ్మునఁ బొల్చు బాహ్మణులు లే రత్కారణంబై యిటన్
గాలజేపము సాధుసజ్జనులకున్ గష్టమ్ముగాఁ బోచు నీ
పీ రోషమ్ము హరించి గాగ్రమమును బై రెక్కింపు మల్లేశ్వరా॥ 579

కా. అంతో యంతో యనాది మా కులమే విద్యాభాగ్యసంపన్నతా
శ్రాంతంబై యలరారుచున్నది భవత్కారణ్యమున్ జేసి, యా
వంతేనిన్ జదువం చెఱింగిన మనుష్యప్రాణి యిందెందు లే
దెంతో కష్టమ కాదె? విద్యగలవాఁ డిందుంట మల్లేశ్వరా॥ 580

మ. చదువన్నన్ మనజేదశాస్త్రములు, తత్సంస్కార మీ యూరితె
క్కుది మేమీయల స్వర్గలోకమునయం దైనన్ గనన్ రాదు. శ్రీ
స్తుదశన్ జేదము భూణవిద్యయే, తదౌత్సుక్యమ్మునున్ లేని యూ
రిది, యేరితిని బాగుఁజేసెదవా? నీ విద్వాని మల్లేశ్వరా॥ 581

కా. “ఏలాగేనియు బాగుఁజేయవలె” నం చీ వెంచుచో వెంటనే
శ్రీయన్ సంపదలున్ బ్రతిష్ఠలమునన్ తెల్వారు నల్లంత వా
ణీలాభ్యుత్పాదు సుప్రతిల్లఁబొడఁగున్ నీ పూజయున్ జిక్కఁగా
చాలాయ మ్మగు గ్రామ మక్కతమునన్ వర్తిల్లు మల్లేశ్వరా॥ 582

మ. భవదంఘ్రిద్వయపూజనంబును సరస్వత్యంచితం బైన వై
భవమున్ గల్గినచోట నెయ్యేడల దౌర్భాగ్యాలవలముల్
నవివేకుల్ తలరెత్తలే, రెటులనోహమాటి జీవచ్చన
బుచ్చులై పోయెడ రర్కు ముందటి తమంబున్ బోరె మల్లేశ్వరా॥ 583

శా. న్యాయాన్యాయవిచారణల్ నెఱపి యన్యాయమ్ము శిక్షించు వా
రే యూరన్ వసియింతురో యవట దుష్కృత్యమ్ములన్ జేయు రాం
డేయుల్ నిల్వఁగలే రెబో నిలిచినన్ దేజంబుతో నుండఁబో
రీ యూ రట్టిదిగా నొనర్పవలె నీ వీ పైని మల్లేశ్వరా॥ 584

మ. అవశిష్టం బగు పాపకాపకడు దౌరాత్మ్యానకున్ గూడ నీ
భవమందే ఫలమున్ ఘటించితివి తత్పాపిష్ఠతంబట్టి నీ
సవిభక్తుం దటుగోరి యుంటి నిపు వజ్రాల్మంకు కాల్చుంటియై
నవయన్ జూచుట కష్ట మయ్యెడిఁ జూపినా కేమి మల్లేశ్వరా॥ 585

శా. ఆసత్తుల్ పలుకెడు రెల్లరకుఁ బర్యాయమ్మునన్ గల్గుకే
మాపట్టున్ సుకృతాత్ము కస్తికిఁ దిట్టుల్ చింత నూచింతు మ
ర్వాపాచున్ గని వాని చెల్లరమున్ వర్జించి హేతుత్తమం
దాపాదింతురు ప్రస్తుతం బటులె సంప్రాప్తింబై మల్లేశ్వరా॥ 586

మ. ప్రతివాఁడున్ సుఖ యౌంకున్, వెరలకున్ చాలాటకున్ రెండె న
స్మృతియున్ దుర్మతియున్, దురాశయుఁడు నేమం బందఁగాఁ బోఁడు న
స్మృతి యేనాఁడును బాడుగాఁ, దిదియ యామ్మారంబు సర్వత్ర కం
డితనమ్ముం దల కాళిదా సిటులె పాదెం బాడి మల్లేశ్వరా॥ 587

మ. అరి నేనిన్ తెనుబుద్ధిలోఁ బొనిపి పాదొనట్లుగాఁ జేయ కే
దైఱ సమ్బుద్ధి నొసంగి బాగుపడునట్లే నట్లు మోడేవఁనా
కరియబొనికిఁగూడ నిట్టి ఫల మీ వర్పించుచో లోకు లె
ల్లరు నన్ మెత్తురు నా కిదే పరమ మౌ లాభంబు మల్లేశ్వరా॥ 588

శా. నా రావ్యంబుకతానఁ జెట్లు కొకఁడై నానాటికిన్ దీనుఁడై
శోకం బందుటకన్న శత్రువయినన్ శుభాత్ముఁడై వాన సు

శ్లోకుల్ మెచ్చెడిచొప్పు గైకొనినచో మృత్యుర్హ మం చెంచెనన్
నీ కారుణ్య మొనర్పరేనిపని యుగ్మైఃయొంటు మల్లేశ్వరా॥ 589

శా. ఏఁ దెవ్వఁ? డల వేంకటేశ్వరకవిన్ వేమాలు చూపించి పై
మోడై గాడటి పాడువాటి తుదకున్ ముమ్మాటికిన్ యోగ్యుడై
ప్రీతిపాత్రుఁడు గాఁగ మాతె, ననుచున్ విజ్ఞుల్ ప్రసంగించుటే
వేదంగాఁ బ్రయతించు నాకు నదియే చేయొల్లు మల్లేశ్వరా॥ 590

మ. ఒకటేమాట నుబుద్ధిలేనియెడ నేయోగంబు నీ విద్విదన్
సకలంబుక వికలంబ, సన్మతికి నైశ్వర్యంబు జోడించి త
క్కక మా గ్రామము బాగునేయుము వృధాకంకోష్ఠులన్ వృద్ధి చే
యకు మయ్యా చెడుపేరు గ్రామమునకొ నద్దాన మల్లేశ్వరా॥ 591

మ. ఇది విన్నాడవా లేదా? మున్ను తమకై యెవ్వఁడు తా శ్వాసమై
వదరెక వాఁ డెటువంటి వాఁడయిన యావజ్జీవ మవ్వబి యం
దు దయన్ జూపుట పాడి కుంకలకు మాదుర్మార్గుల ప్పాపరున్
మద మాటన్ బడఁదన్నఁ బూని రిది వోమా పాడి మల్లేశ్వరా॥ 592

శా. గామం బిట్టిది యెట్టిదైనను సిరుల్ గల్పించి రక్షించుటల్
నీ మాహాత్మ్యపు గుర్తు తుచ్చులయెడ న్నేరంబులం జూతురేః
సామాన్యుల్ బలి నున్నతుల్ మునుపు రక్షస్సంతతిన్ మన్నరే
దే? మే మంతకు నెక్కుడో ఖలులమే? దేవేశ? మల్లేశ్వరా॥ 593

మ. పొరపొచ్చెమ్ములు మాకు రేవనను దప్పుల్లేపు మాయం దటం
చ అవన్ జాలిన యంత సాహసము లే దల్లయ్య మా గ్రామపున్
వారపిపైన కతాన నేదయిన నీచో మొట్టవెట్టంగాఁ జే
కులు కాగ్యోదయ మంచు పారెకు నిటుల్ మోషింతు మల్లేశ్వరా॥ 594

మ. ఖలులై ఖని దళా విపాకమునఁ గుంకల్ తీరి కూర్చుండి నా
చెలిమిన్ గోల్పడి నాయెడన్ వృథగ దుశ్శేష్టల్ ప్రయోగించి చా
ముల పాలై చెడి రన్నవత్తములకున్ భూతేశ? నే నేల నా
వలె నీ క స్తి నిమి ర్త మి హతకులన్ బాలింపు మల్లేశ్వరా? 595

మ. మగ లజ్ఞానము కల్గి నా యెక వృథా మాత్సర్యముం బూని యీ
సగుణాటుంగతి దెచ్చి రంచు మగువల్ నన్ గూర్చి శోకించు న
వ్వగ నాకున్ రుచియింప దానతుల సంభావించి యీ శుంఠలఁ
చొగులన్ జేయకు మింక నీకుఁ గలుగున్ బున్నెమ్మ మల్లేశ్వరా॥

మ. పొగులఁ జేయక యున్న పిండ్రు మరలన్ దోతెక్కి దుశ్చేష్టలన్
చెగఁ గావించు రటందువో? నలువని దేవేశ? మశ్శీబరఁ
భాగ రాక్కప్పుడు వీడునే? యిపుడి టుల్ పొల్పాటి జీసచ్చన
వ్వగతిన్ గాంచియు వీడిరే? హాజ దుర్దర్పంబు మల్లేశ్వరా॥ 597

మ. స్వకృతాఘమ్మునఁ బాదువాలు ఖలులన్ సంపన్ను లికించి తా
మొకసత్తె మొనరింప రోపుగతి నెట్లే సుద్ధరింపంగఁ గొం
వార యత్నం బొనరించి చూతు రనియే యుక్తంబు కాఁజట్టి వీం
చుకునై నే నెయి వేదఁగా వలనె శర్వాజీవ? మల్లేశ్వరా॥ 598

మ. శివసామంబు శివాంగసామజీయు నీచేఁ డెట్లే నీకున్న వై
భవ మేవేల్పుల కున్నదిట్లే నిను సందావించితిన్ గైకచే
రివమస్త్రువు స్తు శివం భవతుమే దేతర్చ భూయాద్భివం
శివసంకల్పక మస్త్రుభవ్యమపిమే శ్రీరస్తు మల్లేశ్వరా॥ 599

—/ గ ద్య /—

ఇది శ్రీ లింగవీంద్రీ ఘటావంచానన విద్యవక్తవి చాల

కళానిధి బాలసరస్వతి శతావధానిత్యాది విరుదాంచిత

లైన శ్రీ తిరుపతి వేంకటేశ్వర కవులలో నొక

రును — కళాప్రహర్షణును — ప్రప్రథమాండ్ర

అస్థాన కవి తా పట్టభద్రుడను అయిన

చెళ్లపిళ్ల వెంకటేశాస్త్రి శతావధానిగావించే

రచింపబడిన శతక మకుట

మల్లేశ్వర విజ్ఞప్తి సంపూర్ణము

మల్లేశ్వరార్పణమస్తు;

ఓం మ త్స త్

★ ముఖ్యమైన సవరణలు ★

-----గొప్పసాహిత్యం-----

పేజీ	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు	పేజీ	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు
7	1	స్థల	స్థల	30	20	గాడు	గాలు
10	18	మయ్యె	మయ్యె	40	19	మమె	మయ్యె
11	21	వీడు	వీడు	44	4	దవ్వది	దవ్వది
12	12	యిది	యది	45	2	నటు	నట్లు
13	19	ప్రాప్తిన్	ప్రాప్తిన్	46	18	డియు	డియున్
15	5	వండి	వండి	49	3	పిల్లలన్	పిల్లల్
18	19	ముక్	ముక్	50	11	గుంఠే	గుంఠే
19	4	వెంక	లెంక	54	1	దురం	దురారం
19	10	నినబూ	బూనిన	55	19	మమ	మ
19	22	నిప్ప	నిప్ప	65	4	తైయిన	తైన
20	6	గ్ధంగున్	గ్ధంగుల్	65	24	పంగ	పంగ
20	7	పులున్	పులుల్	70	20	టంటె	టంటె
20	8	మొక్కున్	మొక్కుల్	76	19	ద్రావ్య	ద్రావ్య
21	16	పొప్పి	పొప్పి	77	24	లనజ్జా	లానలజ్జా
21	26	దవయ్య	దయ్య	79	1	ఖమ్ము	ఖమ్ము
22	7	తుడం	తుడం	79	23	ములున్	ములన్
22	21	స్పృశ	స్పృశ	80	19	దల్వి	వల్వి
23	12	రమ్ము	రమ్ము	81	22	దద్ది	ద్ది
24	7	మంటన్	మంటన్	84	7	తుఘా	తుఘ
25	19	టల్	టల్	86	24	టరీ	టరీ

89 వ పేజీ 25 వ పంక్తిలోగల "ర" న్ గా రెండున్ను మార్పుకోవలెను.

98 వ పేజీ 9 వ పంక్తిలో గూడా "ర" న్ గా మార్పుకోవలెను.

కథలు-గాథలు

4 - సంప్రదములోని విషయములు

వ్యాస

రచనలు

1 మామతాత

2 నాగురువరంపర

3 నేనూ - మాతిరువతికాస్తుల్లా

4 "పృథ్వీర్పాదోచ్చరే"

చెత్తపిత్త వెంకటశాస్త్రి సన్న్య

బేంకలేశ్వర పబ్లికేషన్స్

కడియం - P. O.

హుర్నగోవా పరిశిల్ప

